
Sortir de casa per anar a casa

Comerç, navegació i estratègies familiars
en l'emigració de Sant Feliu de Guíxols
a Amèrica, en el segle XIX

César Yáñez

COL·LECCIÓ: ESTUDIS GUIXOLENCES

**SORTIR DE CASA
PER ANAR A CASA**

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
Servei de Publicacions i d'Arxiu

Amb la col.laboració del
CONSELL COMARCAL DEL BAIX EMPORDÀ

Edita: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Servei de Publicacions i d'Arxiu

Impremta: Gràfiques Bigas - C/. Sant Adolf, 16
Sant Feliu de Guíxols

Dipòsit Legal 910-1992-Gi.

I.S.B.N. 84-606-0709-7

PRESENTACIÓ

Un projecte global de desenvolupament de la nostra cultura inclou qüestions molt diverses i abasta àmbits que en darrer terme seran complementaris. És en aquest marc que hem d'incloure el llibre que teniu a les mans, una publicació que és la culminació del treball realitzat entorn de la temàtica "Els guixolencs a Amèrica" i que tingué el seu origen en la bona feina dels Tallers d'Història, comptant sempre amb la col.laboració del Museu d'Història de la Ciutat, de l'Arxiu Municipal i, sobretot, de tots aquells ciutadans que d'una o altra manera han fet la seva aportació particular.

Aquest llibre és, sense cap mena de dubte, el fruit d'un treball intens i d'una dedicació remarcable per part del professor Cèsar Yáñez, fill de terres americanes i catalano-guixolenc d'adopció. La seva aportació és un punt àlgid dins de la historiografia guixolenc i, per això, cal fer-ne una lectura aprofundida que ens permeti acostar-nos una mica més al nostre passat col.lectiu, al nostre ahir com a comunitat diversa i diversificada; la qual, des dels seus orígens, ha estat canviant i evolucionant fins arribar a la societat actual.

Serveixi aquesta nova obra per enriquir la col.lecció que l'acull i alhora per dinamitzar l'interès ciutadà entorn d'un projecte cultural que s'està consolidant amb fermesa a la nostra Ciutat, un projecte que encara anirà més lluny si comptem amb la feina de tots aquells que entenen la cultura com l'eix fonamental de transformació de la societat.

JOSEP-MELCIOR MUÑOZ i AYATS

Regidor de Cultura

PRÒLEG

Una aproximació superficial a la història guixolenca de tot el segle XIX i primeries del XX podria lliurar-ne una imatge esquizofrènica, contradictòria. Per una banda, l'esplendor de la manufactura tapera, que ha proporcionat ocupació i benestar a d'amplis segments de la població. Per l'altra, el degoteig incessant de l'emigració cap a Amèrica, senyal aparentment inequívoc de desequilibri entre homes i recursos. Prosperitat i misèria alhora: dos extrems difícils de conciliar.

El llibre que posem a les mans del lector conté una de les claus per a resoldre l'antinòmia i superar la contradicció aparent entre els dos fets. "Sortir de casa per anar a casa" és, en efecte, una manera enginyosa, ajustada, de dir que l'emigració ultramarina dels ganxons (i, en general, de la gent de la Marina) no respon com en el cas dels canaris o dels gallecs — per citar uns exemples paradigmàtics — a un moviment d'expulsió, sinó que expressa una estratègia subtil, perfectament planificada, de projectar els interessos familiars a la riba ponentina de l'Altàntic. Al capdavant, Sant Feliu no exporta pas els seus excedents humans, si és que en té, sinó el sobrant d'iniciativa enriquidora dels seus naturals. L'emigració dels vilatans s'ha de veure més com a prova de dinamisme que com a penyora d'estancament. No en va hi ha hagut coincidència entre màxima intensitat del corrent migratori i màxima rapidesa del desenvolupament econòmic a la Catalunya del segle terç del vuit-cents.

L'emigrant espanyol arquetípic del segle passat és un ésser desvalgut, expel·lit de la comunitat d'origen, que trenca les amarres amb la gent i la terra nadiues. L'adéu que hom li reserva té tota la tristesa del comiat definitiu. Les relacions que mantindrà amb els parents i amics del poble seran inexistents. L'emigrant català emigra sense eixir del cercle familiar. Preserva les arrels. El seu treball a Cuba o a Puerto Rico, a la Nova Orleans (un reducte guixolenc) i al Río de la Plata l'obliguen a una relació permanent amb els que ha deixat enrera. L'allunyament dóna lloc a una relació epistolar intensa. Els arxius domèstics i notariais de les nostres viles marineres són plenes de cartes i protocols relatius a l'emigració. Aquests fons són imprescindibles per al coneixement de la història social i econòmica del país. Pel seu caràcter privat, és difícil tenir-hi accés.

César Yáñez, un historiador coratjós per damunt de tot, no ha tingut por d'encarar-se amb l'emigració guixolenca al Nou Continent i lliurar-ne els secrets. Els seus plantejaments són els que hem dit. La capacitat de relació que el caracteritza li ha obert les portes més ben tancades. La seva procedència

—com Neruda, Yáñez duu l'empremta inconfusible del Xile austral— li ha fet tenir cura de la bibliografia dels països receptors. L'ofici d'historiador après a casa nostra ha donat mètode a la seva aplicació. El resultat és excel·lent. Els ganxons descobriran en el llibre del nostre amic un dels senyals més pregons de llur identitat.

JORDI NADAL

Per a Manuel i Paz

PREFACI

El projecte de fer aquest llibre va sorgir d'una idea antiga, gestada anys enrera en les meves converses amb Àngel Jiménez, Josep Vicente i Josep Muñoz, de fer una exposició que recuperés la memòria històrica de les relacions que Sant Feliu de Guíxols havia mantingut amb Amèrica el segle passat. El projecte va anar madurant a poc a poc, i l'estiu de 1991 la decisió ja era presa. Haig de confessar que una de les qüestions que em van influir per acceptar de fer un llibre sobre l'emigració a Amèrica, malgrat el poc temps de què disposava, era que es tractava d'una iniciativa americanista que no tenia com a únic mòbil la commemoració del V Centenari, sinó que comptava amb un origen anterior a la fastuosa celebració que es prepara.

A més, era interessant tocar el tema de l'emigració en un moment en què Catalunya probablement tornarà a ser país d'immigració. I per tant, aquest podia ser un moment adequat per recordar que només unes quantes generacions enrera els joves de Sant Feliu van anar a guanyar-se la vida a terres llunyanes. Fins i tot, encara avui podem trobar a la població persones com el senyor Joan Torrent i Fàbregas, nascut a Cuba, memòria vivent d'una família amb llarguíssima tradició americana. Que siguin per a ell els meus primers agraïments.

Des d'un altre punt de vista, em resultava molt difícil negar-me a col·laborar en un projecte en el qual em sentia personalment implicat. L'estudi de l'emigració catalana a Amèrica em va portar a l'Arxiu Històric Municipal la primavera de 1986, i des de llavors visito sovint Sant Feliu, tant per concloure la investigació que faig per a la meva tesi doctoral, com per gaudir dels paisatges empordanesos, dels qual vaig quedar ben enamorat.

En el capítol dels agraïments, haig d'esmentar primer de tot Àngel Jiménez, eficaç arxiver i professional historiador local, i alhora bon amic, que m'ha facilitat sempre la feina. Seguidament, reconec el meu deute de gratitud amb Silvia Alemany, que ha tingut cura de la traducció dels noms i de la preparació dels originals del "Catàleg d'emigrants" que inclou el llibre. I finalment, he d'agrair a la CIRIT l'ajuda que vaig obtenir per explotar la documentació que va permetre de confeccionar el "Catàleg".

Els meus deutes intel·lectuals són amb els companys i mestres del Seminari d'Història Econòmica de la Universitat de Barcelona i de l'Autònoma de Barcelona, dels quals he rebut observacions i suggeriments sempre profitosos. Entre ells, la personalitat de Jordi Nadal ha estat per a mi la més influent. A ell i a Alejandro Fernández, els he d'agrair que llegissin els meus primers i imperfectes textos.

Tanmateix, els defectes continguts en aquest treball són de la meva exclusiva responsabilitat.

Una referència especial per a Ana, la meva companya, a qui vaig conèixer mentre érem estudiants a la Universitat de Xile. Sense ella, res no seria igual.

I

Al segle XIX, tenir un parent o un veí emigrat a Amèrica devia ser habitual entre la població de Sant Feliu de Guíxols. L'emigració a Amèrica va arribar a ser tan generalitzada, que va passar a formar part de les estratègies econòmiques i socials de la comunitat. I per tant, ciutats com ara l'Havana, Matanzas, Santiago, Puerto Rico, Nova Orleans o Montevideo segur que tenien alguna cosa de familiar per a molts guixolencs del segle passat.

Els velers que feien la "carrera d'Amèrica" eren freqüents a la badia de Sant Feliu, i devia ser habitual també que nois tot just entrats en l'adolescència visquessin amb inquietud la vigília de la partida. I de la mateixa manera que uns marxaven amb els seus estalvis o amb la part que els tocava de l'herència familiar, amb la ferma intenció de multiplicar-los, d'altres tornaven amb el fruit d'uns quants anys de treball. Pocs van fer grans fortunes i tornaren; d'altres van arrelar en l'emigració i durant anys van enviar recursos per ajudar al sosteniment dels que es van quedar.

En les pàgines següents intentarem explicar alguns aspectes de l'emigració guixolenc a Amèrica sense refusar les complexitats del fenomen: començarem per oferir un marc general —d'àmbit català— que de partida ens permeti tenir en compte les aportacions precedents sobre el tema de les relacions Catalunya-Amèrica i situï l'emigració en el seu context, per entrar després de ple en l'emigració guixolenc.

COMERÇ AMERICÀ I EMIGRACIÓ CATALANA. LA FORMACIÓ D'UNA XARXA ÈTNICA

Durant les primeres dècades del segle XIX, a Catalunya desapareixia un sistema de relacions comercials internacionals i s'insinuava un nou tipus d'enllaç entre l'economia catalana i l'exterior⁽¹⁾. El sistema comercial antic,

(1) El treball de Josep Fontana "Colapso y transformación del comercio exterior entre 1792 y 1827. Un aspecto de la crisis del Antiguo Régimen". *Moneda y Crédito*, 115 (1970), pp. 3-23, va obrir el camí de les futures contribucions. Sobre la crisi del sistema comercial català del segle XVIII, vegeu els treballs de Josep Maria Fradera, "El comerç americà durant el segle XIX", en VV.AA., *El comerç entre Catalunya i Amèrica segles XVIII i XIX*, L'Avenç, Barcelona, 1986, pp. 109-133, i el seu llibre *Indústria i mercat. Les bases comercials de la indústria catalana moderna (1814-1845)*, Crítica, Barcelona, 1987, que sintetitza la seva tesi doctoral presentada a la Universitat Autònoma de Barcelona en 1983.

basat en les exportacions d'aiguardents i de manufactures de lli per a les colònies americanes, i en la importació de colonials (sucre, cafè, cacau) que es redistribuïen pel Mediterrani a canvi dels cereals que faltaven a Catalunya, va desaparèixer junt amb l'Imperi espanyol a Amèrica i amb la prohibició de 1820 d'importar gra. El sector del comerç i de la navegació va acusar els efectes de la crisi, de la qual només va poder sortir gràcies a l'impuls de la indústria tèxtil moderna⁽²⁾. En el nou sistema de comerç, s'exportaven teixits de cotó per al mercat espanyol i vi per a Amèrica, i en contrapartida es rebien els cereals i el cotó per a la indústria.

El procés industrialitzador viscut a Catalunya durant el segon terç del segle XIX necessitava una extensa xarxa de mercaders que, d'una banda, evacués cap als mercats consumidors els productes de les seves fàbriques, i de l'altra, que atragués al país les matèries primeres que consumia la seva indústria i els aliments de què era deficiari.

Va ser precisament la dinàmica de formació de mercats externs relacionats amb la indústria catalana la que va teixir una extensa xarxa de mercaders i agents comercials que va sostenir l'emigració exterior de mitjan segle XIX, cosa que va implicar la formació d'una xarxa comercial basada en relacions socials primàries, de parentiu i paisanatge, construïda des dels sectors tradicionalment vinculats al comerç i a la navegació exterior; en conseqüència, localitzats geogràficament en el litoral català.

El comportament dels comerciants catalans basat en la solidaritat ètnica té els seus antecedents en l'estructura mercantil del comerç colonial setcentista. Martínez Shaw va cridar l'atenció sobre l'actuació dels comerciants catalans a l'Atlàntic a través dels seus testaferros a Cadis i Portugal durant la primera meitat del segle XVIII⁽³⁾, i els treballs de Josep Maria Delgado per al període del "comerç lliure" ens parlen de la "diàspora" comercial catalana en els ports americans⁽⁴⁾. En la mateixa orientació dels treballs de Delgado, Jordi Maluquer de Motes ha estudiat les comunitats mercantils catalanes a les

(2) Jordi Nadal, *El fracaso de la Revolución industrial en España, 1814-1913*, Ariel, Barcelona, 9a. ed., 1988 (1a. ed., 1975); consulteu també la seva recent contribució en la *Història econòmica de la Catalunya contemporània*, vol. 3, "La indústria cotonera", pp. 13-85.

(3) Carlos Martínez Shaw, *Catalunya en la carrera de Indias, 1680-1756*, Crítica, Barcelona, 1981.

(4) Josep Maria Delgado, "La emigración española a América Latina durante la época del comercio libre (1765-1820). El caso catalán", a *Boletín Americanista*, 32 (1982), pp. 115-137, i "Els comerciants catalans en la cursa de les Índies durant el segle XVIII", a *3es Jornades d'Estudis Catalano-Americans*, abril 1988, Barcelona, 1990, pp. 75-87. La importància de la comunitat catalana a Mèxic ha estat explicada per Àngels Solà i Parera en el seu "La independencia mexicana y la salida de capitales españoles residentes en México (1810-1830)", a M. González Portilla, J. Maluquer de Motes i B. de Riquer (eds.), *Industrialización i nacionalismo. Análisis comparativos*, Bellaterra, 1985, pp. 339-353.

Antilles espanyoles durant la primera meitat del segle XIX, posant l'accent en el control que aquests van arribar a exercir sobre el mercat interior cubà i les "cadenaes" migratòries que van nodrir el grup català a Cuba, fins a portar-lo a les primeres posicions entre les comunitats ètniques a l'Illa⁽⁵⁾.

Els bons resultats del comerç català a les colònies van estar relacionats amb el subministrament d'inversions a les plantacions, especialment de mà d'obra esclava i les seves necessitats de vestits i queviures, i en la comercialització del producte final de l'agricultura antillana. Els magatzemistes catalans dels ports principals de la regió (l'Havana, Santiago, Matanzas, San Juan de Puerto Rico, entre altres), vinculats per parentiu o paisanatge amb els capitans i patrons de la flota catalana d'altura, eren el punt angular d'unes xarxes comercials que s'internaven a les zones de plantació, alhora que s'estenien cap a d'altres ports visitats pels velers del Principat⁽⁶⁾.

Des del punt de vista de les professions que exercien en els seus pobles d'origen, la majoria dels emigrants no eren comerciants de professió a la Península, però es van fer mercaders en l'emigració. Alguns dels emigrants que eren artesans o treballadors van continuar fent el mateix ofici a Amèrica. La creixent urbanització de les societats americanes, sobretot dels ports orientats al mercat atlàntic, com era el cas de l'Havana, Santiago de Cuba, Montevideo, Buenos Aires, Sao Paulo, Rio de Janeiro o Valparaíso, va permetre l'emigració de treballadors especialitzats que treballaven per satisfer la demanda local, especialment en el sector alimentari (flequers, xocolaters, etc.), dels vestits i la confecció (sastres, sabaters), i la construcció (paletes, picapedrers), a més de les activitats relacionades amb la reparació i construcció de vaixells de fusta (mestres d'aixa, calafats, fabricants de veles).

Fins a la dècada de 1860, l'emigració catalana a Amèrica va ser un fenomen típic dels pobles del litoral, amb especial intensitat a les comarques de Garraf, el Maresme i l'Empordà. En general, els municipis de la costa des d'on van sortir la majoria dels emigrats d'aquest període són dels més densament poblats a Catalunya. Però això no ens ha de portar a treure'n

(5) De Jordi Maluquer de Motes, vegeu "L'emigració catalana a Amèrica durant la primera meitat del segle XIX. Una valoració global", a *3es. Jornades d'Estudis Catalano-Americans*, abril 1988, Barcelona, 1990, pp. 161-169, "La formación del mercado interior en condiciones coloniales: La inmigración y el comercio catalán en las Antillas españolas durante el siglo XIX", a *Siglo XIX Revista de Historia*, 4 (1987), pp. 161-181, i "Los catalanes en América (c. 1760-1868): La mirada de los contemporáneos", a *Historia y Sociedad*, any III (1990), pp. 9-35.

(6) Agustí M. Vilà i Galí, *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, publicació núm. 4 del Club Marina "Casinet", Lloret de Mar, 1989.

conclusions "malthusianes", en el sentit de veure una pressió excessiva sobre els recursos naturals. Més aviat té a veure amb els nivells d'urbanització i l'existència d'activitats artesanals, navals i comercials. La seva mateixa localització geogràfica havia afavorit l'especialització i l'extroversió de llurs activitats econòmiques. La construcció de vaixells de fusta, l'existència d'una marineria nombrosa i experimentada, i a més ben formada a les escoles nàutiques, i l'estreta relació entre la navegació i el comerç marítim permetien que fossin els habitants dels pobles de la costa els més ben situats per constituir-se en l'avançada catalana en l'economia internacional de mitjan segle XIX. Les poblacions de l'interior, distants dels ports i històricament alienes al tràfic marítim, es van mantenir al marge dels corrents migratoris ultramarins d'aquest període.

La contrapartida a la localització dels punts de sortida és la concentració de les destinacions. En primer lloc, els emigrants catalans es van dirigir a Cuba i Puerto Rico, especialment als ports en què el comerç internacional era més intens. Des d'allà les xarxes mercantils es van estendre cap als ports del Carib i del Riu de la Plata, participant en les rutes de la carn fumada i del cotó. Per als comerciants catalans Cuba i Puerto Rico oferien múltiples avantatges: en primer lloc, eren places ben conegudes pels pilots i capitans que feien el comerç americà des del segle XVIII, i cap a elles es van replegar els comerciants que van haver d'abandonar el continent durant les guerres d'independència americana del començament del segle XIX; segonament, Cuba i Puerto Rico van continuar essent colònies espanyoles durant el segle dinovè, i els comerciants catalans foren una peça important en el nou règim colonial imposat des de Madrid⁽⁷⁾. Finalment, l'expansió de l'economia sucrera va permetre que a les Antilles espanyoles hi creixés l'economia de plantació, en la qual els comerciants catalans van tenir l'oportunitat de controlar d'una manera quasi monopòlica des del comerç majorista fins a les botigues al detall, passant pel crèdit i el tràfic negrer, i accedint fins i tot a la propietat de la terra.⁽⁸⁾

(7) Maluquer de Motes, Jordi, "La burgesia catalana i l'esclavitud colonial. Modes de producció i pràctica política", a *Recerques*, 3 (1974), pp. 83-116.

(8) La pràctica de la refacció, en la qual "el comerciante o almacenista se constituye a suministrar cuanto sea preciso para Moler i habilitar a los Azúcares y Mieles, etc. en disposición de venderse, v.g.: tasajo, sogas, envases, salarios de operarios, utensilios, etc.: el Hacendado o dueño le retribuye, además de su pago, con el importe del almacenaje, comisión, algun interés del dinero" (E. Pichardo, *Diccionario provincial casi razonado de voces i frases urbanas*, l'Havana, 1875, p.314), va permetre als comerciants influir decisivament en l'economia de plantació antillana del segle XIX. Sobre aquesta qüestió, Cepero Bonilla ha escrit: "Los hacendados nunca formaron una clase que gozó de continua prosperidad, aunque algunos de ellos levantaron fabulosas fortunas con el negocio azucarero. Fue

Catalunya, i especialment la franja costanera de les províncies de Barcelona i Girona, es va avançar a la resta d'Espanya en l'emigració transoceànica del segle XIX. L'emigració catalana del segon terç de la centúria passada no va tenir parió a la Península, i salvant les particularitats de cada fenomen migratori, es pot comparar amb les migracions europees del període. En aquest sentit, el paradigma de l'emigració transoceànica és el cas britànic. Sobre la qüestió, Charlotte J. Erickson ha posat de relleu la incidència majoritària dels artesans del sector pre-industrial en l'emigració als Estats Units el 1841, contràriament al caràcter camperol que s'atribuïa a l'emigració d'aquest període, i coincidint globalment amb Dudley Baines en definir l'emigració com un fenomen fonamentalment urbà.⁽⁹⁾ Les semblances entre l'emigració catalana i la britànica, a més d'haver tingut lloc de manera simultània, potser es redueix al seu caràcter urbà i a la relativament alta presència d'artesans —és una hipòtesi que requeriria una investigació—. Possiblement la comparació reflecteix més coincidències amb l'emigració corsa i l'ligur que es dirigia al Riu de la Plata, en la qual el component mercantil i navilier va ser prou important perquè —a parer de Chiaramonte— arribés a monopolitzar el comerç de cabotatge i la construcció naval de la regió.⁽¹⁰⁾

II

LA QUANTIA DE L'EMIGRACIÓ GUIXOLENCA A AMÈRICA

L'altíssima concentració geogràfica de les emigracions catalanes a Amèrica posa de relleu la importància dels estudis d'àmbit local. Les xifres següents ho reflecteixen prou bé: en 1860 es van concedir a Catalunya 1.986 passaports per anar a Amèrica,⁽¹¹⁾ que representen una taxa d'1,18 emigrants per cada 1.000 habitants; segons la mateixa font, a la província de Girona van ser 480 els passaports donats per a Amèrica, i per tant la taxa migratòria fou de 2,04 per cada 1.000 hab., quasi el doble del nivell general de Catalunya.

una clase impotente para capitalizar. El valor de sus producciones lo absorbía, en gran parte, la amortización del capital refaccionario y el pago de sus crecidos intereses. El comerciante refaccionista dominaba al hacendado" (C. Bonilla, *Azúcar y abolición*), Barcelona, 1976, p. 31.

(9) Charlotte J. Erickson, "Emigration from the British Isles to the USA in 1841: Part I. Emigration from the British Isles" a *Population Studies*, 43 (1989), pp. 347-367, i "Emigration from the British Isles to the USA in 1841: Part II. Who were the English Emigrants?", a *Population Studies*, 44 (1990), pp. 21-40. Dudley Baines, *Migration in a Mature Economy. Emigration and Internal Migration in England and Wales 1861-1900*, Cambridge, 1985.

(10) José C. Chiaramonte, "Notas sobre la presencia italiana en el litoral argentino en la primera mitad del siglo XIX", a F.J. Devoto i G. Rosoli, *L'Italia nella Società Argentina*, Roma, 1988, p. 44-58.

(11) *Anuario Estadístico de España 1860-1861*, Madrid, 1862.

Observant el que passava en l'àmbit local estricte, el municipi de Sant Feliu de Guíxols —el de més habitants de la comarca del Baix Empordà i un dels més habitats de la província de Girona, darrera de les ciutats de Girona i Figueres— l'impacte de l'emigració queda multiplicat unes quantes vegades. En aquest cas, les 54 persones que van obtenir el passaport per a Amèrica el 1860 representaven el 8,40 per 1.000 de la població de Sant Feliu, una taxa migratòria important pel seu nombre (cal tenir en compte que l'any anterior havien sortit 93 persones —14,47 per 1.000 hab.—), però també per l'època primerenca en què es produeix, comparada amb l'emigració espanyola, que només adquirirà importància a final del segle XIX.

Lamentablement, de xifres agregades per províncies, com les de l'*Anuario Estadístico de España*, només se'n disposa dels anys 1860 i 1861, i no tenim absolutament cap informació referent als municipis. Per tant, l'estudi quantitatiu de l'emigració de Sant Feliu de Guíxols s'ha de fer a partir de fonts locals, començant per les dades detallades fins arribar a l'estadística general del flux migratori. En compensació per les mancances assenyalades, l'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols disposa d'abundant documentació sobre les persones que anaven a Amèrica en les dècades centrals del segle XIX.⁽¹²⁾

D'acord amb la intensitat del corrent emigratori i amb les fonts de què disposem per fer-ne l'estudi, en l'emigració guixolenc es poden reconèixer tres períodes: primer, des del començament de segle fins al 1924, que correspon a l'últim període de vigència del "Reglamento para el Libre Comercio de 1878"; després, la dècada que va des de la derogació del Reglament, el 1824, fins a la nova legislació migratòria de 1835; i finalment, el període que s'inicia amb la legislació liberal sobre passaports que va entrar en vigor el 1835 i que va durar fins al 1862, i que cobreix en termes generals el període de més emigració.

Durant el període anterior a 1824, l'emigració guixolenc es va mantenir en uns nivells mínims. Les llicències d'embarcament estudiades per Josep Maria Delgado, que autoritzaven els comerciants amb casa oberta a Amèrica a traslladar-se a les colònies per un període de tres anys, permeten constatar la sortida de només sis guixolencs a Ultramar, que representaven a penes el 0,47% de l'emigració catalana a Amèrica.⁽¹³⁾ De tota manera, la xifra de sis emigrants guixolencs donada per Delgado em sembla exageradament baixa per un període tan llarg. Fent servir documentació municipal i la informació

(12) Vegeu la Nota sobre fonts i el Catàleg d'emigrants que acompanya el present treball.

(13) Josep Maria Delgado R., "La emigración española a América Latina durante la época del comercio libre (1765-1820). El caso catalán" a *Boletín Americanista*, Any XXIV, 32 (1982), p. 136.

proporcionada per Estela Cifré de Loubriel per a Puerto Rico,⁽¹⁴⁾ he pogut constatar que almenys 28 persones naturals de Sant Feliu de Guíxols van anar a Amèrica abans de 1824 (sense comptar les tripulacions dels vaixells que feien les rutes americanes).

Encara que es tracti de xifres petites, no podem deixar de sorprendre'ns pel fet que trobem a Amèrica gairebé cinc vegades més emigrants dels que hom va registrar de sortida de la Península, cosa que ens suggereix la probabilitat d'un corrent d'emigració clandestina, possiblement formada per "gent de mar" que decidia quedar-se en terra quan els vaixells en què servien tocaven ports americans. Aquesta pràctica sembla que fou habitual durant els anys de decadència del sistema colonial espanyol, al començament del segle XIX, i per les evidències es va mantenir fins a mitjan segle. Pel que fa a això, el 10 d'agost de 1824, la Secretaria de Marina del govern espanyol cridava l'atenció sobre el "*número excedido de individuos que se embarcan en los buques mercantes que viajan a las Américas; y proponiendo para contener el fraude que pueda haber en esto [...], manda que se lleve a efecto con todo vigor el artículo 133 del tratado 6º, título 7º, de las Ordenanzas de la Armada, preventivo de que sea multado con 500 pesos sencillos a todo naviero a quien falte de su rol un individuo de marinería al regreso de América*".⁽¹⁵⁾

La derogació del reglament per al comerç lliure amb Amèrica, el 1824, va implicar la desaparició del règim de llicències per emigrar a Ultramar, i amb elles desapareixien també les traves a l'emigració. La resistència de la Corona espanyola a acceptar la definitiva pèrdua de les seves colònies americanes va tenir la culpa que en els deu anys següents regnessin la incertesa i el desordre sobre el procediment que havien de seguir els que volien emigrar a Amèrica. D'una banda es prohibia emigrar als nous països considerats rebels a la Corona, però al mateix temps es donaven facilitats perquè els comerciants anessin al Brasil, on s'havia instal·lat la capital de l'Imperi aliat de l'absolutisme espanyol.⁽¹⁶⁾ Sense tenir en compte la pràctica freqüent en aquesta

(14) Estela Cifré de Loubriel, *La formación del pueblo puertorriqueño: la contribución de catalanes, valencianos y baleáricos*, San Juan de Puerto Rico, 1975.

(15) José María de Nieva, *Decretos del Rey...*, Vol. IX, Madrid, 1925, pp. 449-450.

(16) Una ordre del departament d'Estat del 5 de setembre de 1833 deia: "*Al Capitán General de Cataluña digo con esta fecha lo siguiente: Enterado el Rey nuestro Señor de una instancia que por conducto del comandante de matrícula de esa Ciudad ha dirigido al ministerio a mi cargo Dn. José Aymar y Molet, del comercio y vecindario de la misma, solicitando pasaporte para trasladarse al Brasil, donde le llaman varios negocios mercantiles que tiene pendientes en aquel Imperio; S.M. se ha dignado resolver, que á este como cualquier otro individuo que ahora y en lo sucesivo solicite pasaporte para dicho punto, se le facilite por las autoridades locales, sin necesidad de consulta; pero sujetándose los pretendientes a las formalidades establecidas por regla general, y á la especial de hacer constar á la autoridad a quien correspondiere su expedición, que el objeto del viaje es la*

època que el comerç espanyol amb l'Amèrica independent es realitzés des del Brasil (o des de Gibraltar), i que els comerciants utilitzessin el passadís de Rio de Janeiro— Montevideo per mantenir els seus intercanvis amb Amèrica. D'altra banda, els intents de flexibilitzar els procediments per emigrar a Cuba i Puerto Rico, lleials a Espanya encara durant força temps més, trobaven els obstacles dels antics funcionaris de l'Imperi.⁽¹⁷⁾

A la pràctica, els deu anys que van seguir la derogació del comerç lliure (1824-1835) es van caracteritzar per l'increment de l'emigració guixolenc a Amèrica.⁽¹⁸⁾ El relaxament dels controls migratoris, les dificultats per les quals passava el sector comercial i navilier des de la pèrdua de les colònies americanes, i també la prosperitat de l'economia cubana i porto-riquenya, són factors que no es poden deixar de banda a l'hora de considerar l'augment de l'emigració en aquesta etapa.⁽¹⁹⁾

Respecte d'això, els contemporanis posaven l'accent en la crisi comercial i naviliera. I tenien raons per pensar així, ja que entre 1824 i 1833 el nombre d'embarcacions comercials de Sant Feliu havia passat de 83 a 42; les més afectades van ser les de tràfic de llarga distància, que van passar de 23 el 1824 a 19 el 1829, i a 8 el 1833: una reducció a la tercera part, i més tard a la setena (en 1836 quedaven només quatre grans vaixells). Els prohoms de la vila atribuïen la crisi als efectes del Reial Decret del 13 de març de 1829, pel qual s'inhabilitava el port de Sant Feliu per participar en el comerç internacional, circumstància que responsabilitzaven també del despoblament de la vila: "*La causa principal de la decadencia de este comercio, de la casi nulidad a que*

prosecución de especulaciones mercantiles y arreglo de intereses de familia; pués además de las reales ordenes vigentes sobre concesión de pasaportes para los dominios de Ultramar no son extensivas al Brasil, que fue colonia portuguesa...", firmava Francisco de Cea Bermúdez (a J.M. de Nieva, *Decretos del Rey...*, vol. XVIII, Madrid, 1834, pp. 200-201).

(17) Els Jutges d'Arribada, que d'acord amb el reglament per al lliure comerç eren els encarregats d'estendre els passaports per a Amèrica un cop concedides les llicències d'embarcament, denunciaven que el reglament de Policia de febrer de 1824 havia provocat que "*comenzaran a expedir Pasaportes hacia América varios intendentes de este ramo [de policia]*" sense respectar la legislació emanada del Consell d'Índies. Encara que fos per poc temps, els Jutges d'Arribada van aconseguir fer-se sentir per les autoritats, i els van ser restituïdes les seves competències exclusives. J.M. de Nieva, *Decretos del Rey...*, vol. IX, Madrid, 1825, pp. 119-120.

(18) La principal font de documentació usada per al període 1824-1835 ha estat l'"Expediente sobre la crisis comercial i marítima" que en 1834 signaven els prohoms de la vila, en el qual es fa una relació detallada de 202 guixolencs que entre 1824 i 1834 decidiren establir-se a Amèrica, quantitat que es pot incrementar fins a 229 emigrants si es tenen en compte totes les fonts consultades (AHSFG, Documents varis (1828-1903), secció XXIX, núm. 40).

(19) Fradera, Josep M., "El comerç americà durant el segle XIX", a J.M. Fradera i J.M. Delgado, *El comerç entre Catalunya i Amèrica. Segles XVIII i XIX*, Barcelona, 1986, pp. 109-121.

ha quedado reducido y de la despoblación, es la inhabilitación del Puerto y su real Aduana".⁽²⁰⁾ En aquest mateix sentit es pronunciava l'Ajuntament el 1836 per sol·licitar a la Corona la rebaixa de la contribució de comerç: *"Esta población de Sant Feliu en tiempos felices excitaba la envidia por su activo y floreciente Comercio Europeo y Ultramarino, por su animada industria en diferentes ramos por su continua y numerosa navegación, por la infatigable constancia de estos moradores en promover tantos objetos de pública y privada fortuna que tuvo en su día. Señora esta Villa desventurada, sin fabricación, sin otra industria que la mezquina elaboración de algunas balas de Taponés, sin embarcaciones por pérdidas de unas y vendidas otras, quedando reducidas a cuatro buques mayores y cuatro Laudes de Cabotaje y Pescadores, sin casi rastro de su pasado comercio, y sin la abilitación de la Real Aduana del Puerto que tanto contribuía a animar, sostener y ampliar el giro mercantil, presenta el esqueleto de su pasada riqueza y la prueba más funesta de la imposibilidad absoluta de recobrar aquella jamás".*⁽²¹⁾

La visió que van transmetre els homes de l'època apunta cap a una emigració motivada per factors d'expulsió. Per a ells, la reducció de la flota i del comerç explicaria que els comerciants, patrons, pilots i mariners, en veure reduïda llur activitat econòmica, busquessin millors oportunitats a Amèrica. Però d'altra banda, els treballs recents de Jordi Maluquer de Motes referents als comerciants catalans instal·lats a Cuba proposen una explicació basada en factors d'atracció. En aquest sentit, Maluquer diu que, en tractar-se d'una emigració poc quantiosa, amb una forta tendència al retorn després de formar una fortuna a Amèrica, aquesta seria determinada fonamentalment per factors d'atracció: "No és per la necessitat d'emigrar que els catalans se'n van a Amèrica, sinó per l'existència d'oportunitats econòmiques, per la possibilitat de fer fortuna".⁽²²⁾

Ambdues posicions, que a primera vista semblen radicalment oposades, en la meua opinió reflecteixen les dues cares d'una mateixa moneda. És difícil de concebre la decisió d'emigrar en un context històric on no hi hagi raons que empenyin a fer-ho i d'altres que facin de l'emigració una via de millora econòmica. I pensar que una d'elles és més decisiva que l'altra no resol el problema, ja que, en el cas que es tractés d'una emigració per expulsió, ¿quins

(20) Vegeu l'expedient esmentat anteriorment. La informació resumida es pot consultar a Àngel Jiménez, "Crisi del comerç marítim i emigració a Sant Feliu de Guíxols (1824-1834)", a *Es Corcó*, setembre 1981, pp. 24-25.

(21) AHSFG, Contribucions 1754 a 1900, secció VIII, núm. 10 lligall 632.

(22) Maluquer de Motes, Jordi, "L'emigració i el comerç català a les Antilles durant la primera meitat del segle XIX", a *II Jornades d'Estudis Catalano-Americans*, Barcelona, 1987, p. 359.

factors determinarien la destinació dels emigrants?; i si fos el cas contrari, per atracció, ¿com explicariem l'origen de les persones que decideixen emigrar?

Explicar l'emigració basant-se exclusivament en el model "atracció—expulsió" no sembla pas que sigui el millor camí per entendre el que passava. És indubtable que tots dos factors van intervenir en la decisió d'emigrar dels guixolencs, la crisi del comerç marítim i les oportunitats que oferia l'economia americana, especialment la cubana i porto-riquenya. Però, l'element que va permetre sintetitzar ambdós factors en un increment de l'emigració a Amèrica entre 1820 i 1830 va ser la recomposició del comerç marítim català, en la qual Amèrica i els mercats americans tornaven a ocupar una posició important en el procés d'acumulació del capital mercantil català. Importància que estava relacionada amb la demanda de productes ultramarins per a l'economia catalana, sobretot de cotó en floca per a la indústria.⁽²³⁾ En aquesta recomposició del comerç marítim, era fonamental que s'instal·lessin a Amèrica comerciants del Principat (o mariners amb experiència en el comerç ultramarí) capaços d'enviar a Barcelona el cotó en floca que requeria la industrialització que s'iniciava, i que alhora distribuïssin a Amèrica les exportacions que ajudaven a compensar les compres. Cuba i Puerto rico, a més de viure un moment especialment puixant de la seva economia, eren colònies espanyoles molt properes als centres d'exportació de cotó en floca, Nova Orleans i Mobile, localitzades estratègicament entre Amèrica del Sud i del Nord, i per tant afavorides des del punt de vista geogràfic per fer de nus de comunicacions marítimes. Els avantatges de Cuba i Puerto Rico per a l'articulació del nou sistema de comerç americà van quedar consolidats amb la Reial Ordre del 6 de maig de 1834, que, en paraules de Fradera, "van obligar a passar, quasi de manera inevitable, pels dipòsits de l'Havana (el cotó nord-americà) i de Puerto Rico (el brasiler)".⁽²⁴⁾

Des d'aquesta posició de privilegi dels comerciants catalans amb vista al comerç internacional, se'ls va presentar l'oportunitat de penetrar en els diferents nivells del comerç, des dels grans magatzemistes fins a les botigues més petites de l'interior, cosa que va propiciar que l'emigració mercantil no fos un vedat exclusiu dels grans comerciants i naviliers, i que se'n poguessin aprofitar gent de diferents estrats de la societat catalana.

L'impuls definitiu a l'emigració va tenir lloc a la meitat de la dècada de 1830. Entre 1835 i 1862 l'Ajuntament va enregistrar les fiances de 1.377 individus que van sol·licitar passaport per a Amèrica d'acord amb la Reial

(23) Fradera, J.M., *Indústria i mercat*, pp. 243-263.

(24) Fradera, J.M., op. cit., p. 244.

Ordre de 10 juliol de 1835.⁽²⁵⁾ Complementàriament, els llibres de "Visats de passaport" —on la policia local apuntava les senyes dels qui, un cop obtingut el passaport al Govern Civil de Girona, tornaven a Sant Feliu per continuar el viatge a Amèrica— contenen la informació de 307 guixolencs que anaven a terres americanes entre 1838-1839 i 1848-1854; d'aquests, 98 no van registrar fiança a l'Ajuntament de Sant Feliu, tot i que consten com a residents a la vila.⁽²⁶⁾

També he pogut documentar per al període que va de setembre de 1839 a final de 1854 els emigrants que van retornar a Sant Feliu de Guíxols des d'Amèrica. A tal fi m'he servit dels passaports pròpiament dits dels viatgers que arribaren d'Ultramar. Com era preceptiu a l'època, els passaports es concedien per a un únic desplaçament, i s'hi feia constar el punt de partida i el de destinació, on finalment es retenia el document per canviar-lo per un altre si es volia continuar el viatge. Així, a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu es conserven 300 passaports de persones que van arribar d'Amèrica entre les dates damunt indicades. Un centenar d'aquests passaports corresponen a viatgers que no havien registrat la seva sortida de la vila ni a les fiances ni en els visats.

La llista nominal dels emigrants es completa amb els 254 guixolencs no considerats a les fonts anteriors, dels quals sabem que van estar a Amèrica entre el començament del segle XIX i 1882. La informació prové de fonts tant espanyoles com americanes. Entre les primeres, la lectura minuciosa de les fiances conservades a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu va aportar els noms de les persones que reclamaven els emigrants des d'Amèrica, quasi tots ells parents o paisans dels nous emigrants. Igualment, en la documentació notarial s'han pogut localitzar nombrosos guixolencs residents en països americans. Finalment, ha estat una ajuda enorme poder disposar del llibre d'Estela Cifré de Loubriel *La formación del pueblo puertorriqueño: la contribución de catalanes, valencianos y baleáricos* (San Juan, Puerto Rico, 1975), del qual hem tret la informació d'una mica més de cent guixolencs que van estar a Puerto Rico i que no consten a les fonts consultades a Sant Feliu.

En resum, he pogut identificar més de 2.000 ganxons que van anar a Amèrica durant els sis primers decennis del segle XIX —vegeu el "Catàleg d'emigrants" adjunt a aquest llibre—. Entre 1820 i 1830 el nombre de sortides

(25) AHSFG, Fiances de passaport (1835-1862), secció II, cubeta 93, lligall 7.

(26) De visats de passaports, se'n conserven només dels anys 1838-1839 i 1848-1854, però són útils per completar les dades de les "Fiances". AHSFG, Allotjament, bagatges i passaports, secció II, cubeta 94, lligall 20.

va augmentar, per bé que el veritable impuls migratori va arribar el 1835, i es va prolongar fins al decenni de 1860. Les causes de l'acceleració de l'emigració, com hem dit més amunt, tenen a veure amb l'articulació del sistema de comerç i navegació que unia Catalunya i Amèrica, amb el suport ara de la nova legislació liberal i la presència d'emigrants guixolencs a Amèrica. La legislació liberal es va fer més flexible i permissiva en la concessió de llicències d'embarcament, desapareixent les limitacions institucionals d'èpoques anteriors. La Reial Ordre del 10 de juliol de 1835 obria la possibilitat d'obtenir passaports per traslladar-se a Amèrica per temps indefinit, per a la qual cosa només calia l'autorització familiar i un certificat de bona conducta de l'Ajuntament on es residia, amb l'única limitació de deixar fiança davant les autoritats municipals a fi de pagar un substitut en el cas d'una eventual crida al servei militar. I en 1835, l'emigració guixolenc a Amèrica sembla que ja era prou antiga perquè tingués els seus propis mecanismes migratoris, capaços d'autoalimentar el corrent mitjançant la crida a parents o paisans. S'havien creat les bases que possibilitarien l'emigració en cadena.

Per reconstruir una sèrie anual de l'emigració exterior de Sant Feliu de Guíxols, utilitzaré el registre de fiances de passaports obert pel notari de la vila Maria Josep Sala per tal de complimentar els tràmits exigits per la Reial Ordre del 10 de juliol de 1835. Aquesta és l'única font que permet una reconstrucció anual continuada entre 1835 i 1862, i encara que no és tan completa com voldríem (és possible que fins a un 15% dels emigrants inscrivissin llurs fiances als protocols regulars i no en el llibre que portava Sala a l'Ajuntament), és sens dubte la font més regular que es conserva. De manera complementària, utilitzo també les dades aportades per l'"Expediente sobre la crisis comercial y marítima", que ens forneix una idea força correcta de l'emigració del període immediatament anterior (1824-1834), encara que no el puguem desagregar per anys.

El Quadre 1, elaborat a partir de les fiances de l'esmentat expedient, ens ajudarà a precisar la dimensió de l'emigració guixolenc a Amèrica en un context més general de l'emigració exterior, i conèixer la seva evolució anual a grans trets. En primer lloc, cal destacar que les sortides de viatgers a Amèrica (el 65,5% del total) es produïa en un context més ampli que incloïa destinacions a Europa i a Àfrica, senyal del grau de cosmopolitisme que les activitats marítimes donaven a Sant Feliu de Guíxols a mitjan segle XIX, i de la seva alta participació en l'economia internacional. Del conjunt de sortides del període 1824-1862, als dos terços de sortides americanes se n'hi sumen un 19,2% que es fan en direcció a França (Perpinyà, Marsella, Niça i Seta, majoritàriament, a més de París), un 5,3% cap a Itàlia (Gènova, Civitavecchia i Roma), i un 7,1% que inclou destinacions diverses a Europa, tant en l'àrea

del Mediterrani (Odessa i Trieste) com de l'Atlàntic (Lisboa i Londres). Els pocs que s'encaminen cap al Nord d'Àfrica (un 1,4%) van a Orà o Bonna, a l'Algèria francesa, quasi tots ells concentrats en l'any 1858 (27 de 33), i tapers de professió.

El mapa imaginari sobre el qual es distribuïen els viatgers de l'àrea europea i mediterrània (de les destinacions americanes en parlarem més endavant) ofereix una perspectiva de les regions suro-taperes d'Europa i del Mediterrani, dels mercats on es venien els taps fabricats a Sant Feliu de Guíxols i de les primeres places financeres d'Europa. L'emigració guixolenc de la primera part del segle XIX tenia, per tant, una vessant típicament suro-tapera, de la qual únicament direm aquí que estava formada per dos segments: un de mercantil, que s'encarregava de la importació del suro en panes des del sud de la Península (des d'Andalusia i Portugal, on interessos catalans explotaven boscos d'alzines sureres) i que distribuïa els taps fabricats a Sant Feliu per les regions europees productores de vins i licors; i un altre, més esporàdic, que era integrat per treballadors del suro, artesans tapers, que trobaven col·locació a Niça, a Bonna o en altres centres tapers del Mediterrani.

L'emigració americana, com a mínim dues vegades superior a la resta de destinacions, era en definitiva la que donava entitat quantitativa al corrent emigratori exterior guixolenc. I aquesta proporció podria ser encara més gran si tinguéssim en compte que entre els viatgers que anaven a Europa hi havia nombrosos comerciants que tornaven a Sant Feliu en un termini molt breu (el temps necessari per tancar els acords comercials que justificaven el viatge), sense cap intenció de canviar de lloc de residència. Endemés, les xifres de viatgers europeus inclouen sovint més d'un viatge de la mateixa persona, amb menor incidència en el cas dels que anaven a Amèrica.

Podem estar segurs que la immensa majoria dels ganxons que van anar a Amèrica en el període que cobreix el Quadre 1 eren "emigrants" pròpiament dits. D'entrada, només 105 casos de les 1.377 sortides van a Amèrica més d'un cop (7% del total, en la seva majoria comerciants, i alguns d'ells, com Roc Roura, van arribar a fer quatre viatges entre 1848 i 1852). L'efecte que aquest grup hauria de produir sobre l'estadística, d'altra banda limitat, no és suficient per qüestionar-ne la validesa. A més, es contraresta amb altres casos de subjectes que emigraren sense registrar les corresponents fiances a l'Ajuntament de Sant Feliu (98 casos als "Visats de passaports" i 254 que sabem que residien a Amèrica i que no es van registrar en llur sortida des de Sant Feliu).

Ara bé, prenent com a indicador el temps de residència a Amèrica, comprovem que, dels viatgers dels quals tenim notícia de les dates de sortida i retorn a Sant Feliu (segons les meves estimacions, difícilment els retorns re-

QUADRE 1
Sortides de Sant Feliu de Guíxols 1824-1862

Anys	França	Itàlia	Àfrica	A. països europeus	Sense inf. de la destinació	Amèrica	Total
1824/							
1834	6	2	1	3	—	202	229
1835	—	—	—	—	—	16	16
1836	15	9	—	—	—	52	81
1837	23	3	—	—	—	74	102
1838	15	1	—	—	—	53	72
1839	14	2	—	—	9	77	102
1840	11	1	—	1	—	37	50
1841	11	4	—	—	3	35	57
1842	11	3	—	—	21	22	64
1843	11	3	—	—	7	53	78
1844	19	19	—	1	7	38	101
1845	18	4	—	1	65	29	131
1846	19	4	—	1	21	25	80
1847	22	8	—	—	11	28	71
1848	16	7	—	—	4	37	66
1849	9	3	—	1	—	35	59
1850	9	—	—	2	10	37	64
1851	9	2	—	—	4	41	60
1852	17	2	—	—	7	45	74
1853	21	2	—	—	2	54	80
1854	16	3	—	—	—	60	79
1855	24	5	—	8	—	85	132
1856	43	4	—	6	—	83	136
1857	15	4	—	3	—	69	91
1858	16	4	27	—	—	68	115
1859	21	10	2	3	3	93	129
1860	15	11	—	3	—	54	83
1861	16	4	2	4	—	48	74
1862	11	4	1	1	—	29	46
1835/							
1862	457	126	32	35	171	1.377	2.198
TOTAL	463	128	33	38	171	1.579	2.412
%	19,2	5,3	1,4	1,5	7,1	65,5	100

Fonts: 1824-1834, "Expedient sobre la crisi comercial i marítima de 1824-1834", AHSFG, Secció XXIX, Núm. 40.

1835-1862, Fiances de passaports (1835-1862), AHSFG, Secció II, cubeta 93, lligall 7.

presentaven més del 25% de les sortides), només el 15,6% ho feien dins el primer o segon any de la seva partida, el 45,3% ho feien entre els 3 i 10 anys, el 28,2% entre els 11 i 20 anys, i el 10,9% després de 20 anys. En síntesi, el temps mitjà de l'estada a Amèrica dels que van retornar a Sant Feliu de Guíxols fou de 9,3 anys, temps prou llarg perquè no dubtem que es tractava d'emigrants.

En realitat, si les sortides a Amèrica que apareixen en el Quadre 1 pequen d'alguna diferència respecte al nombre efectiu d'emigrants, ho fan més per defecte que per excés. Els guixolencs que he pogut documentar com a residents a Amèrica en aquest període, i que no apareixen en les fiances, són suficients per compensar qualsevol duplicitat en les sortides, i superar-les i tot.

Finalment, que l'emigració de Sant Feliu de Guíxols a Amèrica va ser quantitativament rellevant ho palesen la taxa emigratòria màxima aconseguida en 1857 (14,47 per 1.000 hab.) i la mínima de 1842 (4,24 per 1.000 hab.).

III

L'EMIGRACIÓ I LA POBLACIÓ DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

El nombre d'habitants de Sant Feliu de Guíxols va créixer ràpidament a la darrerria del segle XVIII: dels 5.090 habitants que tenia en 1787 va passar als 6.004 hab. al començament del segle XIX, cosa que representa una taxa de creixement anual acumulat de l'1,09%, que correspon als nivells de creixement demogràfic de la Catalunya de l'època.⁽²⁷⁾ El segle XIX, aleshores, s'iniciava superant la barrera dels sis mil habitants. En els primers vint anys del segle, la població de Sant Feliu degué experimentar alts i baixos dels quals no tenim prou informació, però el fet que en 1819 el padró d'habitants només registrés 6.042 hab. ens avisa dels efectes negatius que potser van tenir les crisis de mortalitat catalana de l'època⁽²⁸⁾ i de l Guerra del Francès.⁽²⁹⁾ Els deu anys següents, de 1819 a 1829, foren una època de forta expansió poblacional, arribant-se al màxim d'habitants de la primera meitat del segle XIX (6.684 hab. en 1829), amb un creixement anual acumulat de l'1,01%, que s'explica tant per l'elevat creixement natural de la dècada com per la immigració rebuda de les comarques veïnes. Fins aquest moment (1929), l'emigra-

(27) Benavente, Jaime, *La minva de la fecunditat a Catalunya*, a J. Nadal i d'altres, *Història Econòmica de la Catalunya Contemporània. S.XIX Població i Agricultura*, vol. 2, Barcelona, 1990, pp. 65-78.

(28) Nadal, Jordi, "Les grandes mortalités des années 1783-1812. Effets à long terme sur la population catalane", a *Problèmes de mortalité. Méthodes, sources et bibliographie en démographie historique*, Lieja, 1965.

(29) Bussot, G., *El capità Narcís Massanas (1786-1811)*, Sant Feliu de Guíxols, 1989.

ció guixolenc a Amèrica no tenia prou entitat quantitativa per influir d'una manera important sobre el nombre d'habitants de la vila.

Entre 1820 i 1830 l'emigració a Amèrica es va començar a incrementar, la qual cosa queda reflectida en el nombre d'habitants de Sant Feliu de Guíxols. En 1834 els efectius demogràfics s'havien reduït en cinc anys a una taxa anual acumulativa del -0,04, i s'iniciava una època d'estancament poblacional.⁽³⁰⁾ Després de 1834, únicament el cens de 1857 ofereix una informació fiable sobre la població de Sant Feliu de Guíxols. En aquests vint-i-tres anys (1834-1857), la població va decaure mínimament a una taxa anual del 0,10%, i va continuar caient en els anys següents al ritme del 0,42 per any.

Acceptant les dates de 1829 i 1860 com a extrems d'una anàlisi de llarg termini, constatem que el creixement natural de la població d'aquest període fou a Sant Feliu de 1.590 efectius,⁽³¹⁾ i que l'emigració a Amèrica segurament va estar per damunt dels 1.500 casos dels quals documentem la sortida. Però sabem que el nombre de sortides no és un bon indicador per analitzar els efectes demogràfics de l'emigració. Ens cal saber quina fou l'emigració neta (emigració menys immigració americana). A falta d'un registre de la immigració de retorn, he recorregut a una estimació aproximada basada en els passaports que es conserven a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu i que foren expedits a Amèrica o que assenyalen la recent arribada des d'Ultramar. Els càlculs són senzills: dels anys 1839 a 1854, he trobat els passaports de 300 persones que van retornar a Sant Feliu des d'Amèrica, i en aquests mateixos anys es va registrar la sortida de 653 emigrants cap a Amèrica, de manera que és possible que el retorn ranegi el 46% de l'emigració; si apliquem aquest percentatge al total d'emigrants que van marxar entre 1829 i 1860, obtindrem

(30) Els padrons d'habitants del període 1837-1850 mostren una caiguda espectacular de la població de Sant Feliu de Guíxols respecte del període anterior. Es passa en tan sols tres anys de 6.669 hab. en 1834 a 5.662 hab. en 1837, cosa que representa la pèrdua de més de mil habitants (el 5 per 100) i una taxa anual negativa de -5,6 per cent. Diversos factors m'han fet dubtar de la qualitat de les dades dels padrons d'habitants de 1837 i següents. Primer, que els canvis en la relació masculinitat (r.m.) són difícilment justificables: en 1834 hi havia 1.094 homes i 1.431 dones entre els 7 i els 25 d'edat (r.m. 0,76), i en 1837 hi havia 968 homes i 1.094 dones de les mateixes edats (r.m. 0,88). En un període d'emigració fonamentalment masculina és molt estrany que la relació de masculinitat augmenti, com en aquest cas, en què mentre que el nombre d'homes es va reduir en un 11,5 per 100, el de dones ho va fer en un 23,5 per 100: més del doble que el dels homes. En segon lloc, el fet que la natalitat i la mortalitat es mantinguessin regularment altes, sense variar respecte a la hipotètica reducció de la població (vegeu Y. Barbaza, *Le paysage humain de la Costa Brava* annex 2n, taula 6), fan pensar si aquesta es va produir realment en les proporcions que comentem.

(31) Yvette Barbaza, *Le paysage humain de la Costa Brava*, París, 1966, annex II, taula VI.

una emigració neta d'uns 810 casos. Això vol dir que l'emigració a Amèrica s'emportà una mica més de la meitat (51%) del creixement natural de la població de Sant Feliu de Guíxols en el segon terç del segle XIX.

QUADRE 2
La població de Sant Feliu de Guíxols 1778-1860

	Població	Taxa de creixement anual acumulatiu (%)
1787	5.090	
1802	6.004	1,09
1819	6.042	0,03
1829	6.684	1,01
1834	6.669	-0,04
(1842	5.487)(*)	(-2,40)(*)
1857	6.514	-0,10(**)
1860	6.434	-0,42

Fonts: 1778, cens de Floridablanca; de 1802 a 1834, dades extretes dels padrons d'habitants de Sant Feliu de Guíxols; 1842, xifra aportada per Madoz; 1857 i 1860, censos de població dels anys respectius.

Notes: (*) Les dades de Madoz per a la població de Sant Feliu de Guíxols em semblen excessivament baixes per ser preses com a referència del nombre d'habitants que tenia la vila en 1842, per tant la taxa de creixement del període 1834-1842 (-2,40) no s'ha de tenir en compte per a l'anàlisi de l'evolució demogràfica.

(**) La taxa de creixement marcada amb dos asteriscs (**) corresponen al període 1834-1857 —vegeu la nota anterior(*)—.

Durant el mateix període (1829-1860), el nombre d'habitants de Sant Feliu passà de 6.684 persones a 6.434, amb una pèrdua de població del 3,7%. En principi, amb un creixement natural de 1.590 hab. Sant Feliu podria haver arribat a tenir 8.274 hab. en 1860, xifrant-se la pèrdua de població en 1.840 hab., dels quals almenys el 44% (810 de 1.840) és conseqüència directa de l'emigració ultramarina. La diferència s'hauria d'atribuir a l'emigració interior i en menor mesura a l'emigració europea.

En qualsevol cas, els efectes demogràfics de l'emigració guixolenc a Amèrica no es redueixen a la pèrdua neta de població. Per les característiques de l'emigració hem de pensar que també va influir sobre el ritme dels naixements.

Pel que fa a la distribució dels emigrants segons el sexe, el Quadre 3 ens mostra que més del 80% eren homes, percentatge que quasi duplica el 45% d'homes registrats en el padró de 1834. Els efectes d'una emigració fonamentalment masculina ja es deixaven notar en la proporció entre els sexes de la població de Sant Feliu de Guíxols en 1834, on una relació de masculinitat del nivell del 82% indicava que el moviment migratori havia començat uns

anys abans. Amb el temps aquesta característica es farà estructural en l'emigració guixolenca, bo i originant una relació de masculinitat de l'ordre del 79,3% en el cens de 1860.

L'emigració femenina era escassa (19%), i es reduïen als casos d'algunes esposes o filles que, en el context d'una reunificació familiar, anaven als països on abans havien emigrat els membres masculins de la família.

En l'emigració hi havia un component significatiu de persones casades, almenys un 32%, la qual cosa no diferia radicalment del 35% de casats del padró de 1834. En tot cas, la diferència és més gran si descomponem el segment d'emigrants casats entre homes i dones. Els primers estan subrepresentats respecte al total de la població de Sant Feliu, senyal que els homes casats tenien menys tendència a emigrar que els solters; mentre que les dones emigren més un cop s'han casat (sumant casades i viudes, obtenim el mateix 50% de les emigrants solteres).

L'alt percentatge d'homes solters que es troba entre els emigrants a Amèrica no impedia que l'emigració tingués un caràcter familiar, com en els nombrosos casos de fills que van a reunir-se amb els seus pares o dels que són cridats per un germà que ha emigrat abans que ell. Però alhora indica que els llocs de treball oferts a Amèrica, especialment els de dependents de comerç, no eren pas retribuïts de manera que fossin interessants per a un home amb càrregues familiars.

QUADRE 3
Emigrants i població de Sant Feliu de Guíxols
segons el seu sexe i estat civil

	Emigrants entre 1835 i 1862				Padró de 1834			
	Solters /es	Casats /des	Vidus /es	Total	Solters /es	Casats /des	Vidus /es	Total
Homes	70%	29%	1%	81%	59%	37%	4%	45%
Dones	50%	43%	7%	19%	58%	33%	9%	55%
Total	66%	32%	2%	100%	58%	35%	7%	100%

Fonts: Registre de fiances de passaports, i padró d'habitants de 1834, AHSFG.

La característica més important del flux migratori americà era l'extrema joventut dels emigrants. El 46% tenia entre els 12 i 18 anys d'edat —vegeu Quadre 4—. I eren els joves de 15 anys els que tenien una representació més alta entre els emigrants. A partir dels 19 anys la tendència és declinant, i s'observa una forta reducció en el nombre d'emigrants des dels 30 anys en endavant.

QUADRE 4

Edat dels emigrants a Amèrica de Sant Feliu de Guíxols

Edat	Emigrants	Edat	Emigrants
1 o menys	10	35	13
2	10	36	11
3	2	37	11
4	9	38	8
5	10	39	8
6	7	40	5
7	9	41	4
8	7	42	8
9	11	43	2
10	19	44	12
11	15	45	5
12	44	46	—
13	64	47	6
14	99	48	6
15	111	49	6
16	79	50	1
17	81	51	5
18	49	52	6
19	36	53	2
20	36	54	4
21	38	55	1
22	17	56	3
23	31	57	3
24	15	58	2
25	34	59	1
26	25	60	3
27	21	61	3
28	19	62	—
29	24	63	1
30	15	64	—
31	15	65	2
32	6	66	2
33	11	67	—
34	11	68 i més	5

El quadre 5, que compara l'estructura d'edats de la població de Sant Feliu de Guíxols de 1834 i de l'emigració americana, deixa veure amb claredat que les edats entre els 11 i els 30 anys tenen un pes en l'emigració per damunt del que els correspon a la població (més accentuat en el grup d'11 i 15 anys). No

és pas gaire estranya la baixa proporció de persones més grans de 30 anys entre els emigrants; al capdavant, tampoc eren un grup majoritari en el conjunt de la població. I finalment, l'enorme diferència que s'observa en els grups menors, on els emigrants d'edats compreses entre els 0 i els 10 anys estan molt per sota del que representen proporcionalment en la població.

QUADRE 5

Emigrants i població de Sant Feliu de Guíxols segons trams d'edat

	Emigrants entre 1835 i 1862		Padró de 1834	
0-5	41	3,5%	1.017	15,2%
6-10	53	4,6%	938	14,1%
11-15	333	29,2%	758	11,4%
16-20	281	24,7%	693	10,4%
21-25	135	11,8%	408	6,1%
26-30	104	9,1%	410	6,1%
31-35	56	4,9%	380	5,7%
36-40	43	3,7%	452	6,8%
41-45	31	2,7%	305	4,6%
46-50	19	2,1%	342	5,1%
51-55	18	1,6%	207	3,1%
56-60	12	1,0%	227	3,4%
61-65	6	0,5%	159	2,3%
66-70	7	0,6%	190	2,9%
71 i més	—	—	183	2,8%
Total	1.139	100,0%	6.669	100,0%

Fons: Registre de fiances de passaports, i padró d'habitants de 1834, AHSFG.

La conseqüència directa d'una emigració fonamentalment masculina va ser la descompensació de l'equilibri entre els sexes —vegeu Quadre 6—, amb efectes negatius sobre la natalitat. En les dècades anteriors a 1860 la taxa de natalitat es va reduir de manera continuada, evolucionant des de 47,3 naixements per mil habitants en 1819 fins als 26,6 de 1860. A la llum d'una relació de masculinitat clarament deficitària, sobretot en les edats en què l'emigració era més forta (de 16 a 25 anys), és molt possible que hagi augmentat el celibat femení, i reduït el nombre de naixements.

Respecte a la fecunditat —vegeu el Quadre 7—, les dades sobre la general són enganyoses, perquè continuen considerant les dones solteres en el càlcul. En canvi, la fecunditat dins del matrimoni no mostra indicis clars que hagi caigut fins passada la meitat del segle, ni s'ha de pensar que l'emigració hi influís. Al contrari, és possible suggerir a tall d'hipòtesi que l'emigració a

Amèrica afavorí que la fecunditat es mantingués en nivells elevats. En comptes de limitar el nombre de fills, el fet que l'emigració estigués oberta als joves de Sant Feliu de Guíxols pot haver donat a les famílies de la vila la possibilitat de no variar la seva conducta reproductiva, en la mesura que la via d'Ultramar oferia possibilitats econòmiques per als seus fills.

QUADRE 6

Relació de masculinitat de la població de Sant Feliu de Guíxols per trams d'edat (1834 i 1857)

Edats	1834	1857
0-7	101,6	97,7
8-15	96,3	90,2
16-25	55,0	66,8
26-40	70,5	73,6
41-50	79,5	72,8
51-60	83,6	70,8
61-70	87,0	88,8
71-80	74,0	81,4
81-90	73,1	94,1
més de 90	100,0	200,0
Total	80,8	77,8

Fonts: Padró d'habitants de 1834, i cens de 1857.

QUADRE 7

Evolució de la natalitat i la fecunditat a Sant Feliu de Guíxols

Any	Natalitat per 1.000 hab.	Taxa de fecun- ditat general	Taxa de fecun- ditat marital
1787	51,47	245,8	346,7
1819	47,30		
1834	36,28	176,2	372,1
1857	30,34	124,6	262,2

IV

CARACTERÍSTIQUES ECONÒMIQUES I SOCIALS DE L'EMIGRACIÓ

En l'emigració a Amèrica, hi van participar gairebé tots els grups socials i representants dels diversos sectors econòmics de Sant Feliu de Guíxols. Des de comerciants, naviliers, hisendats i fabricants de taps de suro, que formaven l'élite de Sant Feliu, fins a jornalers, passant per les diferents categories de

treballadors especialitzats; tots ocuparen un lloc en el corrent emigratori ultramarí. Només en van quedar al marge els sectors menys afavorits de la societat, aquells que per la seva pobresa no podien finançar els costos de l'emigració i que per la seva posició social no van tenir l'oportunitat de participar, ni tan sols en papers subordinats, en les xarxes del comerç ultramarí.

Com hem dit més amunt, el comerç va ser la principal activitat econòmica dels catalans a Amèrica, però en el seu origen no van pas ser comerciants els que formaren el gruix de l'emigració de Sant Feliu de Guíxols. Els vuitanta-quatre comerciants que van sol·licitar el passaport per a Amèrica només eren l'11,4% dels emigrants que informaven de la seva ocupació —vegeu el Quadre 8—. Es tracta d'un percentatge baix en relació amb el total d'emigrants, però important si tenim en compte que el 1834 els comerciants eren el 4% dels individus actius a la població. En tot cas, l'èxit econòmic assolit pels emigrants dedicats al comerç a Amèrica va fer que ocupessin un lloc de privilegi entre els emigrants, i que fossin ells qui, reclamant dependents per a les seves botigues, imprimissin dinamisme a l'emigració guixolenc.

L'estreta relació entre emigració i comerç ultramarí contrasta amb la pobresa de Sant Feliu en les principals mercaderies que Catalunya comerciava amb Amèrica. En comptes d'exportar vi, el port de Sant Feliu n'importava d'altres comarques per tal de satisfer el consum propi, i les exportacions de suro es dirigien principalment a mercats europeus. Sant Feliu tampoc no importava cotó en floca, però això no va pas impedir que els comerciants guixolencs que romanien a la vila participessin dels beneficis del comerç americà. Els comerciants guixolencs instal·lats a Barcelona els van servir d'intermediaris per posar els seus capitals en els negocis ultramarins. Cases de comerç com les de Cristòfol Roig i Vidal o la de Patxot i Cibils van fer de mitjanceres entre el comerç guixolenc i els mercats d'Amèrica. En el llibre "major" de Francesc Patxot,⁽³²⁾ un dels principals comerciants locals, que arribà a ser alcalde de la vila, s'aprecia que mentre que els negocis amb taps de suro els feia directament amb els comerciants establerts a les places europees —com ara Francesc Baguer i Ribas i Josep Calsada a Odessa, Antoni Vidal i Antoni Ordal a Marsella, Pere Gabaldà a Seta, o Vicenç Barrís a Milà—, totes les operacions amb Amèrica —amb els comerciants Benet Carreras, Pere Estrada, Baltasar Llorens i Josep Cibils, tots ells establerts allà— les feia a través de Patxot i Cibils de Barcelona.

En comparació amb el comerç, els guixolencs tenien prou avantatges per

(32) AHSFG, Secció Vàries

inserir-se en l'emigració a partir de la seva marina mercant.⁽³³⁾ Els patrons, pilots i mariners que des del final del segle XVIII feien la travessia atlàntica van poder oferir primer els seus bastiments —hem de tenir en compte que en 1824 a Sant Feliu hi havia vint-i-tres embarcacions de 1a. classe, trenta de 2a. i trenta més de 3a.—,⁽³⁴⁾ i després, quan els seus vaixells van quedar reduïts a una pollacra, tres goletes pollacres, un falutx i un místic,⁽³⁵⁾ van continuar aportant llur experiència marinera i mercantil. Els mariners de Sant Feliu que havien navegat amb vaixells matriculats al seu port, un cop reduïda la seva flota pròpia, ho van continuar fent amb vaixells d'altres matrícules del Principat.

La presència de mariners guixolencs a les embarcacions que feien la ruta d'Amèrica va permetre a més que els emigrants comptessin amb mitjans barats per anar-hi. Aquelles famílies que no podien pagar els "*cincuenta y cinco duros en metálico oro o plata*" pel viatge de Barcelona a l'Havana,⁽³⁶⁾ sempre tenien l'alternativa de poder embarcar el seu fill en un vaixell en el qual faria les tasques de mosso de cambra, reboster o ajudant de cuina, i pagar amb el treball el passatge. El testimoni de Joan Comas, en carta al seu pare des de l'Havana, ens il·lustra sobre els avantatges que podien tenir el guixolencs per traslladar-se a Amèrica en un veler de la flota catalana; el 2 de febrer de 1838 li deia: "*Tendrá Us la bondad de mandarme decir si ha recibido por mi tío la mitad del pasaje que yo lo pagué acá, y me dijo por mi tío, que si los marineros se conformaban por lo que yo había trabajado en todo el biaje con la mitad, la otra mitad se la daría a Us*".⁽³⁷⁾ Des de Matanzas, l'1 de maig de 1844, el mateix Comas recomanava al seu germà que no anés a Amèrica si no aconseguia fer-ho sense pagar el passatge: "*Por lo que toca a mi hermano Francisco, si encontrara proposición de venir sin pagar pasaje que lo efectúe, pero pagando que no venga por ahora, pues las cosas están malas*".⁽³⁸⁾

(33) "Les empreses que participaven en el comerç i la navegació catalana fins al segon terç del segle XIX funcionaven encara amb mètodes més aviat propis del comerç i la navegació medieval. Era característic que el capità del vaixell fes d'encarregat comercial de l'expedició, alhora que era el responsable de totes les decisions relacionades amb la navegació. Vegeu Agustí M. Vila i Galí, *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, Lloret de Mar, 1989.

(34) Jiménez, Àngel, *Sant Feliu de Guíxols*, 1986, p. 41.

(35) AHSFG, Contribucions, Secció VIII, cubeta 57, lligall 18.

(36) Amb un salari de 14 duros mensuals, que és el que s'acostumava a pagar a un dependent a Puerto Rico (descomptant la manutenció i la roba), calien com a mínim quatre mesos de treball per costejar-se el passatge de Barcelona a les Antilles.

(37) Carta cedida per la família per a l'exposició "Guixolencs a Amèrica", Sant Feliu de Guíxols, 16 de gener a 28 de febrer de 1992.

(38) Ibídem nota 37.

QUADRE 8

Professió dels emigrants i dels habitants de Sant Feliu de Guíxols el 1834

	Emigrants entre 1835 i 1862		Padró de 1834	
Hisendats, propietaris i fabricants	9	1,0%	34	1,8%
Hisendats	6		13	
Fabricants de taps	3		21	
Dedicats al comerç	98	11,4%	78	4,0%
Comerciants	84		33	
Dependents	5		—	
Professions liberals	11	1,3%	34	1,8%
Estudiants	176	20,5%	50	2,6%
Oficis mariners	126	14,7%	370	19,2%
Patons	20		30	
Pilots	14		14	
Mariners	61		235	
Mestres d'aixa	4		28	
Calafats	5		22	
Cuiners de vaixell	18		—	
Reboster de vaixell	4		—	
Pescadors	—		37	
Obrers i artesans	349	36,8%	694	35,9%
Tapers	174		300	
Paletes	17		22	
Aprenents	15		105	
Fusters	25		14	
Confiters	3		12	
Espardenyers	4		19	
Ferrers	2		13	
Flequers	17		17	
Sastres	12		26	
Teixidors	5		25	
Sabaters	47		46	
Servents	5	0,5%	84	4,3%
Agricultors	29	3,4%	116	6,0%
Treballadors i jornalers	51	5,9%	170	8,8%
Pobres	2	0,2%	269	13,9%
Altres	4	0,5%	32	1,7%
TOTAL	860	100,0%	1.931	100,0%

Fonts: Registre de fiances de passaports, i padró d'habitants de 1834, AHSFG

Terratinents i fabricants de taps de suro, aliens en general al comerç marítim, també es van sentir atrets per l'emigració americana, segurament per les possibilitats de fer una inversió que es rendibilitzés a curt termini. Pot haver estat el cas de Salvi Pla, fabricant de suro que en el Subsidi de Comerç i Indústria de 1844 apareix esmentat amb aquests escarits termes: "*Ha cesado su fábrica y ha pasado a vivir a América*"⁽³⁹⁾. Eren casos com aquest, però estaven en proporció al nombre de terratinents i fabricants que hi havia en el Sant Feliu de la primera meitat del segle XIX.

Els treballadors manuals, artesans independents o que treballaven pel seu compte, formaven el grup més nombrós d'emigrants. Sobre el total d'emigrants dels quals coneixem l'ocupació, els artesans eren el 36,8%, més o menys o el mateix percentatge en què eren representats en el Sant Feliu de 1834 —vegeu Quadre 8—, percentatge que creix fins al 51% si traiem els comerciants de les estadístiques d'ocupació; és a dir, més de la meitat dels efectivament actius.

Entre els artesans, destaquen els tapers del sector de les manufactures del suro. Per ocupacions, eren el grup més nombrós d'emigrants, i també el que comptava amb més individus en la societat guixolenc de 1834.

La quantiosa emigració de tapers posa sobre la taula el tema de la relació entre emigració a Amèrica i crisi de la indústria suro-tapera. Sobre el particular, hi hauria dues posicions possibles. Una apuntaria en el sentit que la indústria surera, mancada de dinamisme, no va poder retenir els treballadors del sector, els quals en una proporció alta haurien buscat feina en l'emigració. Es tractaria d'una emigració típicament per expulsió. De tota manera, les evidències històriques, poques i imperfectes, motiu pel qual s'han de tractar amb precaució, no ajuden a confirmar aquesta hipòtesi. Primer, perquè no s'ha constatat empíricament l'existència d'una crisi suro-tapera en la dècada de 1830;⁽⁴⁰⁾ segon, perquè l'emigració augmenta fins i tot en els anys de prosperitat per a la indústria, tal com passava des de la meitat de la dècada de 1850; i tercer, perquè en els països americans on anaven els emigrants no hi havia una indústria de característiques semblants en la qual poguessin trobar feina en llur ofici (factor d'atracció que actua com a complement necessari de l'expulsió.).

(39) AHSFG, Contribucions, Secció XVIII, cubeta 57, lligall 18.

(40) El problema més gran a l'hora d'analitzar la indústria dels taps de suro de la primera meitat del segle XIX el constitueix la total absència de dades relatives a la producció. Com a alternativa, Medir (R. Medir i Jofre, *Historia del gremio corchero*, Madrid, 1953) va usar el nombre de fàbriques, i Y. Barbaza el nombre de treballadors. Però en tots dos casos l'indicador és totalment insatisfactori, atès que les xifres aportades solen ser contradites per altres fonts de tan dubtosa qualitat com les utilitzades en primer terme.

Una altra hipòtesi és la que suggereix Yvette Barbaza, segons la qual l'emigració, en lloc de ser un efecte de la crisi seria una de les causes de la depressió de la indústria dels taps de suro.⁽⁴¹⁾ El plantejament de Barbaza consisteix a dir que la indústria tradicional de taps fets a mà depenia d'un abastament creixent de mà d'obra, per poder prosperar, i que únicament augmentant el factor treball es podia augmentar la producció. En principi hauria existit una fase de prosperitat al final del segle XVIII, en la qual es va obtenir mà d'obra provinent de l'agricultura i de la pesca; però en el segle XIX, en adquirir la construcció naval, el comerç, la navegació i l'emigració americana una gran rellevància, van privar la indústria dels efectius que necessitava per continuar creixent.⁽⁴²⁾ Aquesta segona hipòtesi tampoc no sembla tenir gaires raons concloents al seu favor: Barbaza, quan intenta relacionar la crisi surera i l'emigració oblida arguments que estan continguts en el seu propi llibre, com ara que la crisi, si n'hi va haver, estava determinada per l'evolució dels mercats internacionals i la intervenció d'aranzels restrictius dels països compradors.⁽⁴³⁾ No considera tampoc que la indústria sempre podia recórrer a la importació de mà d'obra, via immigració, quan li calgués.

Jo crec que la causa de l'emigració dels tapers de Sant Feliu de Guíxols no està en relació directa amb els períodes de prosperitat i crisi de la indústria de taps, sinó amb les característiques del treball en la indústria i els costos d'oportunitat de l'emigració. He arribat a aquesta primera proposició principalment perquè la idea d'una crisi en la indústria no em sembla suficientment contrastada. La meua impressió (a falta d'una investigació que ho aclareixi) és que les manufactures del suro foren l'activitat que més treballadors va ocupar a Sant Feliu durant tota la primera meitat del segle XIX, i que en una perspectiva a llarg terme, amb una població que tendia a reduir-se mínimament, el nombre de tapers empleats en el sector va augmentar. En 1825, la xifra de treballadors a la manufactura va poder estar entre els 250 i els 295 individus,⁽⁴⁴⁾ en 1834 els treballadors del suro haurien arribat a ser entre 480 i

(41) Barbaza, Y., *Le paysage humain...*, pp. 358-359.

(42) Barbaza diu, per exemple, que a Sant Feliu "el ritme del progrés de la indústria del suro sembla variar en sentit invers al de la navegació i les drassanes", contràriament al que passava a Palafrugell, on "el desenvolupament de la indústria del suro fou molt més regular, per la limitada influència de la navegació i les drassanes". Y. Barbaza, op. cit., p. 362.

(43) Barbaza, Y., op. cit., p. 361.

(44) AHSFG, Manual d'Acords 1825, Administració municipal, Secció I, cubeta 49, lligall 49; citat per À. Jiménez a "Sant Feliu de Guíxols s. XIX (1800-1870). De la fi de l'antic règim a la història contemporània", a *Taller d'Història*, núm. 4, pp. 7-8. Per a l'any 1824, Yvette Barbaza informa de només 146 tapers a Sant Feliu, quantitat sens dubte subestimada (Y. Barbaza, op. cit., p. 355).

540,⁽⁴⁵⁾ i en 1842, segons Madoz, a les fàbriques de taps hi treballaven "més de 500 persones, de les quals depenia la subsistència d'altres tantes famílies".⁽⁴⁶⁾ Amb les precaucions que cal prendre davant aquestes xifres, crec que si la indústria tapera no va créixer més de pressa fou potser pels factors assenyalats per Medir en el sentit de la disponibilitat de matèries primeres (augment de les exportacions de suro en pannes) i les dificultats per exportar al mercat internacional els taps fabricats aquí (barreres aranzelàries proteccionistes en els països compradors).

Segons la meua manera de veure, descartada la incidència d'una crisi en la indústria suro-tapera, l'emigració de tapers s'ha d'explicar per les característiques dels tapers que emigren i les del treball en el sector. Pel que fa al primer punt, les característiques dels emigrants, destaca l'edat i l'estat civil dels que emigren, tractant-se d'una alta proporció de joves de menys de 25 anys (66,6 %, en què el grup de 16 a 20 anys és el 32 % —vegeu el Quadre 9—), la majoria d'ells solters. Quant al segon, està relacionat amb les característiques de l'activitat tapera de Sant Feliu de Guíxols. Des del punt de vista de les empreses, són molt poques les gran unitats de producció, i superen en nombre els tallers domèstics de petitíssimes dimensions: en 1834, la mitjana d'operaris per fàbrica era de 8 treballadors, només 14 de les 60 fàbriques existents passaven de 10 operaris (només tres en tenien més de vint), i 25 no tenien més de 4 treballadors. Es tractava, doncs, majoritàriament d'una indústria artesanal de poc volum, en què el capital necessari per instal·lar-se es reduïa al cost de les eines i de la primera matèria, cosa que possibilitava una màxima flexibilitat enfront de la conjuntura econòmica. Amb la mateixa facilitat amb què es podia entrar en el ram, un mal negoci obligava a sortir-ne, encara que fos transitòriament. En una estructura industrial com aquesta, en la qual es feien molts petits negocis i es depenia del proveïment de primeres matèries i de l'evolució dels mercats externs, només els grans

(45) AHSFG, "Relación de fábricas existentes en esta Villa con expresión de los nombres por quienes son dirigidas, o a quienes pertenecen, número de operarios y estado en que se hallan" (citat per A. Jiménez a *Taller d'Història* núm. 4, pp. 15-16). Comparat amb el padró del mateix any (1834), les quantitats són força coincidents: hi apareixen 300 tapers i 170 treballadors i jornalers que podien ser ocupats en la fabricació en els moments de més forta demanda de treball, a més de 15 operaris especialitzats com a toscadors o talladors; en total 485 individus, que es poden incrementar en 105 més, si hi afegim els aprenents. (Sobre les diferents feines que es feien a les fàbriques sureres, es pot consultar Santiago Hernández, *El món de suro*, Girona, 1987, pp. 28-29). En el padró de 1837, malgrat l'estranya reducció d'efectius que hem comentat en el capítol anterior, hi havia 314 tapers (14 més que en 1834), 141 treballadors i jornalers, 9 toscadors i un tallador, en total 465 individus, que representen una reducció del 4,1% respecte als treballadors del sector suro-taper de 1834.

(46) Madoz, Pascual, *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, Madrid, 1845, vol. IX, pp. 602-608.

empresaris hi tenien continuïtat. Des del punt de vista dels treballadors, allò habitual era la feina a preu fix per cada mil taps fabricats a mà, per la qual cosa l'habilitat i l'experiència eren determinants en el benefici que obtenia el taper. A més a més, el fet que es treballés al preu fix donava al taper un alt grau d'independència en la realització de la seva feina.

Els arguments presentats fins ara tendeixen a posar de relleu els baixos costos d'oportunitat que podia representar la decisió d'emigrar dels tapers. En el cas dels més experimentats i amb responsabilitats familiars, que podrien estar entre el 19 % dels més grans de 25 anys —vegeu el Quadre 9—, l'emigració podia ser l'oportunitat per invertir un petit capital en el comerç americà sense gaires costos en deixar l'activitat tapera. Per als joves tapers que tot just s'iniciaven en l'ofici, els costos d'oportunitat de l'emigració semblen encara més clars. Romandre en l'activitat tapera representava, en el millor dels casos, llargs anys d'aprenentatge fins a escalar a la posició dels repassadors de trefins (encarregats de l'acabat dels taps de més alta qualitat), que cobraven els millors salaris. En el fons, els joves de Sant Feliu de Guíxols, si aconseguien una rebaixa dels costos del passatge i una col·locació com a dependents a la botiga d'algun familiar o paisà a Amèrica, tenien més expectatives de millorar els ingressos en un futur proper que no pas esperant de prosperar en la indústria suro-tapera. No em sembla casual que la comparació de les edats dels tapers i de la resta d'artesans mostri amples diferències precisament en les edats inferiors als 20 anys —vegeu el Quadre 9—.

QUADRE 9

Emigració de Sant Feliu de Guíxols a Amèrica per trams d'edat i ocupació

Comerciants	1,9	6,4	7,0	10,2	10,2	18,5	45,8	100
Estudiants	69,4	23,8	3,4	—	—	—	3,4	100
Oficis mariners	0,8	1,6	3,2	0,8	2,4	5,6	85,6	100
Artesans								
menys tapers	5,9	22,9	16,1	13,6	5,9	5,9	29,7	100
Tapers	15,7	32,0	18,9	10,1	5,0	3,8	14,5	100
Treballadors i								
jornalers	—	15,2	19,6	19,6	2,2	23,8	19,6	100
Pagesos	7,4	33,3	18,5	7,4	—	7,4	26,0	100

En algunes circumstàncies, l'emigració també podia ser una bona opció per a artesans del sector més tradicional (fusters, sastres i flequers, per exemple), tant en la perspectiva d'invertir llurs estalvis en el comerç americà com per continuar l'exercici dels respectius oficis en els països de destinació.

Les oportunitats que oferien ciutats com ara l'Havana, San Juan de Puerto Rico o Montevideo, en continu procés d'expansió urbanística i habitades per una cada vegada més nombrosa població europea, no es limitaven pas al comerç i al tràfic marítim. En la construcció hi van poder trobar feina paletes i fusters, i en l'elaboració de manufactures per al consum dels immigrants europeus (des de mobles fins a vestits o queviures), s'hi podien col·locar ebenistes, sastres, sabaters o flequers, fins a abastar tota la gamma dels productes de consum.⁽⁴⁷⁾

Els estudiants, amb el 20 %, eren el segon grup entre els emigrants de Sant Feliu de Guíxols. Com és natural, es tracta d'un grup exclusivament de joves, i fins i tot de nens, podria dir: prop del 70 % estava entre els 10 i els 15 anys, i el 24 % en tenia entre 16 i 20.

L'ensenyament primari santfeliuenc del començament del segle XIX mereix el qualificatiu de "precarí" per a Àngel Jiménez, que ha estudiat el tema.⁽⁴⁸⁾ A mesura que avançava el segle la situació va tendir a millorar: en 1834, anaven 120 alumnes a l'escola pública sostinguda per l'Ajuntament, i a la vila hi havia dos mestres que feien classes particulars, ultra les dues escoles per a nenes dirigides per religioses. A partir de 1841, per acord de la Junta municipal encarregada de l'ensenyament públic, els fills de les famílies pobres anaven a classe gratuïtament i rebien el material escolar imprescindible. Madoz informa, a grans trets, que en 1842 el col·legi públic tenia 200 alumnes, i els privats 300, quantitat gens menyspreable d'escolars si tenim en compte que en aquella època el nombre d'habitants entre els 6 i els 15 anys d'ambdós sexes podia estar entorn dels 1.100.⁽⁴⁹⁾ En 1871 l'escola pública atenia 552 nens, això és, que en trenta anys havia multiplicat per dos i mig el nombre dels seus educands, mentre que la població en edat escolar havia crescut en un 30 %. De la precarietat del començament del segle XIX, s'havia passat a una situació en què "per l'escola municipal havien de passar la gran majoria de guixolencs —rics o pobres—".⁽⁵⁰⁾

(47) La contracta de Francesc Sirvent, que va emigrar a Guarabo, és un exemple de complementarietat entre les oportunitats de treball a Amèrica i la funció de les xarxes socials en l'emigració. En la disposició quarta, hi llegim: "*Tendrá el mismo Francisco Sirvent la obligación de ocuparse á disposición del Dn. Antonio Rosa en amazar pan y galleta por que su oficio es el de panadero; evacuado el trabajo de esta clase y después del descanso correspondiente por razón del mismo trabajo, cumplirá dicho Sirvent en la casa del Sr. Rosa y Compañía toda clase de servicios interiores de la misma casa que se ordenen*". El text complet d'aquesta contracta es pot consultar a la "Nota de fonts" que acompanya aquest treball.

(48) Jiménez, Àngel, *Aproximació a la història de l'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols*, Sant Feliu de Guíxols, 1988, pp. 10-12.

(49) Madoz, P., *Diccionario geográfico-estadístico-histórico...*, p. 601, citat per Àngel Jiménez, *Aproximació a la història de l'ensenyament...*, p. 12.

(50) Jiménez, A., op Cit., p. 20.

Les millores en l'educació pública es van reflectir en la formació dels emigrants. No ha d'estranyar que de 1845 endavant el nombre d'estudiants augmentés entre els emigrants que anaven a Amèrica —vegeu el Quadre 10—. A més a més, l'alt percentatge d'estudiants entre els emigrants és un senyal que l'emigració a Amèrica es preparava des d'edats ben tendres. En les estratègies familiars vinculades a l'emigració, es considerava que un fill que conegués els rudiments de les matemàtiques i la tenidoria de llibres podia trobar col·locació més fàcilment a les cases de comerç dels catalans instal·lats a Amèrica.⁽⁵¹⁾ Emerencià Roig va descriure el que era l'emigració d'aquests nois que embarcaven tan joves cap a Amèrica: "En aquells temps (ens referim als volts de l'any 1830-1840) la mainada de set anys ja anava als col·legis de la Costa a comptabilitat i teneduria de llibres. Fets els dotze anys, després d'un temps d'internat, hom els embarcava, recomanats al capità, dalt d'un veler. Minyons com eren, tractaven l'aventura com uns homes grans. Arribats a Cuba i Puerto Rico, entraven de meritoris en alguna casa de comerç, propietat de catalans. Gairebé tots anaven proveïts de recomanacions d'alguna casa de comerç de Barcelona o de la Costa".⁽⁵²⁾

QUADRE 10
Emigrants per grups professionals 1824-1862 (en %)

Anys	Comerç hisendats	Estudiants	Oficis del mar	Obrers artesans	Altres
1824-34	19,7	—	57,3	13,5	9,5
1835-44	25,4	1,7	18,6	33,9	20,4
1845-54	8,9	23,6	10,1	46,4	11,0
1855-62	7,6	32,5	7,9	35,1	16,9

Fonts: Registre de fiances de passaports i Expedients sobre la crisi comercial (1834), AHSFG.

Resumint, per a molts sectors de la societat guixolencs la relació cost-benefici de la decisió d'emigrar a Amèrica cobria millor les seves expectatives de prosperar econòmicament i pujar en l'escala social que no pas quedar-se a Sant Feliu. Els costos materials de l'emigració —principalment el preu

(51) En l'educació es feia prevaler l'ensenyament de la gramàtica castellana, l'aritmètica general i la història d'Espanya, i segons informa Pablo Riera i Sants, "*hay un colegio de primera y segunda enseñanza en la que también hay clases especiales para la carrera de comercio*" (*Diccionario geográfico, estadístico, histórico, biográfico, postal, municipal, militar y eclesiástico de España y sus posesiones de Ultramar*, Barcelona, 1886, tom IX, p. 134).

(52) Roig, Emerencià, *La marina catalana del vuitcents*, Barcelona, 1929, pp. 139-140.

del passatge⁽⁵³⁾—, que podien ser bastant alts segons la posició social de la família de l'emigrant, es podien veure compensats pels baixos costos d'oportunitat. D'antuvi, per a un sector dels emigrants, els dels comerciants, pilots, patrons i mariners, el trasllat a Amèrica a vegades era la continuació natural dels viatges que per raons estrictament professionals ja havien fet a ports americans en ocasions anteriors. Per a d'altres, artesans fonamentalment, el fet de provar fortuna a Amèrica podia representar l'oportunitat d'assolir en menys temps els seus objectius econòmics, i fins i tot d'arribar a amassar un petit capital dedicant-se al comerç. Les relacions familiars i de paisanatge que articulaven les "cadena migratòries" permetien també reduir notablement el cost de la informació: les cartes dels familiars emigrats anteriorment i el constant anar i venir de comerciants i mariners feien relativament fàcil que a Sant Feliu de Guíxols es coneguessin amb rapidesa les oportunitats que oferia l'economia americana. Així mateix, l'emigració en cadena reduïa notablement els riscos i les incerteses de l'emigració. En altres paraules, els costos de l'emigració no es poden mesurar únicament en termes de despesa econòmica estricta, puix que la informació i el risc constitueixen un factor determinant de les variables que influïen sobre la decisió d'emigrar.

Els beneficis tampoc no eren únicament crematístics: la reunificació de la família, o la possibilitat de treballar al costat del pare o del germà, podien tenir també un pes important en la decisió d'emigrar.

Des d'una perspectiva estrictament econòmica, l'emigració es feia amb l'objectiu d'aconseguir en el país de destinació uns beneficis que eren més difícils d'obtenir en el país d'origen, o que si més no semblaven més difícils d'abastar. Aquesta perspectiva econòmica de l'emigració lliga amb la teoria del capital humà, que en poques paraules diu que s'emigra cap a aquells llocs on el treball és més productiu. En aquest sentit, es podria dir que l'emigració dels guixolencs a Amèrica està relacionada amb la productivitat de llur treball, més alta a Amèrica que a Sant Feliu. El comerç i la navegació, com també la densitat de les xarxes comercials catalanes a Amèrica, foren el suport bàsic de la rendibilitat obtinguda en l'emigració.

La teoria del capital humà, des d'un altre punt de vista, ens pot ajudar també a intentar una valoració de les conseqüències de l'emigració sobre el conjunt de l'economia de Sant Feliu. Es tracta, en aquest cas, de plantejar-se els costos i beneficis de l'emigració per a la societat d'origen dels emigrants.

El punt de partida seria dir que l'emigració va poder representar una

(53) "Els bitllets de Barcelona a L'Habana, a Santiago de Cuba, a Matanzas, a Cienfuegos, Manzanillo i Nuevitas, a Ponce, Aguadilla i a Puerto Rico costaven de 120 a 130 duros els de primera i els de tercera de 50 a 80" (E. Roig, op. cit., p. 140).

pèrdua de recursos per a l'economia guixolenc, en termes de mà d'obra i de persones amb una formació professional difícil de reproduir en un temps curt.⁽⁵⁴⁾ Al meu parer, l'emigració a Amèrica no va afectar negativament els recursos disponibles a Sant Feliu durant la primera meitat del segle XIX. Des del punt de vista de la mà d'obra, atesa l'edat dels emigrants, no sembla pas que l'emigració s'emportés els treballadors més qualificats, i els més inexplerts podien ser reemplaçats pel nombrós grup de jornalers i treballadors no especialitzats que no va emigrar.

Ara bé, canviant una mica el punt de vista, és possible que en les primeres etapes de l'emigració a Amèrica —en què l'emigració estava composta majoritàriament per comerciants i mariners i va tenir lloc una reducció a la mínima expressió dels vaixells de la vila— les conseqüències econòmiques a curt termini fossin negatives per a Sant Feliu. Però aquesta pèrdua inicial va tendir a compensar-se i a superar-se amb el temps, amb els recursos que enviaven els emigrants al seu poble d'origen. No sabem a quant va poder pujar la suma de les trameses de diners que els emigrants feien arribar per al sosteniment de llurs famílies, però ens consta que aquestes trameses van arribar, i en alguns casos amb força freqüència. Això és el que es pot deduir de les nombroses llars que tenien el cap de família a Amèrica, i que rebien periòdicament el fruit del treball d'aquest en l'emigració. Tampoc no podem oferir una valoració, ni tan sols aproximada, dels recursos que repatriaven els emigrants en el seu viatge de retorn, per bé que ha quedat constància documental d'aquestes repatriacions. És el cas, per exemple, de Joan Estrada Bernich, que dona poder a Sant Feliu per vendre els seus esclaus a l'Havana: *"Sépanse que ante mi el Escribano y testigos compareció D. Juan Estrada Bernich natural de esta villa de S. Feliu de Guixols vecino de la Ciudad de La Habana, á quien doy fe y conozco y digo: que por legítimos títulos se halla ser dueño de los esclavos negros existentes en la Isla de Cuba llamados [...]; y deseando venderlo, otorga que dá y confiere todo su poder cumplido, amplio y cual sea necesario a D. Miguel Bosch y Pevicino y del comercio de la misma Ciudad de La Habana, especial, para que en representación de la persona, derechos y acciones y calidades del otorgante pueda vender y dar en venta real y enajenación perpetua por el precio que ajustare a la persona o personas que conviniere los referidos diez esclavos, designándolos con todas las señales oportunas"*.⁽⁵⁵⁾

(54) Seria més o menys el que plantejava Y. Barbaza en el sentit que l'emigració treia mà d'obra a la indústria suro-tapera.

(55) Arxiu Històric Provincial de Girona, Protocols de Maria Josep Sala, 1859. Altres casos en què es posa en evidència les transferències de recursos econòmics des d'Amèrica a Sant Feliu de Guíxols es poden consultar a la "Nota sobre fonts" que acompanya aquest treball.

Una altra manera com Sant Feliu es va beneficiar de l'emigració, per bé que excepcional, van ser les donacions fetes pels benefactors "americans", que pal.liaven greus problemes socials de la vila. Entre aquestes aportacions destaquen els 20.000 pesos deixats per Joan Surís i Llorens per fundar l'asil que va portar el seu nom, i les cent unces d'or que va llegar Salvador Vidal i Cibils per al manteniment de l'escola pública.⁽⁵⁶⁾

A més, no es pot deixar passar el fet que els comerciants guixolencs establerts a Amèrica van poder col.laborar en la comercialització dels taps de suro fabricats a Sant Feliu. Els informes consulars francesos informen que en 1849 s'exportaven des d'Espanya a Cuba 10 milions de taps de suro, i a Estats Units 20 milions, que entre tots dos representaven gairebé el 10 % de les vendes a l'exterior. Amèrica ocupava el segon lloc entre els mercats exteriors per als taps fabricats a la Península, darrera del mercat francès.⁽⁵⁷⁾

Probablement les fortunes més grans fetes per guixolencs a Amèrica no van tornar mai a establir-se a Sant Feliu. Alguns van decidir de romandre a Amèrica, com ara Jaume Cibils, que arribà a ser l'empresari més acabalat de l'Uruguai, i altres preferiren Barcelona per residir-hi un cop decidida la tornada a la Península. Una anàlisi de la Contribució d'Indústria i Comerç de 1867-1868 ens permetrà tenir una idea aproximada de les inversions fetes pels emigrants que tornaren a Sant Feliu després de la seva particular aventura americana. En general, no sembla pas que les grans fortunes guixolenques de la segona meitat del segle XIX tinguessin el seu origen en l'emigració a Amèrica. Entre els contribuents que pagaven més de 200.000 escuts no n'hi ha cap de retornat d'Amèrica. L'americà que més contribució pagava era Joan Romaguera, comerciant que contribuïa amb 129.022 escuts. Tampoc no s'aprecien capitals americans importants en el ram de la fabricació de taps de suro; de vint-i-quatre fabricants, només Pere Màrtir Estrada havia estat a Amèrica i iniciat la seva fàbrica en 1859, potser amb el fruit del seu treball en l'emigració. En el ram navilier era on es notava més la presència d'emigrants. Dels tres empresaris del sector, de dos tenim constància que anaren a Amèrica en algun moment: són Antoni Calsada, que pagava 36.888 escuts de contribució, i Benet Carreras Baguer, que en pagava 75.640. I no seria gens estrany que Antoni Bascós també hagués fet viatges a Amèrica, si no com a emigrant, com a patró d'algun vaixell de la carrera.

Els altres retornats de l'emigració americana pagaven contribucions força

(56) Torrent i Fàbregas, Joan, "Benefactors guixolencs. Antoni Vidal i Calzada (1806-1868)", a *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, 7 (1988), pp. 147-206.

(57) "Annales du commerce extérieur. Espagne", (*Faits commerciaux* núm. 4), París, 1859.

menors, i per regla general es dedicaven al mateix ofici d'abans d'emigrar. Per a ells, l'emigració potser va ser l'oportunitat per incrementar el seu capital i donar un nou impuls al seu gir a Sant Feliu: Joan Fortó, consignatari d'embarcacions a vela, contribuïa amb 33.869 escuts; Vicenç Colominas, per una taverna en pagava 14.505; Tomàs Recasens i Joan Basart (espardenyers), ho feien amb 10.966 escuts cada un; Joan Ferrer i Muntadas, en la seva condició de sastre en pagava 10.322, i finalment, Sebastià Fabre, metge, ho feia amb 33.869 escuts.

En suma, els contribuents corresponents a l'any 1867-1868 que havien estat a Amèrica aportaven 407.669 escuts dels 9.253.449 que va pagar Sant Feliu de Guíxols aquell any. Per tant, es pot dir que representaven el 4,4 % del comerç i la indústria local. Percentatge massa modest perquè representi la importància econòmica de l'emigració, que en el seu moment d'esplendor va comprometre més del 40 % de les famílies de Sant Feliu de Guíxols.

V

DESTINACIONS I RUTES DE NAVEGACIÓ

Els ports del Carib i de la costa atlàntica sud-americana foren els llocs predilectes per a l'emigració catalana, i el rumb que van seguir els velers catalans que feien el comerç americà va acabar delimitant les àrees d'influència de les xarxes mercantils que van sostenir l'emigració.

Des del segle XVIII l'emigració mercantil catalana a Amèrica es va distribuir pels principals ports colonials. Des de Veracruz, passant per Cartagena i les Antilles, fins al Riu de la Plata, els comerciants catalans establiren les seves botigues i magatzems, que eren proveïts regularment per la flota mercant del Principat que des del 1778 actuava directament des de Barcelona. Les guerres d'Independència americanes provocaren que els comerciants catalans es repleguessin cap a zones lleials a la Corona, especialment a Cuba i Puerto Rico, o que retornessin a la Península. La recuperació del comerç i el tràfic navilier en el segon terç del segle XIX va afavorir que l'emigració es difongués abans que a cap altre lloc pels ports de Cuba i Puerto Rico.⁽⁵⁸⁾ En aquest període el 68% dels emigrants de Sant Feliu es van dirigir a les colònies espanyoles a les Antilles, que eren també els punts més visitats per la flota d'altura que anava a Amèrica a buscar cotó per a les fàbriques del Principat.⁽⁵⁹⁾

(58) Josep Maria Fradera, *Indústria i mercat. Les bases comercials de la indústria catalana moderna (1814-1845)*, pp. 230-263.

(59) Josep Maria Fradera ha explicat que el ressorgiment de la marina del Principat està en directa relació amb la publicació de la Reial Ordre sobre el "dret diferencial de bandera" de 1834 (6 de maig

Fins al 1847, la "ruta del cotó" va funcionar de manera simplificada connectant els ports peninsulars amb els dipòsits de Cuba i Puerto Rico. Posteriorment, amb la derogació de la R.O. de 1834, els vaixells espanyols van poder accedir directament a les zones productores del cotó, i alhora la xarxa mercantil es va estendre vers Nova Orleans i els ports brasilers, tot provocant l'emigració cap a les ciutats portuàries en les quals es concentrava la comercialització d'aquesta matèria primera.

Aleshores, la dimensió que va assolir l'emigració de Sant Feliu a Nova Orleans⁽⁶⁰⁾ fou conseqüència de la prolongació de les rutes marítimes i de la demanda de cotó per part de la indústria tèxtil catalana. I de passada, ens deixa veure l'especialització amb què actuen les xarxes migratòries, ja que en cap altra localitat catalana l'emigració a Nova Orleans no va abastar la importància que va arribar a tenir a Sant Feliu.⁽⁶¹⁾ Així doncs, no és pas casual que comerciants de Sant Feliu de Guíxols fossin els primers a interessar-se en el cotó nord-americà.⁽⁶²⁾

En una proporció menor, els emigrants catalans també es van desplegar a la "ruta de la carn salada", que connectava el Río de la Plata, regió tradicionalment productora de carn salada, que servia d'aliment per als esclaus, amb les regions esclavistes del Brasil, les Antilles espanyoles i el sud dels Estats Units. Montevideo havia estat des del final del segle XVIII el port d'entrada dels esclaus africans a Amèrica del Sud, cosa que havia propiciat una intensa activitat ramadera a la regió orientada a satisfer les necessitats de la població esclava a Amèrica.⁽⁶³⁾

Montevideo, consolidat com a port de sortida de la carn salada i fumada

de 1834), que va donar avantatges aranzelaris als vaixells espanyols per transportar cap a la Península els productes americans, tenint com a condició que aquests fossin embarcats a Cuba o Puerto Rico. A partir d'aquest moment, el cotó —que consumien en abundància les fàbriques catalanes— va començar a arribar majoritàriament en embarcacions espanyoles des dels dipòsits de l'Havana i Puerto Rico, on arribaven procedents d'Estat Units i el Brasil. (J. M. Fradera, *Indústria i mercat*, quadres 41, 42 i 43, pp. 246, 248 i 252, respectivament.

(60) Mariona Julià i Cibils ja va cridar l'atenció sobre la importància de l'emigració als Estats Units a "Emigración guixolense a Nova Orleans (1857-1860)", *Revista de Gerona*, 84 (1978), pp. 3-8.

(61) Vegeu Cèsar Yáñez Gallardo, "L'emigració catalana a Amèrica entre 1830 i 1930", a *3es. Jornades d'Estudis Catalano-Americans*, Barcelona, 1990, taula 3, p. 285.

(62) El 1827, Cristòfor Roig i Vidal escriu des de Barcelona a Francesc Patxot i Nin, a Gibraltar (tots dos eren naturals de Sant Feliu de Guíxols, si bé feia pocs anys que residien fora), i li suggereix, a propòsit de la prohibició d'importar cotó filat, que "no seria dolent realitzar el tant de temps projectat assaig amb el de Nova Orleans". Vegeu J.M. Fradera, *Indústria i mercat*, p. 53.

(63) Carlos Real de Azúa, *Montevideo, el peso de un destino*, Cuadernos Uruguayos, Ediciones del Nuevo Mundo, s/f; i Lucía Sala de Tournon i Rosa Alonso Eloy, *El Uruguay comercial, pastoril y caudillesco*, tom I: Economía, Ediciones de la Banda Oriental, Montevideo, 1986.

que es produïa a les terres de l'interior, va afavorir l'existència d'una colònia mercantil catalana d'ençà del període colonial,⁽⁶⁴⁾ la qual en el segle XIX, tal com van fer els catalans a les Antilles amb el sucre i el tabac, va passar d'interessar-se en el comerç a participar en la propietat territorial, controlant

QUADRE 11
Països de destinació de l'emigració, 1824-1862

País		Nombre	Percentatge
Cuba		843	53,8
	L'Havana	584	
	Santiago	106	
	Matanzas	76	
	Altres	77	
Puerto Rico		222	14,2
	San Juan	159	
	Mayaguez	43	
	Altres	20	
Estats Units		249	15,9
	Nova Orleans	243	
	Nova York	5	
	Altres	1	
Uruguai		88	5,6
	Montevideo	88	
Argentina		24	1,5
	Buenos Aires	24	
Brasil		23	1,5
	Rio de Janeiro	18	
	Santos	1	
	Altres	4	
Panamà		18	1,1
Mèxic		10	0,6
Altres		91	5,8
TOTAL		1.568	100,0

Fonts: Registre de fiances de passaports i Expedient sobre la crisi comercial (1834), AHSFG.

(64) M. Blanca París Corcoll de Oddone, "La presència catalana al Montevideo colonial", i "Per una història dels catalans a l'Uruguai: gestió econòmica i tasca educativa", ambdós a *Ies. Jornades d'Estudis Catalano-Americans*, Barcelona, 1985, pp. 143-155 i 223-240.

no solament la comercialització de la carn salada i fumada, sinó també la seva producció.⁽⁶⁵⁾

QUADRE 12
Països de destinació de l'emigració, 1824-1862 (en %)

Anys	Cuba	P. Rico	EUA	Brasil	Uruguai	Argentina	Altres
1824-34	69,8	25,7	—	0,5	2,0	—	2,9
1835-44	65,4	17,7	1,8	1,5	6,6	0,4	6,6
1845-54	63,4	13,0	7,2	2,3	5,9	2,3	5,9
1855-62	30,0	7,3	41,1	1,2	6,0	2,5	11,9

Fonts: Registre de fiances de passaports i Expedient sobre la crisi comercial (1834), AHSFG.

Les altres rutes per on solien navegar els vaixells catalans, la de Valparaíso, pel Cap d'Hornos, i la del Golf de Mèxic, foren menys importants per al tràfic comercial, i en la mateixa proporció no van reclamar emigrants com les primeres. Això sí, totes elles formaven un sistema perfectament integrat on el comerç, la navegació i l'emigració formaven un tríode que sostenia les relacions de Catalunya amb Amèrica en les dècades centrals del segle XIX.

VI

ESTRATÈGIES FAMILIARS I LA DECISIÓ D'EMIGRAR

Al llarg d'aquest treball he fet al·lusió diverses vegades a la importància de la família en el procés que porta a la decisió d'emigrar. Alguns indicadors, com és el fet que la majoria dels emigrants fossin joves entre els 12 i els 18 anys, em feien pensar que no eren pas els emigrants directament i en exclusiva els qui feien la valoració cost-benefici que està associada a la decisió d'emigrar. Altres dades, com ara que el 82% de les dones fessin el viatge a Amèrica acompanyades dels seus marit, fills o filles —vegeu el Quadre 13—, també em cridaven l'atenció en el sentit que llur emigració no era una decisió estrictament individual. En aquesta mateixa línia, que la majoria dels emigrants que feien explícites les seves raons per emigrar es referissin al desig de reunir-se amb un membre de la seva família —vegeu el Quadre 14— m'advertia que en la decisió d'emigrar hi havia una important intervenció del grup familiar.

(65) Jaume Cibils, emigrant natural de Sant Feliu de Guíxols, fou el pioner d'una família que va arribar a tenir el salador més gran del Mato Grosso, la "fàbrica de Descalvados". El nostre coneixement de Descalvados el devem al professor Hilgard O'Reilly Sternberg, i a l'àmplia documentació que ha publicat Agustí M. Vilà i Galf a *Navegants i mercaders. Una nissaga marinera de Lloret*, Lloret de Mar, 1989.

Dos factors s'unien per col·locar la família en el centre de la presa de decisions. D'una banda, a la família, i d'una manera especial als seus membres adults, li corresponia racionalitzar els pros i els contres de l'emigració a Amèrica; atenent tant factors objectius representats pels costos econòmics directes de l'emigració com les circumstàncies subjectives de la família: oportunitats de trobar feina a Sant Feliu, qualificació professional dels seus membres, possibilitat de beneficiar-se amb les remeses dels emigrants, expectatives de millora econòmica de les noves generacions... El paper de la família es veia reforçat pel fet que ella era la principal font de recursos per a l'emigració, i en alguns casos esperava rebre un benefici dels resultats obtinguts per l'emigrant a Amèrica. D'altra banda, l'actuació de la família podia ser decisiva a l'hora de fer que els costos d'oportunitat afavorissin la decisió d'emigrar. Les relacions familiars o de paisanatge oferien la possibilitat de rebaixar els costos de trasllat —com hem vist més amunt—, i mitjançant l'actuació de les "xarxes migratòries" permetien reduir els riscos i les incerteses de l'emigració. A través de les cadenes l'emigrant accedia al seu primer treball, a l'habitatge, a la informació necessària per moure's amb possibilitats d'èxit en el nou ambient; i, finalment, oferia al que acabava d'arribar a Amèrica l'oportunitat d'integrar-se en una comunitat ètnica i cultural similar a la seva d'origen, cosa que evitava el desarrelament de les primeres etapes.

QUADRE 13

Emigrants que fan el viatge a Amèrica sols o acompanyats

	Homes		Dones		Total	
Viatgen sols	884	86%	44	18%	928	72%
Viatgen acompanyats	147	14%	207	82%	354	28%
TOTAL	1.031	100%	251	100%	1.282	100%

Font: Registre de fiances de passaports, AHSFG.

Ara bé, atenent el Quadre 14, val a destacar que quasi tots els emigrants diuen que coneixen algú a Amèrica i que saben quina feina faran quan hi arribin. La incertesa s'ha reduït al màxim abans d'iniciar l'experiència migratòria; només una petítissima proporció (1,5%) plantegen una situació incerta respecte al seu futur en l'emigració. Encara que la mostra sigui petita, els percentatges són contundents. El comerç —l'única activitat econòmica que apareix anomenada en les fiances dels que demanaven el passaport per a Amèrica— va permetre que els joves emigrants tinguessin una via d'integració a la societat receptora, on els llaços de solidaritat familiar o ètnica els oferien, a més de la seguretat d'un treball, una possibilitat d'ascens social, elements que feien atractiva l'emigració.

QUADRE 14 Raons que justifiquen la sol.licitud de passaport

Reunir-se amb un familiar	386	67,2 %
El reclama una persona que no és de la família	65	11,3 %
Per dedicar-se al comerç	99	17,2 %
Torna a Amèrica	15	2,6 %
Per fer fortuna	7	1,2 %
Per buscar feina	2	0,3 %

Font: Registre de fiances de passaports, AHSFG.

L'experiència transmesa de pares a fills marcava la pauta de comportament dels negocis catalans a Amèrica. Afortunadament, entre els patrimonis familiars de Sant Feliu de Guíxols es conserven testimonis que fan referència a algunes d'aquestes empreses. És el cas de la correspondència de Joan Roig i Palau, que des de Sant Feliu escrivia al seu fill Lluís a Regla (l'Havana) i li esmentava la instal.lació el 1874 de la carboneria que va donar feina a diverses generacions de la família, àdhuc fins al començament del segle XX:

"(...) Según los informes que me dió D. Federico Vilallonga y la carta que Benito Ros [socio de Luis] escribió a su consorte, no dudo que vuestra carbonería os irá pujante, porque creo la habeis montado siguiendo toda economía, estando tu en el frente del despacho y contabilidad con un dependiente para hacer las mecánicas propias del establecimiento y Benito haciendo los viajes para la provisión [iba al monte donde se hacía el carbón, para comprarlo] y compra del carbón, haciendo cada cual lo que le corresponda según su respectiva capacidad, que a mi pensar este es el método que seguís. Si no fuera así, resulta que tendríais que comprar indirectamente el carbón a 2a mano, aunque tuviereis un comprador de mucha confianza, tendrías que pagarle la comisión, y siendo persona codiciosa, se haría un peculio como vosotros, y así tendríais que emplear doble tiempo para hacer la fortuna que deseais (...). Te hablo así por mi afecto y experimentado por las muchas veces hablamos de tal negocio con Ferrol Alsina, pero el fue engañado de otra manera por no tener capacidad de otra cosa, por lo cual ha tenido que regresar a esas playas". ⁽⁶⁶⁾

(66) Carta del 20 d'octubre de 1874, escrita per Joan Roig i Palau al seu fill Lluís. Cedida amablement pel senyor Joan Torrent, el qual la va copiar amb autorització de Joan Roig i Mateu, nét de l'autor. Els textos entre claudàtors també són del senyor Joan Torrent, nadiu de Cuba, el qual va arribar a emigrar per anar a buscar feina a la mencionada "carboneria".

Els consells que donava Joan Roig i Palau al seu fill, un cop retirat el primer dels negocis americans, es referien a la manera de reduir els riscos per assegurar el benefici, en el negoci: constituint societats amb una persona de confiança, preferentment de la família o del mateix poble d'origen, aprofitant l'experiència i les relacions socials dels pares i limitant al màxim les despeses fixes de personal. Pel que fa a les aportacions de capital, els negocis a Amèrica van ser afavorits per l'acumulació prèvia feta per comerciants, patrons i pilots que havien participat a la "carrera d'Amèrica" al començ del segle XIX. Una mostra d'això és que els primers emigrants eren quasi tots comerciants o "gent de mar" (vegeu el Quadre 8). Però la família tenia altres recursos per mobilitzar si calia. El sistema hereditari català permetia que els fadristerms poguessin disposar de la seva part d'herència familiar en metàl·lic, la llegítima, que els donava els recursos necessaris per entrar en el negoci americà pel seu compte o en societat.⁽⁶⁷⁾ El moment en què es rebia l'herència familiar podia variar segons els casos. En algunes circumstàncies, com és el cas de l'herència deixada per Feliciano Rabassa, vídua de Moreu, de Calella, la llegítima (o una fracció) formava part del capital amb què s'iniciava el gir comercial a Amèrica.⁽⁶⁸⁾ Francesc Moreu Rabassa, retornat de Cuba el 1846 per fer-se càrrec de les seves responsabilitats com a hereu de la família, escrivia al seu germà Isidre en els següents termes:

"Estimado Hermano el mes pasado te escribí noticiandote la desgracia tuvimos por el fallecimiento de ntra. muy adorada Madre (QEPD) acaecida a la madrugada del 15 Agosto ulmo. Dejó todas sus cosas dispuestas por testamento que hizo cerrado el año 1842 y abierto después de su fallecimiento delante de toda la familia, vimos que me dejó como heredero universal (lo mismo que me dejó mi difunto Padre (QEPD) también te dejó a ti por dote 800 Libras catalanas que de las cuales tienes recibido 400\$ que són los que sacaste de ntro. cuñado Tió que forman parte de los que tu interesas en esa tienda Altamisal, cuyos 400\$ son Libras catalanas 750 al que para el completo de las 800 L. falta 50 L. que llegan cerca 26\$ 5 1/2 c., cuyo valor de 26\$ 5 1/2 c. te abonare en el pagaré que te tengo firmado y tendrás recibido

(67) El fadristerm o cabaler és, a Catalunya, en allò que concerneix la successió domèstica, el fill no constituït hereu, i els drets de llegítima, o simplement "drets" o "els drets", són la part de l'herència paterna que per llei correspon al cabaler; els drets només poden liquidar-se un cop morts els causants. D'aquí ve l'expressió "treure els drets", que es refereix a la reclamació per via legal de quantitats addicionals a la ja lliurada al cabaler pels pares i el germà hereu en concepte de llegítima hereditària. Vegeu Andrés Barrera González, *Casa, herencia y familia en la Cataluña rural*, Alianza, Madrid, 1990, "Glosario", pp. 430-431.

(68) L'exemple que fem servir no és d'una família de Sant Feliu de Guíxols, però és perfectament aplicable a qualsevol família de la costa catalana.

por completo tu dote que por últimas disposiciones te dejó la difunta. Creo que para mi seguridad será bueno que me hagas un documento o credencial en debida forma hecho por mano de Escrivano en que acredite haver recibido tu el dote haciendo renuncia de la legítima que te podria pertenecer".⁽⁶⁹⁾

D'altres vegades l'herència es rebia quan ja s'estava a Amèrica, i servia per incrementar el capital dels emigrants:

"Renuncia. num cincuenta set.

Maria Remus, per nupcias Massanet natural y vehina de St. Feliu de Guíxols, obrant de llicencia de Joseph Massanet adroguér natural y vehí de esta vila son marit, que present li dona: de grat absol renuncia defineix y cedeix á son germà Amanç (Carlos) Remus natural de esta villa vehí de la Habana, encara que ausent, y als seus perpetuament, tots sos drets de legítima paterna, suplement de ella y demás, que, ab exclusió del de futura successió, tinga en los bens del comú difunt pare Sebastià Remus patró que fou de esta vila (...)"⁽⁷⁰⁾

El crèdit familiar també va ser una font de finançament per als emigrants que anaven a Amèrica. Josep Tió es va afavorir del crèdit que li va fer la seva sogra, Feliciania Rabassa, per instal·lar-se a Amèrica, i Francesc Moreu se'n va fer càrrec a la mort de la seva mare:

"Estimado cuñado el correo anterior te escribí y también tu esposa noticiandote la desgracia ocurrida a la madrugada del 15 Agosto último por el fallecimiento de mi muy adorada Madre (QEPD) [...]; creo que a tu salida de esta para quedasteis arreglados en ocho cientos pesos que de los cuales le abonarías el 1 p% mensual de premio, creo que fue en Julio del año po. pdo. que por orden de la dicha saqué 400\$ para entregar a mi hermo. Isidro que es parte de su capital que interesa hoy en la tienda Altamisal, de consiguiente queda a mi favor 400 que mas los premios que haya vencido, de todo lo que si te parece bien me podras hacer un recibo o documento que acredite tenerme tu esta cantidad y lo que está ganando, y este lo podrás remitir a tu Esposa para que esta me lo entregue a mi, pues podría dar la casualidad de tu faltar (lo que Dios no permita) y luego entrar tu hijo y venirme a enrredar por lo que siempre es bueno tener las cosas claras".⁽⁷¹⁾

Però l'emigració, així com podia fer servir els recursos que provenien de

(69) Carta de Francesc Moreu i Rabassa a Isidre Moreu i Rabassa, Calella, 9 de setembre de 1846 (el subratllat és meu). Arxiu Històric de Calella, documentació de la família Moreu.

(70) Protocols notarials de Maria Josep Sala, llibre 562, Sant Feliu de Guíxols, 1856, 141 r., Arxiu Històric Provincial de Girona (AHPG).

(71) Carta de Francesc Moreu i Rabassa a Josep Tió i Mallol, Calella, 18 de setembre de 1846. Arxiu Històric de Calella.

la família, també estava en condicions de fer aportacions en favor dels que havien romàs a la Península. L'escrupolositat amb què es portaven els assumptes econòmics familiars ha possibilitat que en la documentació de protocols es conservin testimonis com els de Jaume Esteve⁽⁷²⁾ o de Ramon Rabell, que reproduïm a continuació:

“Debitori: número seixanta quatre.

RAMON RABELL natural y vehí de la vila de Sant Feliu de Guíxols: usant de les facultats de empenyar mos bens sens intervenció de persona alguna que libre y plenament me reservé en la escriptura de Concerts matrimonials y universals y universal donació feu á Pere mon fill, de present difunt, en poder del infrascrit notary á dos abril mil vuytcents cincuenta dos; espontaneament confesso deurer á mon net Pere Rabell, encara que ausent, resident en la Isla de Cuba, fill del dit Pere y de ma nora viuda de ell Rosa Montaner, cent duros que ab moneda metalica de plata prestats sens interés ha rebut á mas voluntats per medi de una lletra sobre Barcelona tirada á favor de ma nora per dit son fill y que ella cobrá en dita ciutat (...); prometo tornar y pagar dits cent duros ab igual especie de moneda (esclosa vals Reals y tot paper amonedat) al referit mon net dins sinch anys proxims, y estos espirats quant ell voldrà, sin més dilació ab esmena de todas costas. Per lo cual hipoteco aquella cosa mia señalada de numero noranta quatre situada en lo carrer de St. Pere de esta vila (...).⁽⁷³⁾

Les cases de comerç instal·lades a Amèrica, a excepció de les dels grans empresaris, no necessitaven pas gaires treballadors. Generalment, a més dels socis amb participació en el negoci —rarament més de dos—, treballaven amb ells un o dos dependents de comerç. El reclutament dels dependents es feia entre els membres més joves de la família —un cop havien après les nocions bàsiques del comerç—, els quals, després d'uns quants anys aprenent l'ofici i d'estar sotmesos a un règim forçós d'estalvi (els sous no es pagaven, deduïdes les despeses de manutenció, fins que el dependent deixava la botiga), podien instal·lar-se pel seu compte sumant als seus havers la part que els corresponia de l'herència familiar.

Les variacions es produïen sobre aquest model general. Per exemple, els fills anaven a treballar a les botigues obertes pels seus pares, i en el cas que tinguessin germans, aquests emigraven de manera successiva seguint l'ordre

(72) Vegeu el "Conveni" protocol·litzat entre Jaume Esteve i Robert i el seu pare, Joan Esteve i Caymó, i l'avi, Jaume Esteve i Cortada, l'any 1854, reproduït a la "Nota de fonts" que acompanya aquest text.

(73) Protocols notariais de Maria Josep Sala, llibre 562, Sant Feliu de Guíxols, 1856, 167 r. i v. (AHPG).

d'edat. Quan la família nuclear no tenia més membres per aportar a la cadena, es recorria als nebots o als fills d'altres famílies de la localitat d'origen, per regla general també implicades en el comerç americà. Són excepcionals els casos de joves que van a Amèrica per treballar a casa de persones que no siguin de Sant Feliu.⁽⁷⁴⁾

En poques paraules, l'àmbit familiar on es prenen les decisions econòmiques i patrimonials va intervenir directament en la decisió d'emigrar. En el fons, moltes vegades no es tractava pas d'una emigració individual, sinó que, alhora que l'emigració comprometia els recursos de la família, aquesta hi intervenia pel que fa a decidir quins d'ells emigrarien, on ho farien i en quin moment se n'anirien. El fet que una immensa majoria d'emigrants fossin joves entorn dels 13 i els 17 anys (el 38,1%) és una clara expressió que la decisió requeia en els adults del grup familiar: el 20% de dones que emigraven en el context d'una reunificació familiar estaven subjectes a allò que la família disposés, començant pel finançament del viatge, que no solia ser pas barat.⁽⁷⁵⁾ Fins i tot el 24% d'homes casats havien de tenir l'antuència de l'esposa per obtenir el passaport, i havien de planificar amb detall l'emigració per assegurar que el treball a Amèrica seria suficient perquè poguessin fer les remeses que sostindrien la família a la Península.

Passant des de l'anàlisi de casos a una perspectiva més general de l'emigració familiar, podria dir, per exemple, que almenys el 40% de les famílies de Sant Feliu de Guíxols aportaren emigrants al corrent americà. El perfil socio-econòmic de les famílies amb emigrants, estudiat a partir de

(74) En aquest sentit, he trobat el cas de Miquel Maury i Martí, estudiant de 14 anys, fill de Miquel Maury, mariner matriculat, i de Maria Martí, que el 3 d'abril de 1849 va sol·licitar el passaport per anar a treballar a l'Havana, a can Salvador Samà Hnos. Salvador Samà i Martí (no sé si era parent de Maria Martí), natural de Vilanova i la Geltrú, va emigrar a Cuba el 1811 per treballar amb el seu oncle Pau Samà i Parés, i va arribar a acumular una de les fortunes més grans de Cuba, amb interessos a tots els sectors de l'economia cubana. Vegeu el treball erudit d'Albert Virella i Bloda *L'aventura ultramarina de la gent de Vilanova i la Geltrú i la nissaga dels Samà*, Museu de Vilafranca, 1990.

(75) "Indemnitat. En la vila de Sant Feliu de Guíxols als set de Setembre de mil vuyt cents trenta vuyt. Baltasar Puig patró de la matrícula de esta Vila per quant Grau Carbó y Comadira mestre de casas vehí de esta Vila, ab escritura en poder de un dels notaris collegiats de Barcelona se ha constituhit fiador de Gertrudis Morera y Puig sa filla y de las fillas de esta Rosa y Teresa per la quantitat de doscents cuarenta duos plata per lo pasatge de ditas mare y fillas desde Barcelona a la Habana Isla de Cuba en América y de cent sinquanta duos prestat á dita Gertrudis ab diner metalich y sonant al interés o premi annual de nou per cent pagadoras ditas partidas al patró Joseph Casanovas de Vilassar que ha embarcat a ditas mare y filles de pasatge ab son Bergantín anomanat Orestes y ha fet dit pretamo per tant, promet ell Baltasar Puig á dit Grau Carbó que si tindra lloch lo haber de fer con á tal fiador lo pago de ditas quantitats...".

Protocolos notariales de Maria Josep Sala, llibre núm. 549, 1838-39, 285 r. (AHPG).

l'ofici del cap de família —vegeu el Quadre 15—, mostra que en l'estrat superior de la societat el 75,9 % de les famílies de comerciants i el 82,4 % de les famílies dels patrons de vaixells participaven en el corrent migratori; en canvi, només el 36,8 % de les famílies de fabricants de taps de suro van aportar contingents a l'emigració americana —vegeu la columna B del Quadre 15—.

Entre els artesans, la proporció de famílies amb emigrants és amb prou feines superior a les que no es van afegir a l'emigració. I en el cas específic dels tapers, s'inverteix aquesta relació: són més les famílies que no aporten emigrants. En el cas de les famílies dedicades al conreu de la terra, les proporcions són de total equilibri. Per a les famílies de mariners, sorprèn que la majoria d'elles no generessin emigració (el 61,4 %), cosa que pot estar en relació amb el fet que les famílies d'estrats socio-econòmics més baixos tinguessin menys incidència sobre l'emigració, com veiem que passa entre jornalers i "pobres".

En general, de l'anàlisi del Quadre 15 es dedueix que l'emigració va ser més forta entre els grups alts de la societat, sobretot entre aquelles famílies vinculades al comerç i la navegació, i menys entre els terratinents i fabricants de taps. En els sectors mitjans, relacionats amb l'artesanat, n'hi ha tants que emigren com que no ho fan. I entre els sectors baixos, fos perquè els costos de l'emigració eren massa elevats o bé perquè no tenien accés a les xarxes socials que facilitaven l'empresa, l'emigració a Amèrica hi va tenir una incidència bastant minsa.

Un altre aspecte interessant és observar que un 78 % dels emigrants se'n van acompanyats d'algun parent directe (pares o germans), generalment seguint una mecànica d'"emigració en cadena".⁽⁷⁶⁾ El 28,4 % d'ells va arribar a reunir tota la seva família en l'emigració —vegeu el Quadre 16—, i el més habitual era que el pare fos el primer de marxar i que després cridés la resta de la família —com en el cas de la família Bascós Llinàs i Calsada Campodónico dels Gràfics 1 i 2—. És en aquest tipus de cadena migratòria que

(76) Els primers a formalitzar el concepte de cadenes migratòries van ser els estudiosos de la immigració australiana: W.D. Borris, *Italians and Germans in Australia*, Melbourne, 1954; C.A. Price, *Southern Europeans in Australia*, Melbourne, 1963; i el matrimoni J.S. i L.D. MacDonald, "Urbanization, Ethnic Groups and Social Segmentation", a *Social Research*, 29 (1962), pp. 433-448, "Chain migration", *Ethnic Neighborhood Formation and Social Networks*, a *Milbank Memorial Fund Quarterly*, XLII (1964), pp. 82-95; i "Italian Migration to Australia", a *Journal of social History*, III, 3 (1970), pp. 249-275. Un balanç de les discussions entorn de les cadenes migratòries es pot trobar a Fernando Devoto, "Las cadenas migratorias italianas: algunas reflexiones a la luz del caso argentino", a *Studi Emigrazione*, 87 (1987), pp. 355-373, després publicat a *Estudios migratorios latinoamericanos*, 8 (1988), pp. 103-123.

inclou tota la família on és més freqüent trobar dones emigrants. En el 34,6% dels casos l'emigració familiar va involucrar només els germans, i quasi sempre exclusivament els nois, i la cadena migratòria es produïa a partir del primogènit —vegeu el cas de la família Basart Sentí en el Gràfic 3—. L'emigració del pare i més d'un fill va abastar el 22,6 %, deixant fora de l'emigració l'esposa i les filles —és el cas de la família Anglada Soler del Gràfic 4—. En proporcions força més baixes es produïa l'emigració de matrimonis sols, sense fills, que solien ser parelles joves que feia poc temps que eren casades. També es donava el cas de parelles que emigraven amb alguns dels seus fills, però es tractava de matrimonis de més edat que els anteriors que ja tenien fills emancipats.

QUADRE 15
Famílies de Sant Feliu de Guíxols segons la seva participació
en l'emigració

Oficis del cap de família	Famílies amb emigrants		Famílies sense emigrants	
	% sobre les famílies amb emigrants A	% sobre el total caps de família del mateix ofici B	% sobre les famílies sense emigrants C	% sobre el total caps de família del mateix ofici D
Comerciants	9,2	75,9	2,0	24,1
Fabricants de taps i hisendats	3,1	36,8	3,6	63,2
Patrons	6,1	82,4	0,9	17,6
Artesans en general	42,1	52,7	25,4	47,3
Tapers	15,8	43,4	13,8	56,6
Jornalers	4,8	25,0	9,7	75,0
Agricultors i llauradors	5,7	50,0	3,1	50,0
Mariners	14,0	38,6	15,0	61,4
Pobres	3,1	14,0	21,8	86,0
Altres	11,9	—	18,5	—
Total	100,0		100,0	

QUADRE 16

Emigració a Amèrica de Sant Feliu de Guíxols segons el tipus d'emigració familiar

	Percentatge sobre les famílies que tenen més d'un (1) emigrant	Percentatge sobre els emigrats que emigren amb algun familiar
	A	B
Emigra tota la família	20,4	28,4
Emigren pare i fill	25,0	22,6
Emigren mare i fill	2,0	1,3
Emigren només els germans	42,0	34,6
Emigra el matrimoni sol	5,4	3,6
Emigren el matrimoni i algun fill	4,8	6,4
Altres casos	0,4	3,1
Total	100,0	100,0

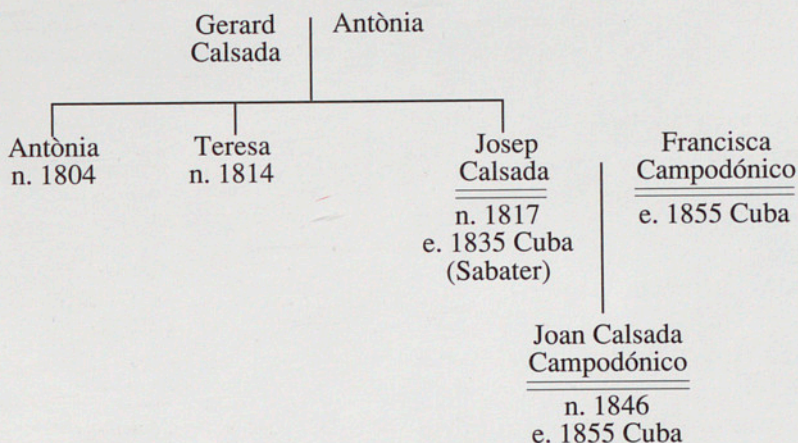
Cadascun d'aquests tipus d'emigració familiar en cadena solien produir-se interconnectats, vinculant més d'un grup familiar, i formaven una "xarxa" migratòria, més que una "cadena". En aquestes situacions, la presència d'un emigrant que hagués tingut èxit econòmic a Amèrica era important, ja que anava reclamant successivament treballadors per a la seva botiga o magatzem, els quals amb el temps cridaven al seu torn llurs parents. Un exemple d'aquestes xarxes es pot veure representat en el Gràfic 5, on Francesc Buxó i Bas, instal·lat a Naguabo (Puerto Rico) el 1824, esdevé el protagonista d'una xarxa que va arribar a mobilitzar sis grups familiars diferents (els Buxó Bas, Buxó Quintana, Quintana Buxó, Surís Martí, Gispert — ? i Codolar Morera), i un total de 18 emigrants entre 1824 i 1852.

En definitiva, l'emigració a Sant Feliu de Guíxols va arribar a ser un comportament plenament integrat a l'economia i a la cultura del 40%, pel cap baix, de les famílies de la vila, rebent la influència del seu context econòmic i social alhora que l'emigració influïa sobre ells. En aquest sentit, l'emigració no va comportar pas el total desarrelament dels emigrants, els quals van continuar vinculats a llur poble d'origen a través de les seves famílies i de la mateixa xarxa comercial a la qual pertanyien.

CADENES MIGRATÒRIES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

MODEL A = DE MATRIMONI I DESCENDÈNCIA DIRECTA

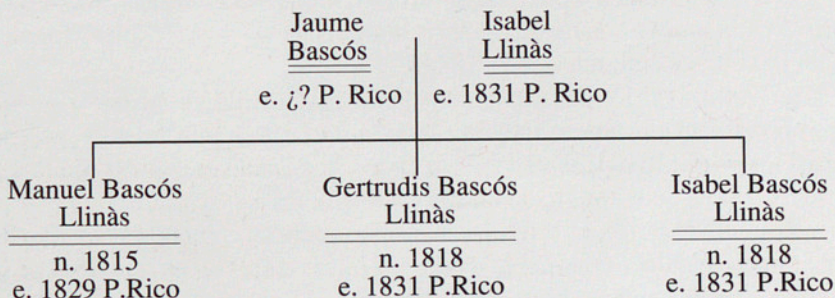
CAS = CALSADA-CAMPODÓNICO

Nota: Josep Calsada, fill de Gerard (calafat) i Antònia, sabater d'ofici, emigrà a Cuba en 1835 a l'edat de 18 anys. Probablement es va casar a Amèrica amb Francisca Campodónico, que es traslladà a Sant Feliu, i que en 1855, juntament amb el seu fill Joan Calsada Campodónico, va tornar a Cuba per reunir-se amb el seu marit.

CADENES MIGRATÒRIES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

MODEL A = DE MATRIMONI I DESCENDÈNCIA DIRECTA

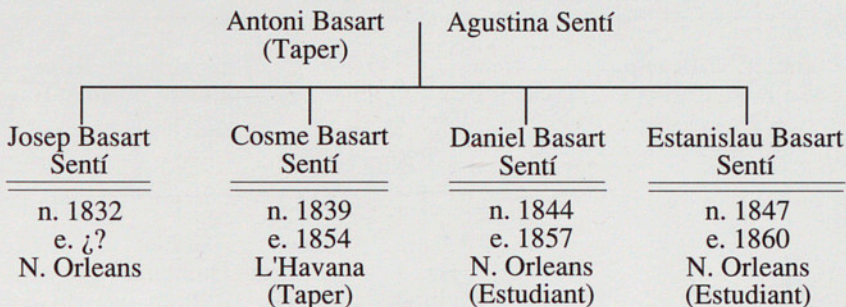

Nota: Jaume Bascós emigrà a Puerto Rico abans de 1829, any en què va reclamar el seu fill Manuel, de 14 anys, perquè col·laborés en la feina; en 1831 reclamà la seva esposa i dues filles.

CADENES MIGRATÒRIES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

TIPUS B = PARENTIU HORITZONTAL (GERMANS)

CAS = BASART - SENTÍ

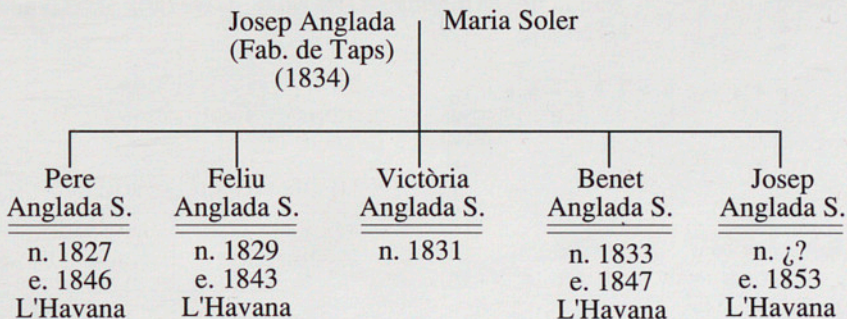

Nota: Josep Basart Sentí, fill primogènit d'Antoni i Agustina, fou el primer d'emigrar de la seva família. Es va traslladar inicialment a l'Havana, on se li reuní el seu germà Cosme; en 1857 estava establert a Nova Orleans, on van unir-se-li Daniel i Estanislau.

CADENES MIGRATÒRIES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

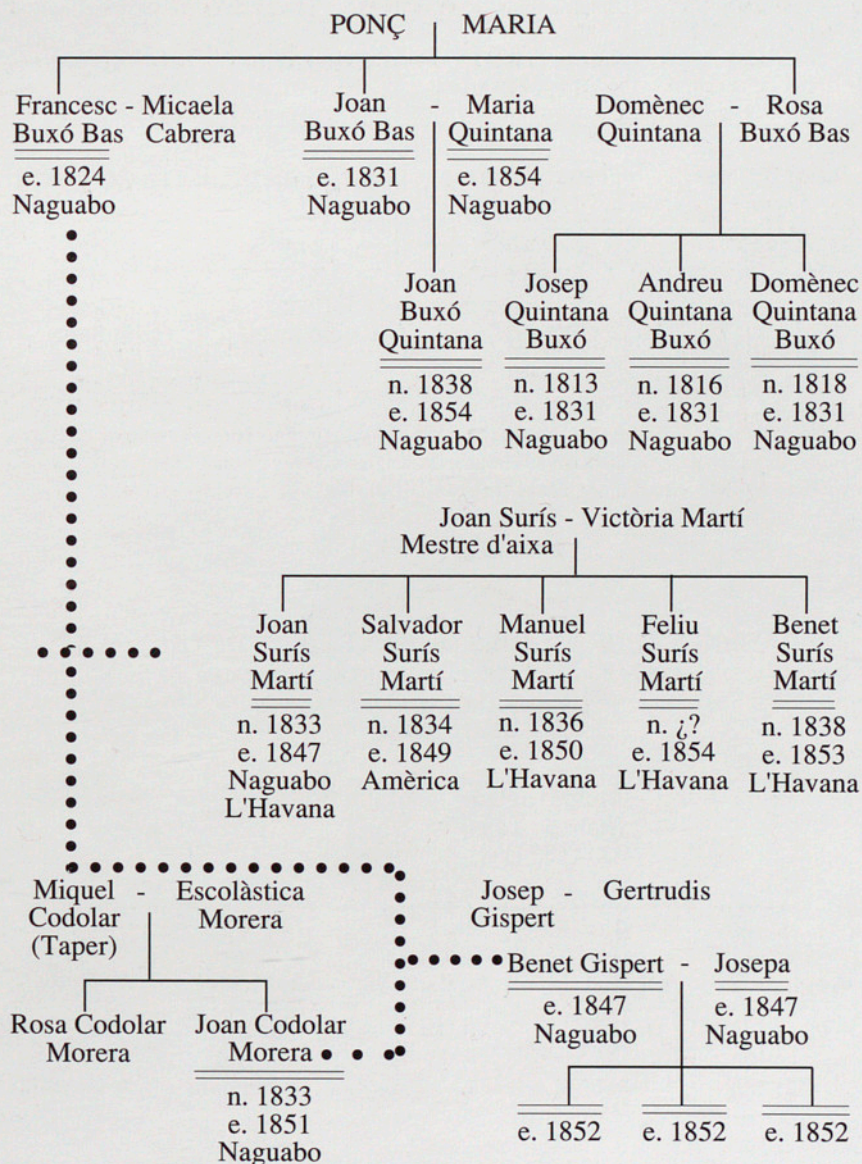
TIPUS B = PARENTIU HORITZONTAL (GERMANS)

CAS = ANGLADA - SOLER

Nota: Dels germans Anglada Soler, solament Victòria, l'única dona, no emigrà a Amèrica.

CADENES MIGRATÒRIES DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
TIPUS C = INTEGRA DIVERSES FAMÍLIES AMB UN CENTRE D'ATRACCIÓ ECONÒMIC
CAS = BUXÓ BAS

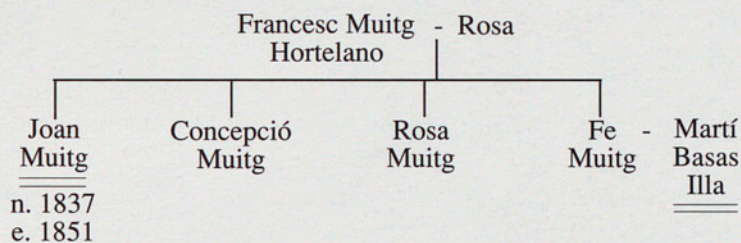

Nota: Francesc Buxó Bas es va establir a Naguabo en 1824. Van anar a treballar amb ell el seu nebot Josep Quintana Buxó (1830)—al qual acompanyaren un any després (1831) els seus germans Andreu i Domènech— i el seu germà Joan (1831), que en 1854 portà la seva esposa i fill.

En 1847, Joan Surís Martí va anar a treballar a la botiga de Francesc Buxó a Naguabo; al cap de dos anys s'instal·là pel seu compte a l'Havana, on portà els seus germans Salvador (1849), Manuel (1850), Benet (1853) i Feliu (1854).

També en 1847, Francesc Buxó reclamà Benet Gispert perquè treballés a Naguabo, el qual en 1852 hi reuní la seva família (Josepa i tres fills menors).

Finalment, en 1851 Joan Codolar Morera emigrà a Naguabo per treballar amb Francesc Buxó.

Joan Torrent i Fàbregas, de petit, fotografiat amb els seus pares a l'Havana (1903 ca.).

Tomás Estrada Palma
Presidente de la República de Cuba.

A los que la presente vieren, Salud:

Por cuanto: Juan Torrent y Romaguera
natural de San Julián de Guixols Deseña España de Trasenta y Cuarenta años de edad,
de estado Casado, hijo de Dona y de Escalastica,
ha acreditado su origen comprendido en el inciso Quinto del artículo 6.º de la Constitución y haber cumplido con lo prescrito en la Ley
de 30 de Octubre de 1902 lo que le confiere el goce de la ciudadanía cubana, con todos los derechos y deberes inherentes a la misma.

Por tanto: a fin de que quede hecha constar su condición de ciudadano de la República de Cuba y de conformidad con lo dispuesto en el
inciso 5.º del Decreto de 13 de Diciembre de 1902 agrego a favor de Juan Torrent y Romaguera la presente
Carta de Naturalización, firmada de mi mano, autorizada con el sello de la Nación y referendada por el Secretario de Estado y Justicia.

Dada en la Ciudad de la Habana, Palacio de la Presidencia, el día veinte y cinco de Octubre
de mil novecientos veinte.

T. Estrada Palma

Firma del interesado

— El Secretario de Estado y Justicia

Antonio M. Gispert

Joan Torrent i Romaguera, ciutadà de la República de Cuba (1903).

Famílies Torrent, Romaguera, Cosp i Gispert a Can Pey. Totes elles emparentades i relacionades amb el comerç i l'emigració a Cuba (1908 ca.).

**NOTA SOBRE FONTS PER A
L'ESTUDI DE L'EMIGRACIÓ A AMÈRICA
EN EL PERÍODE PRE-ESTADÍSTIC**

El coneixement de les migracions espanyoles a Amèrica en el període anterior a 1882 ha trobat la dificultat de no disposar d'informació estadística publicada; solament des d'aquell any 1882 les autoritats es van decidir a encarregar a l'Institut Geogràfic i Estadístic l'elaboració d'un cens detallat de les persones que per mar arribaven o sortien a l'estranger. Amb anterioritat a les *Estadístiques d'Emigració i Immigració*, només hi havia hagut un intent de quantificar les sortides d'espanyols a l'estranger, els anys 1860 i 1861, en què l'*Anuari Estadístic d'Espanya* va donar a conèixer el "Nombre de persones que abandonaren el regne amb Passaport". Però l'experiència va ser efímera, perquè en 1862, en un intent d'assimilar la legislació espanyola a les lleis liberals europees, es va decidir suprimir el passaport com a requisit per abandonar el país, i en conseqüència l'estadística va deixar de confeccionar-se al cap de dos anys escassos d'existència.

Aquesta nota sobre les fonts per a l'estudi de l'emigració peninsular a Amèrica es refereix sobretot al període en què va estar vigent l'exigència del passaport per sortir d'Espanya. Per tant, té un límit cronològic màxim en l'any 1862, i establim el seu inici entre 1820 i 1835, període en què el "Reglament per al Comerç Lliure" de 1778 deixa d'aplicar-se i entra en vigor la Reial Ordre sobre passaports per a fora del regne, de 1835. Després d'un període de desconcert administratiu i d'un relatiu buit legal respecte de les autoritats que havien de donar les autoritzacions per emigrar i les condicions que havien d'exigir per a tal fi, el 10 de juliol de 1835 el Ministeri d'Estat va promulgar la R.O. que regularia la concessió de llicències d'embarcament per a les colònies americanes, la qual finalment va ser aplicada de manera generalitzada a tots els passaports per a l'estranger, fins i tot per a l'Amèrica independent. En els seus aspectes més importants, la reial ordre deia:

"Para conseguir los principales fines con que se dictaron varias leyes y disposiciones vigentes sobre el modo de proceder en la concesión de licencias de embarque para los dominios de Indias, y con objeto también de ahorrar diligencias innecesarias y gastos indebidos a los españoles que se propongan hacer esos viajes, se ha servido resolver S.M. la Reina Gobernadora:

1.— Que se continúe expidiendo por los respectivos ministerios dichas licencias a todos los empleados y comisionados por el Gobierno que deben pasar a los referidos dominios.

2.— Que cualquier particular que haya de trasladarse a ellos desde la península, haga una sumaria información en expediente gubernativo por ante el subdelegado de policía de distrito o partido a que corresponda el

pueblo de su domicilio, para justificar lejos de intentar el abandono de su familia, ha obtenido el competente permiso o beneplácito para el viaje; que con el no tratará de sustraerse a los procedimientos de ninguna autoridad, ni huir del servicio de armas, ni de evadir con perjuicio de terceros el cumplimiento de obligaciones o compromisos en que pueda hallarse; que tampoco tiene una nota fea, en virtud de la qual puede considerarse como perjudicial o nocivo a aquellos dominios; y por último, que ningún impedimento legal se opone a que verifique el viaje; y que resultando así, se le expida por el mismo subdelegado el correpondiente pasaporte, con expresión de haberse llenado dichos requisitos y no haberse resultado impedimento alguno.

3.— *Que estos pasaportes se presenten ante el juez de arribada, y en su defecto al Comandante Militar de Marina, en el punto donde el viajante vaya a verificar su embarque para lo que permita y autorice*"⁽¹⁾.

Per a l'estudi de l'emigració a Amèrica anterior a l'estadística —especialment durant les dècades centrals del segle XIX, mentre va ser obligatori el passaport per emigrar—, a Catalunya hi ha fonts documentals d'origen municipal i notarial que són de consulta obligada per conèixer el fenomen migratori. En bona mesura, la informació disponible a partir de 1835 es deriva de l'aplicació de la R.O. sobre passaports d'aquell any, que exigia als candidats a emigrar l'obertura d'un expedient administratiu que va deixar la seva empremta en la documentació oficial de l'època. El cas de Sant Feliu de Guíxols, a la costa gironina, que va ser punt de partida d'una important emigració ultramarina, igual que els altres pobles del litoral català des de Garraf fins a l'Empordà, és un exemple excepcional quant a la conservació de documents relatius a l'emigració americana. L'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols conserva abundants rastres de les gestions que van realitzar els emigrants quan preparaven la sortida cap a Amèrica; en algunes ocasions es tracta de gestions fetes al mateix Ajuntament o de documentació notarial relacionada amb l'emigració, i d'altres són documents generats pel poder municipal d'acord amb la importància que adquiria el fenomen migratori a la localitat. D'altra banda, l'Arxiu Històric Provincial de Girona guarda els protocols dels notaris de Sant Feliu de Guíxols, en els quals es poden trobar "licències", "permisos" o "autoritzacions" per emigrar concedides per les esposes o els pares dels emigrants, a més de "poders", "convenis", "promeses" i altres documents que fan referència als interessos i

(1) Nieva, J.M. de, *Decretos, Leyes y reales Ordenes de la Reina Doña Isabel*, Madrid, 1934, t. 19, pp. 481-482 i t. 20, pp. 281-283; Arxiu Històric de l'Ajuntament de Girona, XXV.1., sèrie temàtica alfabètica, lligall 10, "Pasaportes para América, 1837-1840 y 1854".

activitats econòmiques dels guixolencs emigrats a Amèrica. Arxius municipals i protocols notariais aporten la base documental més important per al coneixement de l'emigració a Amèrica en el període pre-estadístic.

1.— FONTS MUNICIPALS CONSULTADES EN L'ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

Les fonts municipals per al coneixement de l'emigració americana són de la màxima riquesa, en primer lloc perquè alguns ajuntaments, com és el cas del de Sant Feliu de Guíxols, es preocuparen de portar un registre de les persones que sol·licitaven documentació per marxar cap a Amèrica, cosa que tenia a veure amb la magnitud que agafava l'emigració, i també amb la importància que va arribar a tenir la comunitat emigrada a Amèrica per a l'economia dels pobles, bé per les remeses que arribaven d'Amèrica o bé pels estrets vincles comercials que unien els prohoms locals amb els comerciants emigrats. D'altra banda, els ajuntaments, complint amb les seves funcions administratives, econòmiques i judicials, van anar registrant en els padrons d'habitants i en les caixes de reclutes els individus que eren absents a Amèrica; o, en els "subsidiis industrials i de comerç", les persones que es donaven de baixa per anar cap a Amèrica; i entre els plets judicials es poden trobar controvèrsies entre particulars que implicaven algun emigrat, o entre algun d'ells i les autoritats municipals o de l'Estat. O, simplement, alguns ajuntaments van elaborar informes que cridaven l'atenció sobre la importància que prenia l'emigració, les seves causes i els seus efectes. En les pàgines següents, a tall d'il·lustració de les fonts municipals disponibles, en presentem els exemples més freqüents o significatius.

a) Expedients de pròfugs dels anys 1812-1833 —AHSFG, Secció XXV, cubeta 58, lligall 2—.

La primera referència trobada a l'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols (d'ara endavant, AHSFG) respecte a persones emigrades a Amèrica en el segle XIX és en les nòmines de reclutament d'homes durant la Guerra del Francès, entre 1809-1811. Referint-se a l'"allistament general de tots els solters i vidus sense fills entre 18 i 40 anys" de 1809-1810 i 1811, i al de vidus i casats sense fills i als no matriculats de 40 a 45 anys, es feia menció als "absents a Amèrica" apuntant-ne les següents dades:

- Nom i cognom.
- Data de naixement.
- Ofici o professió..
- Edat.

Entre la mateixa documentació hi ha els expedients incoats a l'Ajuntament sobre els pròfugs de la lleva de l'any 1844, amb referències a les investigacions realitzades per a la localització dels dos "sortejats" d'aquell any que eren a Amèrica i les diligències efectuades per resoldre la seva situació militar. En aquest sentit, el municipi i les famílies afectades es pronunciaven de la manera següent:

"En la Sala Capitular de la Villa de Sant Feliu de Guíxols a siete de Diciembre de mil ochocientos cuarenta y cinco. Reunidos bajo la presidencia del alcalde D. Rafael Patxot los S.S. componentes del ayuntamiento que firmarán, con asistencia de los Padres o parientes de los soldados y suplentes de la quinta de mil ochocientos cuarenta y cuatro que aun no han entrado en caja, a saber: Benito Ferrer, Luisa Corp, Ferreol Buscarons, José Raurich, Juan Juera, Juan Roura, Juan Bruguera, Rafael Gibert, Maria Font, José Sala y Salvador Fabregas. Considerando dichos S.S. que D. José Suñer se hizo cargo de todo el dinero correspondiente a los ocho últimos soldados de la quinta de dicho año a razón de veinte y seis onzas para cada uno, y visto que solo ha entrado en caja seis por haber obtenido prórroga hasta el mes de agosto por los otros dos que se hallan en América, se ha acordado que las cincuenta y dos onzas correspondientes a los dos últimos referidos soldados se depositen en poder de D. Mariano Marcillach para hacer de ellas el uso correspondiente si aquellos se presentan a servir sus plazas, ó repartirlas a los dos soldados ó suplentes que tengan que reemplazarles si no se presentan en el plazo que se les ha concedido. Y los firmaron dichos S.S...."
(AHSFG, Secció XXV, cubeta 58, lligall 2).

L'any 1845 es van obrir 45 expedients de pròfugs a l'Ajuntament de Sant Feliu. De quatre d'ells, se'n tenia notícia que havien sortit cap a Amèrica, però només dos, Joan Rigau i Feliu Vidal, estaven localitzats, i la Diputació els havia concedit un any de termini per presentar-se a servir o presentar un substitut; els altres dos, Rafael Estrada i Pere Romaguera —del qual no constava la sortida a l'Ajuntament i els seus familiars no informaven sobre el seu parador exacte—, van ser declarats pròfugs.

b) Padrons d'habitants —AHSFG, Secció d'Estadístiques, cubeta 62, lligalls 2, 3 i 4; cubeta 99, lligall 45—.

De notícies sobre guixolencs que estaven a Amèrica al començament del segle XIX, se'n troben també en els primers padrons d'habitants que es conserven de Sant Feliu de Guíxols. És el cas de les estadístiques de 1824, 1826 i 1829. I de 1839 endavant, és habitual trobar als padrons persones

nascudes a Amèrica residents a la ciutat.

En els padrons s'apuntaven les següents senyes:

—Nom de la casa (es refereix a l'ordre correlatiu de totes les cases de la ciutat, ja que no sempre s'informa del carrer i de la numeració de l'habitatge).

—Nom i cognom (les dones casades, amb el cognom de l'espòs).

—Relació de parentiu amb el o la "cap de família".

—Estat civil.

—Edat.

—Naturalesa.

—Ofici o professió.

—Temps de residència a Sant Feliu de Guíxols dels nascuts a fora.

c) Expedient sobre la crisi comercial i marítima —AHSFG, Diversos documents 1828-1903, Secció XXIX, número 40—. ⁽²⁾

Es tracta, sense cap mena de dubte, del document municipal de més importància per a l'estudi de l'emigració guixolenc a Amèrica. És un expedient instruït per indicació del sots-delegat de Foment de la província de Girona, firmat el 18 de març de 1834 pels prohoms de la vila, en el qual es denuncien els efectes desastrosos que tenia per al comerç i la navegació locals el Reial Decret del 13 de març de 1829 que inhabilitava la duana de Sant Feliu per a participar en el comerç internacional. Amb aquest pretext va caldre convocar els *"comerciantes de esta villa para que estos señores expongan bajo declaración jurada el número y clase de barcos que ellos, sus Padres, parientes y conocidos tenían desde mil ochocientos veinte y quatro y los que unos y otros tienen en el día; los comerciantes, patrones, marineros y demás individuos de la población que la han abandonado, desde aquellas épocas, trasladándose a América, ú otros puntos para especular ó comerciar, y últimamente paraque manifiesten en la misma declaración jurada los motivos, datos y razones que crean ha ocasionado la pérdida del antiguo esplendor"*.

En conseqüència, aquest expedient, a més de ser el primer document en què s'ofereix una llista detallada dels habitants de la vila que van emigrar a Amèrica entre 1824 i 1834, ens aporta la primera valoració que es conserva de l'opinió que tenien els contemporanis sobre el fenomen migratori que afectava la població.

(2) Jiménez, Àngel, "Crisi del comerç marítim i emigració a Sant Feliu de Guíxols", en *Es Corcó*, setembre de 1981, pp. 24-25.

d) Sentències i Decrets municipals —Papers Judicials, segles XIX i XX, Secció 23, núm. 23, cubeta 102—.

La presència d'una nombrosa colònia catalana a Amèrica donava lloc a plets civils a la localitat que involucraven emigrats i que, com corresponia, es despatxaven al jutjat municipal de Sant Feliu. Per aquest motiu, entre els "papers judicials" conservats a l'arxiu municipal es troben documents que es refereixen a conflictes entre particulars per qüestions d'herència, per la partió de propietats, etc., i entre particulars i les institucions per l'aixecament de les fiances de llesves, o per l'execució de béns pertanyents a emigrats a Amèrica. Els documents següents són alguns exemples de la mena de documents que es poden trobar entre els Papers Judicials:

Sentència: *"Don Juan Costa y Mas. Juez Municipal Suplente de esta villa de San Feliu de Guixols.*

Al Administrador de la Aduana participo: Que en méritos del exhorto de ocho de Febrero último, dirigido por el Juzgado de primera instancia del distrito del Pilar de la Ciudad de la Havana, Isla de Cuba, al de igual clase del partido de La Bisbal i remitido a este Municipal para su cumplimiento, dimanado de los autos incidentes á la testamentaria de D. Narciso Basart formado a instancia del Ministerio Fiscal en representación del Estado, que en dicho juzgado se cursan por la Escribanía de Don Luis Mason sobre reivindicación a favor del Estado de una casa de la calle Especieros de esta villa como proveniente del extinguido Monasterio de Monges Benedictinos de la misma, contra Don Nestor Federico, Don Narciso y Doña Eloisa Basart y Díaz, á petición del Ministerio Público se acordó por tal Juzgado el embargo de una tercera parte de la referida casa y de sus rentas en igual proporción pertenecientes al dicho Don Nestor nombrase á V. como representante de la Hacienda en esta villa administrador depositario de lo embargado, cuyas rentas ingresará en las Cajas del Tesoro dándose cuenta con sus comprobantes cuando se le reclamen en su virtud, y en cumplimiento de lo prevenido por la Superioridad dirijo a V. el presente para que le sirva de título de tal Administrador-depositario, haciéndole saber que la parte de casa y de sus rentas embargadas en el día de hoy lo es aquella señalada de número veinte y siete sita en la calle de Especieros de esta villa,...; cuya finca viene ocupada por Doña Escolástica Ferrer y Basart viuda de Don José Basart y Carreras á la que se ha dirigido en ese día la instancia de satisfacer a V. la tercera parte de las rentas embargadas para su ingreso en las Cajas del Tesoro.

"Dado en San Feliu de Guixols a ocho de Mayo de mil ocho cientos ochenta y cuatro".

Nul.litat de matrimoni: *"Magnífico Ayuntamiento de la Villa de Sn. Feliu de Guixols.*

"Antonio Figueras caucídico del número y colegio de la Ciudad de Gerona. Apoderado de la Sra. Victoria Estrada vecina de la Villa, con el debido respeto espongo a V. que para establecer causa de nulidad de matrimonio de mi Principal con su supuesto marido Juan Ponsjoan, ausente en América, con el que ha aparecido parentesco legítimo dentro del cuarto grado de consanguinidad, y llamarle por edictos, ó nombrársele quien le defienda en su ausencia, conviene un certificado del Alcalde y Ayuntamiento Constitucional de la Villa, en que conste hasta qué época Juan Ponsjoan se tuvo por vecino de esta villa con casa abierta en la misma; cuando la levantó, y se trasladó a ultramar; si se sabe, que haya dejado apoderado en este pueblo, y se cree generalmente que trató de fijarse, y establecerse allá; ó que hará una ausencia muy dilatada; y no regresará en mucho tiempo a la Península; si es que algún día lo verifique; no sabiéndose tampoco en positivo el punto de residencia de América, en que vive.

Los ayuntamientos tienen los Registros de Altas y Bajas de vecindad, y pueden tomar informes, ó les consta de público cuanto ocurre en sus pueblos. Por lo mismo nadie mejor que el de Sant Feliu de Guíxols puede acreditar la desaparición, ó ausencia de Juan Ponsjoan para Ultramar y lo demás que aquí se ecsije y le conste, y SUPLICO: que se sirva disponer, que a la mayor brevedad espida y libre a favor de mi parte un certificado de los extremos propuestos en este Recurso, ó que le constaren son ciertos y verdaderos, y fuere de dar; seguro asi me lo prometo de la bondad y celo de ese cuerpo municipal, y lo recibiré a merced.

*"Gerona, 9 de Febrero 1839
Antonio Figueras".*

Certificat d'absència a Amèrica: *"El Ayuntamiento Constitucional de la Villa de Sn. Feliu de Guixols en la Provincia de Gerona*

"Certifica: que Dn. Juan Ponsjoan natural de la presente Villa, procedente de la ciudad de la Habana llegó a esta en el mes de Enero de mil ocho cientos treinta y ocho, saliendo otra vez para otro punto en doce de Abril del mismo año con pasaporte librado por el M. I. Sr. Gefe Superior Político de la Ciudad de Gerona su fecha cinco del propio mes de abril. Y para que conste donde convenga á solicitud de Dn. Antonio Figueras

caucídico de la Ciudad de Gerona apoderado de Victoria Estrada de ésta, dan la presente firmada y sellada en esta Villa de Sn. Feliu de Guixols a diez y seis de Febrero de mil ocho cientos treinta y nueve".

e) Llegats d'Indians —AHSFG, Beneficència, Secció IV, cubeta 10, lligall 49—.

Alguns dels emigrats de més gran èxit econòmic van deixar al seu poble nadiu importants donacions per a la constitució de llegats destinats a l'atenció de les necessitats socials de la població. En alguns casos aquests llegats han tingut una prolongada activitat, i han donat lloc a fons documentals d'interès per a l'estudi dels Indians dels pobles de la costa catalana. En el cas de Sant Feliu, per exemple, es conserva, entre altres, la documentació del Llegat Jofré i Surís des de 1879 fins a 1940.

d) Fiances de passaports (1835-1862) —Allotjament, bagatges i passaports, Secció II, cubeta 93, lligall 7—.

A partir de 1835, com a resultat de l'aplicació de la R.O. d'Hisenda que establia el procediment per concedir passaports per a l'estranger, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols va obrir un registre de "Fiances de passaports" sota la responsabilitat del notari local Maria Josep Sala, i des de 1849 va ser atès per dos regidors de la corporació, encarregats de vigilar que les persones que sol·licitaven passaport estiguessin al dia en el pagament de les contribucions municipals. El llibre de fiances conservat a l'Arxiu Històric Municipal és la millor font per a l'estudi de l'emigració entre 1835 i 1862. S'hi anotaven les següents dades:

- Data en què sol·licitava la fiança.
- Nom i cognom d'un o dos fiadors, que signaven al peu del text.
- Ofici i parentiu dels fiadors respecte a l'emigrant.
- Nom i cognom de l'emigrant.
- Naturalesa i veïnatge de l'emigrant.
- Ocupació o ofici de l'emigrant.
- Edat i en alguns casos data de naixement de l'emigrant.
- Destinació de l'emigrant, informant generalment de la ciutat on es dirigia.
- De vegades, sobretot de 1845 endavant, s'inclouen els noms dels pares.
- En alguns casos, també hi consta l'objecte de l'emigració, en termes de l'ocupació que s'espera exercir o de la persona que reclama la presència de l'emigrant.

La formalitat que complien les fiances era similar en gairebé tots els

casos, i seguien una redacció resumida del tipus següent:

"En la villa de San Feliu de Guixols á 13 de Enero de 1860. D. Ignacio Viader y D. Feliu Pla de esta villa se han constituido fianzas de abono de Juan Boada de ésta soltero estudiante hijo de otro Juan y de Margarita Jordà para que pueda ir a Montevideo para que pueda vivir en la compañía de otro su padre que lo reclama y presente su madre le dá permiso"

e) Visat de passaports —AHSFG, Allotjaments, bagatges i passaports, Secció II, cubeta 94, lligall 20—.

Des de desembre de 1837 fins al febrer de 1855, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols va registrar els passaports que es presentaven a la policia local per fer-ne el visat, això és, l'acte pel qual les autoritats locals del lloc on pernoctava el viatger —entre el punt d'expedició del passaport i la destinació final del viatge— confirmaven que les senyes d'identitat expressades en el passaport coincidien amb les del subjecte que el portava. A Sant Feliu, els llibres de visats van registrar tant els passaports per a l'interior —sobretot els concedits per a desplaçaments curts dins de la província de Girona i viatges entre aquesta vila i Barcelona— com els passaports per a l'estranger, entre ells els de viatgers espanyols que anaven a Amèrica i els d'estrangers que viatjaven per Espanya. La majoria dels passaports visats per a Amèrica havien estat expedit a Girona, i coincideixen amb la documentació registrada a les "Fiances" de l'Ajuntament. Tanmateix, hi ha casos d'individus de Sant Feliu que van obtenir el passaport per a Amèrica sense registrar la fiança a l'Ajuntament; probablement havien fet el registre als notaris de la ciutat.

A l'efecte del registre dels passaports visats, el municipi anotava les següents dades:

- Data en què el viatger presentava el passaport.
- Nom i cognom del viatger.
- Estat civil.
- Professió o ofici.
- (Hi havia espai per anotar-hi el punt de procedència del viatger, però generalment es deixava en blanc perquè coincidia amb el lloc on s'havia lliurat el document).
- Poble al qual es dirigia.

f) Passaports —AHSFG, Allotjaments, bagatges i passaports, Secció II, cubeta 93, lligalls 1-7 i 8-11; cubeta 94, lligalls 12-19 i 21-23, i cubeta 95, lligalls 23-30—.

Juntament amb els llibres on es registraven les fiances i els visats de passaports, l'AHSFG conserva una col·lecció magnífica de passaports originals. L'origen d'aquesta sèrie, que s'inicia el 1802 i arriba fins al 1854, són els passaports expedits a Espanya o a l'estranger que tenien com a "poble de destinació" Sant Feliu de Guíxols. Tenint en compte que cada passaport només servia una vegada, exclusivament per al viatge que s'hi especificava, en arribar a la seva destinació el viatger havia d'entregar-lo a les autoritats, que el retiraven de circulació.

Dues menes de passaports ens donen notícia de l'emigració americana: uns són els que han estat expedits a Amèrica —per autoritats americanes o bé per autoritats colonials espanyoles, en el cas de Cuba i Puerto Rico, en el revers dels quals hi ha els segells del lloc on han estat visats durant el viatge— i els altres són els passaports de l'interior, generalment expedits a Barcelona, en què consta que aquest ha estat substituït per un altre d'atorgat a Amèrica, i s'assenyala el lloc d'expedició del passaport substituït.

Els passaports conservats pertanyents al període que ens interessa, a més de donar-nos informació de les persones que venien d'Amèrica, són una font important per conèixer el retorn dels emigrants, aproximar-nos a la seva quantia, al temps d'estada a l'estranger i, pels visats, a les rutes que van seguir per tornar al seu país.

El passaport expressava, a més dels trets antropomorfs del titular del document, les dades següents:

- Lloc d'expedició i autoritat que l'havia dut a terme.
- Data d'expedició.
- Nom i cognom del titular a favor del qual s'havia expedit el passaport (en algunes ocasions era concedit a un grup familiar, que podia ser esmentat d'una manera detallada o només genèrica).
- Edat del titular.
- Professió del titular.
- Lloc d'origen del titular.
- Punt de destinació del viatge.

g) Sol·licitud de certificat de bona conducta per obtenir passaport
—AHSFG, Papers Judicials dels segles XIX i XX, Secció XXIII, Número 23, cubeta 102—.

Finalment, un tipus de document excepcional, per la poca freqüència amb què es troben, són les sol·licituds per escrit i justificades dels certificats de

bona conducta moral i política que havien d'acompanyar l'expedient administratiu de sol·licitud de passaport.

Al marge: *"Sant Feliu de Guixols, treinta Noviembre mil ocho cientos treinta y cinco.*

Líbrese al interesado la certificación que solicita con arreglo a las órdenes vigentes. José Bernich [signat]"

En el text: *"El abajo firmado de la residencia de esta Villa de San Feliu de Guixols, á V. atentamente expone: que la conservación y administración de sus propiedades e intereses en América reclaman imperiosamente su presencia en Matanzas de la Isla de Cuba, donde tiene casa abierta, varias fincas, y el comercio que garantiza su subsistencia, y conveniéndole acreditar su buena conducta, y los demás extremos prevenidos por la superioridad para obtener de ellas el correspondiente pasaporte para emprender desde luego el viaje, mediante a que dejará en esta un encargo que pagará las contribuciones o impuestos que puedan tocarle por razón de los pocos bienes que tiene en esta Villa*

Suplica a V. pueda expedirle el abono necesario en conformidad con las órdenes vigentes para conseguir con prontitud el pasaporte que le interesa satisfechos los derechos merecidos. En lo que recibirá especial gracia de la conocida justificación de V.

San Feliu de Guixols, veinte y ocho Noviembre mil ocho cientos treinta y cinco. Sebastián Ubach [signat]".

2. FONTS NOTARIALS CONSULTADES A L'ARXIU HISTÒRIC PROVINCIAL DE GIRONA

Els protocols notarials corresponents als escrivans i notaris que tenien oficina oberta a Sant Feliu de Guíxols entre 1835 i 1865, en particular de Maria Josep Sala, Joaquim Ametller, Josep Masmitjà i Josep Maria Llinàs, han estat consultats a l'Arxiu Històric Provincial de Girona (AHPG). Es tracta d'un conjunt divers de documents que van des de les autoritzacions familiars per emigrar, en forma de permisos o llicències, fins a documents privats on es fa referència a la presència a Amèrica d'algun dels interessats, com ara poders, vendes, àpoques, etc. A continuació veurem els exemples més freqüents de documentació notarial en què es fa esment de l'emigració a Amèrica o d'emigrats que hi són o que tenen interessos en països americans.

a) Permisos o llicències.

Els permisos o llicències notarials, que de vegades podien aparèixer també amb el títol d'autoritzacions o consentiments, es refereixen a les

autoritzacions que concedien els familiars, les esposes, en el cas d'homes casats, o els pares o tutors, en el cas de persones solteres, als emigrants que preparaven l'expedient administratiu necessari per obtenir el passaport. Es tracta d'un document moltes vegades similar, en els aspectes formal i pràctic, a les fiances registrades a l'Ajuntament, i per tant complementari d'aquestes en l'estudi de l'emigració guixolenc.

Els permisos seguien la següent formalitat:

"Permiso

En la villa de San Feliu de Guixols á cinco de Agosto de mil ocho cientos treinta y ocho. Ante mi el Escribano y testigos compareció Reparada Feliu y Pasqual consorte de José Feliu vecina de esta dicha villa y dijo: Que libre y espontaneamente dá y presta su consentimiento y licencia absoluta sin limitación ni condición alguna al dicho José Feliu su marido, paraque en la primera oportunidad que se le presente, pueda pasar a establecerse en la casa comercio de D. Benito Bosch su cuñado residente en la Habana en América, quien le tiene reclamado con varias cartas, y asimismo pueda establecerse en cualquier otros parage que sea libre de nuestras Américas y que mejor le pareciere, por todo el tiempo que tuviere por conveniente conforme se le permitiere por nuestro legítimo Gobierno de quien debe obtener previa licencia, la que le concede por su parte la otorgante y por convenir a los propios intereses de ella y de otro su marido. Y suplica rendidamente a S.M. la Reina Ntra. Sra. (Q.D.G.) á sus señores Ministros y demás Autoridades á quienes pertenezca el conocimiento y presentación de esta escritura que se dignen admitirla y conceder al expresado José Feliu su marido la misma licencia y facultad que con ellas misma le tiene conferido, ó bien en aquel otro modo que fuere de su superior voluntad, y se obliga con todo lo que hubiere lugar en derecho al cumplimiento de cuanto le corresponda con renuncia á leyes y derechos de su favor y á su propio fuero con poderío a Justicia en debida forma. Y la otorga siendo testigos Narciso Albert y Juan Roig ambos de esta dicha villa, uno de los cuales firmó por otra Reparada Feliu y Pascual de su voluntad por espresar no saber escribir; de q. q. doy fé.

Narciso Albert testigo [signat]

José Masmitjá Escribano [signat]"

(AHPG, Llibre de protocols número 570, Sant Feliu de Guíxols, Manual de Josep Masmitjà, 1838, 343 v.).

Les llicències eren d'aquest estil:

"Licencia

En la villa de San Feliu de Guixols á diez y seis Octubre mil ocho cientos treinta y ocho Da. Antonia Plaja Vidal consorte de Dn. Buenaventura Plaja de la matrícula de esta Villa residente en Ponce Isla de Puerto Rico vecina ella de la propia presente Villa: da licencia a su hijo Dn. Buenaventura Plaja soltero de esta vecindad de edad veinte y dos años para pasar a dicho Ponce y permanecer el tiempo que este quiera allí á cual parage ha sido llamado por el citado su padre para colocarle en el comercio, y particularmente en la casa que en Ponce tiene establecida; y también le da licencia para establecerse en todo otro punto libre de las Américas a fin de dedicarse a especulaciones mercantiles durante el tiempo que fuere de la voluntad de dicho su hijo. De lo que me ha requerido la Sra. otorgante formase esta auto que firmó conocida de mi el Escribano en testigos de Dn. Miguel Martí y Dn. Felio Maury practi-cantes Notaría en esta Villa residentes. Doy fé.

Antonia Plaja [signat]

María José Sala [signat]"

(AHPG, Llibre Manual de Maria Josep Sala 1838-1839, 314 v.).

b) Caució

La caució, que és un document molt més extens que no pas les llicències o permisos, consisteix en la garantia pecuniària feta en favor d'un emigrant en edat de servir a l'exèrcit, a fi d'assegurar el seu reemplaçament en cas que fos sortejat per a l'leves. En general, el reemplaçament es garantia per mitjà de la hipoteca d'algun bé immoble de la família, i això fa que es tracti d'un document molt més ric en informació sobre la circumstància social de l'emigrant.

En portada:

"Escritura de Caución otorgada por D. Ignacio Viader y D. Juan Bernis. Autorizada por D. José Ma. Llinas Notario público y Escribano de la villa de Sn. Feliu de Guixols á los 19 del mes de Setiembre del año 1863".

Text:

"Ante mi Don José Maria Llinás vecino de la Villa de San Feliu de Guíxols Notario Colegiado del Territorio de Barcelona y testigos en la conclusión nombraderos, comparecieron D. Ignacio Viader Barnoya, Estanquero y Propietario, casado de sesenta y tres años, domiciliado en la casa número veinte y dos de la Calle Mayor antigua y su yerno D. Juan Bernis y Vicens, Comerciante, casado, de cuarenta y tres años, domiciliado en la casa número cinco de la Calle Mayor del centro, naturales este de Lloret de

mar y aquel de esta Villa de donde ambos son vecinos, y espontaneamente dijeron: Que el joven D. José Bernis y Calsada, de diez y siete, Estudiante de esta naturaleza y vecindad, hijo legítimo del primer matrimonio que tuvo el D. Juan Bernis, está próximo a emprender viaje a Puerto Rico, y deseando dejar bien garantida la responsabilidad que en tal caso pueda quedar constituido; en esta consecuencia los mismos comparecientes D. Ignacio Viader y D. Juan Bernis otorgan: Que prestan Caución con la cual juntos y cada uno de por si y á solas prometen al Señor Alcalde de esta Villa y a las demas autoridades que convenga que si al espresado D. José Bernis le cabe en suerte la de Soldado y haya de ingresar en caja para el servicio de las armas desde luego podrán [pondrán] un sustituto en su lugar ó redimirán su compromiso depositando ocho mil reales y resarcimiento de costas, sin perjuicio de la acción personal ilimitada contra ambos, el Don Ignacio Viader hipoteca especialmente la mitad de aquella casa que le pertenece en dominio y propiedad por haberla establecido juntamente con su esposa Doña Francisca Viader y Soler á los padre e hijo Narciso y Juan Roure del Valle de Aro [...] La finca de que se trata está afectada, en virtud de la colindada escritura de establecimiento al censo anual de cuarenta y cinco libras, equivalentes a cuatro cientos ochenta reales pagaderos en veinte y uno de Enero a los sucesores y derecho habientes de los referidos padre e hijo Roure, cuyo censo capitalizado al tres por ciento representa una suma de diez y seis mil reales. La misma casa asegura el Señor Viader que representa el valor de treinta y cuatro mil reales, quiere quedar responsable de la exactitud de su avalúo y por advertido de la responsabilidad que incurre por la inexactitud de esta declaración. Y añade que la sobre designada finca no tiene otra carga ademas de la espresada, que no la tiene inscrita en ninguna compañía de seguros, ni nada deber por la contribución territorial. [...] para mayor abundamiento renuncian al beneficio de nuevas constituciones y al de dividir y ceder las acciones con las demás a su favor. Así lo dijeron otorgan y firman en la Villa de San Feliu de Guixols, provincia de Gerona á los diez y nueve de Setiembre de mil ocho cientos sesenta y tres en testigos de Ramón Molinas y Oliveras Barbero y Juan Roch Zapatero ambos de esta vecindad. [...]”

c) Contracta

L'emigració de joves catalans a Amèrica estava lligada amb les oportunitats de treball que hi havia a les cases de comerç que eren propietat de naturals del Principat. Per cada establiment que s'obria calia llogar un o més dependents de comerç que s'encarreguessin d'atendre el públic i de fer les feines de

manteniment dels locals comercials. En alguns casos, hom també encomanava a aquests joves treballs més especialitzats, com ara portar els llibres de comptes o fer treballs artesanals relacionats amb els productes que es venien a la botiga. L'emigració successiva de fills, nebots o germans petits va fer de la família una reserva de treball per als negocis desenvolupats en l'emigració, i quan s'havia de recórrer a individus externs a la família, es buscaven joves de famílies amb les quals es tenia una relació, de paisanatge o de veïnatge. En el cas dels familiars, la relació contractual no requeria pas necessàriament una formalitat escrita, i les pautes de treball i de retribució les definien el costum i la tradició. Però quan s'ocupava una persona externa a la família, se solia fer un contracte en el qual s'especificaven les condicions del treball i les formes de retribució. El document que reproduïm a continuació n'és un exemple:

"Contracta: No. cent trenta.

Sépase: que ante mi el infro. Escribano Real Notario público de Reynos con residencia en esta villa de San Feliu de Guixols y testigos que se espresarán, comparecieron Francisco Sirvent joven soltero natural de Ripoll vecino de esta villa, y D. Juan Rosa tendero natural y vecino de la misma en calidad de particular encargado de la casa de D. Antonio Rosa (su hermano) y compañía establecida en Guarabo Isla de Puerto Rico, y el primero dijo: hallandose huérfano de padre y deseando pasar a otra población de Guarabo con el fin de colocarse allí, había convenido con el citado D. Juan Rosa la contrata conducente. Y ambos comparecientes, obrando D. Juan Rosa en dicha calidad asientan espontáneamente esta contrata bajo las condiciones siguientes.

Primera: Esta contrata durará un año contando desde el dia de hoy en adelante.

Segunda: ganará dicho Sirvent por salario catorce duros mensualmente, pagaderos en Guarabo desde el dia en que se establezca en la casa de D. Antonio Rosa y Compañía hasta la conclusión de otro año.

Tercera: á mas del salario referido la casa deberá mantenerle segun costumbre del país corriendo a cargo de la misma casa la limpieza de la ropa del propio Sirvent.

Cuarta: tendrá el mismo Francisco Sirvent la obligación de ocuparse á disposición del Dn. Antonio Rosa en amazar pan y galleta por que su oficio es el de panadero; evacuado el trabajo de esta clase u después del descanso correspondiente por razón del mismo trabajo, cumplirá dicho Sirvent en la casa del Sr. Rosa y Compañía toda clase de servicios interiores de la misma casa que se ordenen.

Quinta: no solo el importe del pasaje del viaje de Sirvent de Barcelona a Guarabo, sino el de otros gastos indispensables para emprenderle, serán satisfechos allá por el D. Antonio Rosa y este los recobrará del mismo Sirvent reteniendoselos de la parte de salarios que gane hasta que dichos gastos queden cubiertos: todos los cuales, incluso los de manutención i limpia de ropa durante esta contrata ó el año por el cual está hecha, se declara no excederá de ocho mil reales vellón.

Con cuyas condiciones queda estipulada esta escritura y admitido Francisco Sirvent por D. Juan Rosa al servicio de la casa de D. Antonio Rosa y Compañía. Y al cumplimiento de lo convenido obligan Sirvent todos sus bienes y D. Juan Rosa los de su hermano habidos por haber con enmenda de costas; renunciando el mismo Sirvent con juramento al beneficio de su menor edad y asegurando en virtud del propio juramento que es de edad de veinte y dos años, que no tiene curador ni por ahora lo quiere tener y que cumplirá por su parte esta contrata. Así lo dijeron y firmaron, conocidos de mi el Escribano, en la villa de San Feliu de Guíxols a diez de Noviembre de mil ocho cientos cincuenta y seis, siendo presentes los testigos D. Joaquin Sala y Martí piloto de esta matrícula y José Oriol Martí escribiente vecinos de villa. Doy fé.

Francisco Sirvent [signat]

Juan Rosa [signat]

Maria José Sala [signat]"

(AHPG, Llibre Manual de Protocols número 562 de Maria Josep Sala, Sant Feliu de Guíxols, 1856, 329 r. i v., i 330 r. i v.).

d) Poders

Entre els protocols notariais relacionats amb l'emigració americana, els "poders" són dels que apareixen amb més freqüència. La privilegiada posició que van ocupar els comerciants catalans i les propietats que van arribar a tenir a Amèrica, juntament amb els estrets llaços familiars i d'interessos que mantenien amb els seus llocs d'origen, van fer que calgués cedir la representació mitjançant "poder notarial" a una persona de confiança, generalment de la família, perquè administrés els interessos que deixaven a Amèrica en el moment de retornar a Catalunya. O bé, com ocorre en l'exemple que reproduïm tot seguit, perquè s'encarregués de l'administració dels guanys i de les herències rebudes a Amèrica.

Els "poders" són un bon reflex tant de l'activitat econòmica que van desenvolupar els emigrants a Amèrica com de les complexes relacions socials i familiars que caracteritzaven l'emigració catalana, en la qual la família era el grup bàsic d'activitat empresarial, i la transmissió i la conser-

vació del patrimoni familiar ocupaven un lloc central en les estratègies econòmiques.

El poder notarial de Petrona Casanova, vídua de Miquel Surís, al seu cunyat resident a Güines, membres d'una de les famílies prominents de l'emigració guixolenc a Cuba, és un bon exemple del que hem dit:

"Poder: num. vuyt.

En la villa de San Feliu de Guixols de la Prov. de Gerona en Cataluña á quince de Enero mil ocho cientos cincuenta y seis. ante mi el Esno. y testigos pareció Da. Petrona Casanova natural de Madrugá Isla de Cuba vecina de esta villa y dijo: que como viuda de D. Miguel Surís y Bas que ha fallecido naufragado [amb el bergantí espanyol Bravo]; no solo en nombre propio por sus bienes gananciales y demás de madre y legítima administradora de las personas y los bienes de D. Rafael y D. Miguel Surís sus hijos menores comunes a dicho su legítimo esposo, u en aquellos otros nombres que le asistan y mas en dicho haya lugar dá y confiere todo su poder cumplido y bastante cual sea necesario a su hermano político D. Bernardo Surís y D. Cristobal Puig vecinos de la villa de Güines en dicha Isla para que en su nombre y representación de su persona calidades y derechos puedan juntos y cualesquiera de ellos de por sí, caso de ausencia, enfermedad, impedimiento o muerte del otro promover, seguir y terminar el juicio de testamentaría de los bienes del esposo; hacer de ellos inventario, avaluo y división; nombrar péritos, contadores, y recusarles, aprobar la partición y obrar judicial ó estrajudicialmente en todo ello como mejor estimen conveniente y oportuno. Para que puedan dirigir, gobernar y administrar dichos bienes atendida su reparación en la forma conveniente practicando al efecto las gestiones mas del caso segun estilo de buen administrador. Para que puedan pedir, recibir y cobrar todas y cualesquiera clase que á la Sra. otorgante en derechos nombre y por cualesquier concepto y persona se estén debiendo; y de lo que en su poder recibiesen y cobrasen, firmen y otorguen á favor de los deudores los recibos y cartas de pago que se les exijan con fé de entrega ó renuncia de sus leyes. Para que puedan pagar y satisfacer cualesquier cantidades que se estén debiendo á cualquiera acreedores por cualquier motivo o razón; pidiendo al tiempo de su pago recibos y otros resguardos que tuvieren por convenientes con las cancelaciones necesarias. Para que puedan transigir todos los créditos, acciones y otros que correspondan a favor ó contra dichos bienes y estén o no en litigio, conviniéndose y ajustándose en las cantidades que les parecieran y formalizando las escrituras de transacción con las penas, pactos, condiciones, requisitos y

circunstancias que conduzcan á su estabilidad. En seguida dá todo su poder a dichos Sres. de igual modo pero especial para que puedan tan solo vender y enajenar á favor de la persona ó personas que les parezca y por el precio que puedan convenir y ajustarse los esclavos, los muebles y el establecimiento sito en la Plaza de dicha villa de Güines frente de la Iglesia correspondientes a su difunto esposo firmando las ventas del caso y las cartas de pago del precio con las cláusulas de su naturaleza y con los demás requisitos necesarios. Finalmente les confiere poder bastante y cumplido para que celebren cualesquiera juicios de aveniencia en la forma de derecho y comparezcan ante cualquier Tribunales ordinarios y aforados que sean competentes y para los actos que convinieren presenten escritos, escrituras, testigos, testimonios y probanzas, hagan peditmentos, requirimientos, protestaciones, juramentos, ejecuciones, recusaciones y conclusiones, oigan autos y sentencias, interpongan y sigan apelaciones y suplicaciones y hagan todo cuanto la Sra. otorgante haría siendo presente. Que el poder que para todo lo dicho su incidente y dependiente se requiera el mismo les concede con facultad de sustituir para pleytos, revocar los sustitutos y nombrar otros con revelación en forma y también con relevación de fianzas con el conocimiento requerido por el artículo cuarto de las instrucciones generales del juzgado de bienes de difuntos de la Isla de Cuba en relación a la Real Cédula de nueve de Mayo de mil setecientos ochenta y cinco que tiene a la vista y que espresa y formalmente renuncia. Y a la firmeza de cuanto se obre obliga sus bienes y los de su administración presentes y futuros con poderío y sumisión a las Justicias de S.M. y renuncia de leyes de su favor. Y la Sra. otorgante conocida de mí el Esno. lo firmó en testigos de D. José Pla y Pla y D. Mariano Marcillach vecinos de esta villa. Doy fé.

Petrona Casanova de Surís [signat]

Maria José Sala [signat]"

(AHPG, Llibre Manual de Protocols número 562 de Maria Josep Sala, Sant Feliu de Guíxols, 1856, 15 r. i v., i 16 r. i v.).

e) Passatges o promeses

Com a "pasages" (sic), apareixen en el Manual de Marina de Maria Josep Sala (1815 i 1859) els compromisos contrets pels familiars dels emigrants amb els capitans dels vaixells que els duïen a Amèrica. En aquests documents s'establia el punt de partida del viatge i la seva destinació final, el nom de l'embarcació amb què es faria la travessia i el lloc que ocuparia el viatger a la nau (a proa o a popa), i a més el preu del transport i les condicions de pagament.

La mateixa documentació localitzada en els Manuals de protocols apareix amb el nom de "promesa", seguint idèntiques formalitats i tenint la mateixa finalitat:

"Pasage.

Juan Rifa natural y vecino de la villa de Sn. Feliu de Guixols [mestre d'aixa de la matrícula], promete al Capitán D. Juan Albert y Morel natural de Cadaqués que lo es de la goleta Polacra Española Dália aunque de este acto ausente, que por el pasage á popa en dicho buque de Antonio Rifa su hijo desde el puerto de Barcelona al de Trinidad en la Isla de Cuba, pagará en dicha ciudad de Barcelona al citado capitán ó á su orden en dinero de oro ó plata con esclusión de todo papel amonedado la cantidad de ciento sesenta duros equivalentes a tres mil doc cientos reales vellón dentro del término de quince días de saberse la llegada del buque en Trinidad de Cuba y que allí no han sido satisfechos al Capitán por el referido su hijo Antonio. Lo que cumplirá con enmienda de costas, daños y perjuicios, bajo general hipoteca de todos sus bienes presentes y futuros, con todas cláusulas de rigurosa ejecución. Lo otorga i firma espontáneamente conocido de mi el Escribano en la villa S. Feliu de Guixols a seis Setiembre mil ocho cientos cincuenta y ocho; en testigos de D. Luis de Villaesacusa vecino de Cadaqués y D. Joaquín Sala de la presente villa. Doy fé.

Juan Rifa [signat]

Maria José Sala [signat]"

(És còpia del Manual de Marina 1815-1859 de Maria Josep Sala — AHPG, localitzat a l'AHSFG, Registre General, Secció XXII, cubeta 10).

f) Vendes, Àpoques, Debitoris i Convenis

La puixant activitat comercial de la colònia catalana a Amèrica va permetre que un volum important de recursos arribés cada any als pobles dels emigrants. La documentació de protocols no ens dirà pas quina fou la quantia dels recursos arribats a Catalunya, però per ells podem esbrinar quina fou la destinació que es va donar a una part de les trameses rebudes, i comprovar les variades possibilitats que tenia el capital americà quan era repatriat.

En aquest sentit, Bonaventura Deulofeu, que en 1840 havia emigrat a Ultramar, el 1859 podia comprar una casa per tres mil duros, al cap de quasi vint anys d'emigració:

"Venta: num. cent cuarenta hu. —

Sepase que ante mi el Escribano y testigos, Dn. Juan Campañó y Vidal

hacendado y vecino de Caldas de Malavella dijo: que por si y en nombre de sus hijos herederos y sucesores vende y dá en venta y enajenación perpetua para siempre en favor de Dn. Buenaventura Deulofeu comerciante natural de la villa de San Feliu de Guíxols vecino de la ciudad de la Habana toda aquella casa con su huerto de detrás que contiene cuarenta y dos palmos de ancho poco más o menos señalada con el número diez y siete sita en el camino del vall muy cerca de esta villa. (...) y como tal la vende con todas sus entradas y salidas, fábricas, usos y servidumbres y demás que le corresponda según derecho por precio de tres mil duros iguales a sesenta mil reales de vellón.

Juan Campañó y Vidal [signat]

Maria José Sala [signat]"

(AHPG, Manual de protocols de Maria Josep Sala, 1859, Sant Feliu de Guíxols).

I Josep Civils, que s'havia establert a Montevideo, el 1857, durant un dels seus viatges a Catalunya està en condicions de deixar diners a crèdit a Bonaventura Oliver, de Castell d'Aro:

"Debitori: num. vint y vuyt.

"Sia Notori: que davant de mi notari infrascrit y del testimonis anomenadors comparegué Buenaventura Oliver taper natural del Castell de la Vall de Aro i vehí de esta vila de St. Feliu de Guixols y digué: que está debent a D. Joseph Cibils y Mateu natural de dita vila vehí de la ciutat de Montevideo, present, la quantitat de vuyt mil rals de velló que de est ha rebut prestat ab diner efectiu de plata de constant á presencia de mi dit notari que dono fé y dels infrits testimonis de esta escriptura; y promet ab igual especie de moneda metalica de plata, exclosos Vales reals y tot altre paper amonedat per pacte exprés, tornarlos y pagarlos al Sr. acreedor ó á son legétim representant en esta vila y casa de su habitació dins un any pròxim, y per lo premi é interés de dit any correspondent als referits vuyt mil rals pagarli en igual modo cuatrecentos rals de dita moneda a rahó del sinch per cent entre ells convinguts y ajustat. Tot lo que promet guardar y puntualment cumplir sens excusa, ab restitució y esmena de tots danys, costas y gastos. Pera lo cual obliga é hipoteca en particular y especialment tota aquella casa ab son hort al detrás situada en lo territori nomenat Puigmarí y carrer del Sol de esta vila señalada de número trescent trenta hu, (...).

Buenaventura Oliver [signat]

Maria José Sala [signat]"

(AHPG, Llibre Manual de Protocols número 563 de Maria Josep Sala, Sant Feliu de Guíxols, 1857, 69 r. i v., i 70 r. i v.).

Per la seva banda, Salvador Vidal, veí de Valparaíso, amb una àpoca podia cobrir els deutes contrets abans d'iniciar l'emigració:

"Àpoca: num. ochenta.

Dn. Pere Jaume Ferrer hisendat natural y vehí de la vila de St. Feliu de Guíxols, otorga apoca á D. Jaume Cibils també hisendat natural y vehí de dita vila, present, de la quantitat de cent y sis duros plata que li ha entregat ab diner de constant metalich y sonant en presencia del notari que ne dona fe y dels anomenadors testimonis, com á apoderat general de son nebot D. Salvador Vidal vehí de Valparaiso Republica de Chile en virtud de poder fet davant Dn. Victorino Martinez notari publich de dita ciutat en dotse novembre mil vuyt cents cuarenta nou per devolució de semblat partida que son pare D. Salvador Vidal difunt vehí que fou de esta vila estava debent al Sr. otorgant en forsa de escriptura de prestamo autorisada per lo notari de ella, també difunt D. Joseph Masmitjà als vint y set Abril mil vuyt cents cuarenta cuatro, registrada lo mateix dia en las hipotecas que á les horas existian en dita vila, cual escriptura y sas obligacions no sols cancela sino que en publica forma entrega al Sr. Cibils, consentint que se anote esta cancelació en lo manual competent y dins cuarenta dias en la Contaduría de hipotecas de La Bisbal pera que sempre conste esta cancelació de dit prestamo. Ho otorga y firma espontaneament conegut de mi lo infrascrit notari, en la vila de Sant Feliu de Guixols a vint y vuit de Juny de mil vuyt cents cincuenta nou, essent presents per testimoni D. Mariano Marcillach y D. Manuel Suñer y Rabal vehins de esta vila. Dono fe.

Pere Jaume Ferrer [signat]

Maria José Sala [signat]"

(AHPG, Manual de Protocols de Maria Josep Sala, 1859, Sant Feliu de Guíxols, 193 r. i v.).

O, finalment, Jaume Esteva Robert, amb el fruit del seu treball a Amèrica, podia consolidar la seva posició com a hereu de la família, mentre repatriava part dels beneficis aconseguits:

"Conveni: N. Sis.

Sia Notori: que entre Joan Esteva y Cortada y son fill Juan Esteva y Caymó, de una part, y lo fill de est Jaume Esteva Robert solter de part altre; naturals tots de la vila de St. Feliu de Guixols, vehins los dos primers de

la mateixa vila y lo últim de Jijuanní de la Isla de Cuba; ab motiu de arreglar sos interessos han vingut espontaneament á la celebració de est conveni ab los pactes següents.

Primo: dits pare y fill Juan y altre Joan Esteva confessan deurer á dit Jaume Esteva y Robert son net y fill respective la quantitat de dos mil sis cents duros, que de ell han rebut prestat sense interés ó gratuítament ab moneda efectiva de or y plata metalica y sonant antes de la non numerata pecunia, y en quant á mil cuarante sinch duros han aplicat ells pare y fill en extinció de tres debitoris que se han cancelat per Antonia Roig per nups. Comadira Miguel y Geli y Pere Soler en onse, tretse y quince Desembre últim ab escras. [escriptures] rebudes en poder del dit infrit. not.; aixi que salvan y asseguran dits dos mil sis cents duros al citat Jaume sobre tots los bens de ells pare y fill haguts y per haber, ab tots los privilegis de legitim y verdader acreedor per ser dinar adquirít per lo mateix Jaume en America ab sa industria, vivint separat de son pare, á cual pais de llicencia de est passá al efecte de fer fortuna y disposar de ella cual si fos emancipat y libre de la patria potestat; y un quant á dits mil cuaranta sinch duros, per haberse aplicat en pago de dits mil cuaranta sinch duros, per haberse aplicat en pago de dits debitoris, volen y consent que quede subrogat en lo llocch, dret y prioritat que tocaba al citats acreedors antes de ser satisfets.

Secundo: per major seguritat de lo pactat en lo capitol antecedent y sens perjudici de la hipoteca gral. expressada, dits pare y fill hipotecan á dit crédito de dos mil sis cents duros especialment aquella horta ab sa casa, safareix, bomba y demás dependencias, que tenen y posseheixen en lo territori de Tueda terme de esta vila, (...).

Tercio: dit Jaume Esteva Robert, mediant tenir comte assegurats en los bens de son pare y avi los referits dos mil sis cents duros, se acontenta de esperar á exigir lo pago despues de la mort de dits sos pare y avi; los quals per que sia efectiu á las horas dit pago per medi de sos bens, se privan de enagenar los inmoables; y en cas de fer tal enagenació aplicarán lo preu, ab tota predferencia, á la satisfacció del dit crédito de Jaume en termes de declarar como declaran nula tota venda ó enagenació que fessen en contravenció á est pacte ó donant altre aplicació al preu á menos de ser ja pagats dits dos mil sis cents duros al referit Jaume.

Cuarto: los pare y fill Juan y altre Joan Esteva, en consideració als singulars serveis que han rebut del mencionat Jaume son net y fill, y que com á primogenit ja miran per son hereu presumptiu, se privan per si y los seus de exigir cosa alguna per titol de aliments, assistencias de malalties ni altre servey prestados á dit Jaume ó als seus, ni per cualsevol motiu que

ocorregués, ó pogués servir de causa á la tal protecció en temps alguns. Y lloant y aprobant les parts est conveni, prometen cumplirlo puntualment [sens] escusa (...). Quedan advertits de la nulitat de est conveni si dins dotse dias no se presenta cópia á las hipotecas de esta vila. Ho otorgan y firman, coneguts de mi notari, en la vila de St. Feliu de Guixols á divuyt Janer mil vuyt cents cincuenta quatre en testimonis de D. Joaquin Sala y Pere Martir Maury de est domicili. Dono fe.

Joan Esteva [signat]

Joan Esteva [signat]

Jaume Esteva [signat]

Maria Jph. Sala [signat]"

(AHPG, Llibre de Protocols núm. 561, 1854-1855, de Maria Josep Sala, notari de Sant Feliu de Guíxols, 11 r. i v., i 12 r. i v.).

PROTECCION Y SEGURIDAD PUBLICA.

PROVINCIA DE

Barcelona

América

Pasaporte para

Nº 123

Señal consular del portador

Eraal

Estatura

Pelo

Ojos

Nariz

Barba

Caral

Color

SEÑAS PARTICULARES

Firma del portador.

CONCEDO libre y seguro Pasaporte á

Jose Maria

de la ciudad de

Madrid

donde deberá presentar este para su refundación como tambien á los Jefes Políticos, Alcaldes Constitucionales ó agentes de seguridad pública de los pueblos donde pernocte; y encargo en nombre de S. M. (que Dios guarde,) á las Autoridades civiles y militares del Reino y de las de fuera de él, espero no lo pongan impedimento alguno en su viaje, sin fundado motivo. Dado en *Madrid* á *veinte* de *enero* de *1880*

Manuel

P. J. J. J.

El Jefe de la

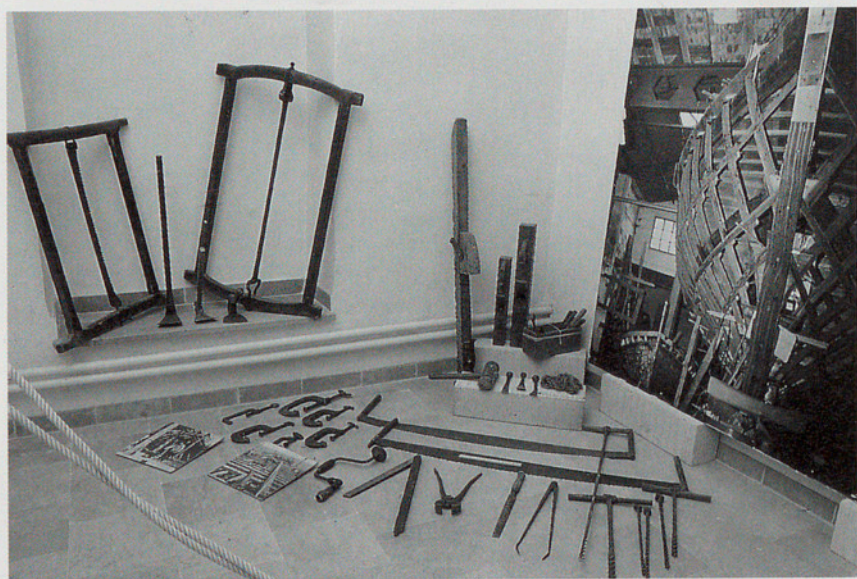
VALGA POR *el*

PAGÓ CUARENTA RS.

VA SIN ENMIENDA.

MADRID:

En la Compañía Tipográfica.

Exposició "Guixolencs a Amèrica, el segle XIX". Gener-febrer de 1992.

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Abellí Juera, Nicolàs	13	Matanzas	09/12/49	Estudiant	AHSFG
Abellí, Benet		Matanzas	01/01/24	Mariner	EMSFG
Abellí, Francesc		Matanzas	01/01/24	Sastre	EMSFG
Abellí, Martí	36	Matanzas	01/07/40*	Comerciant	
Abellí, Sebastià	47	Matanzas	02/12/35	Comerciant	AHSFG
Abras, Frederic		L'Havana	23/11/40		AHSFG
Abras, Francesc	17	L'Havana	25/10/42	Comerciant	AHSFG
Abras, Joan		L'Havana	25/10/42**	Sastre	AHSFG
Abras, Joan		Nova Orleans	10/10/52	Sastre	RPSFG
Abras, Salvi		Cuba	26/03/38	Fuster de ribera	RPSFG
Abras, Tomàs		Nova Orleans	10/10/52	Fuster	RPSFG
Adrià Gafas, Antoni	17	Matanzas	13/09/60	Paleta	AHSFG
Agraït Font, Leonor		S. Germán P. Rico	15/10/54		AHSFG
Agraït Font, M. Àngels	6	S. Germán P. Rico	15/10/54		AHSFG
Agraït Font, M. Irene	16	S. Germán P. Rico	15/10/54		AHSFG
Agraït, Tomàs		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Agustí Calsada, Josep	13	Nova Orleans	27/10/61	Taper	AHSFG
Agustí Codolar, Jaume	16	Nova Orleans	23/09/56	Sabater	AHSFG
Agustí Gorgoll, Benet	23	L'Havana	09/10/53	Taper	AHSFG
Agustí Gorgoll, Teresa		Mayaguez	05/08/44		AHSFG
Agustí, Benet		Sabana Grande	01/01/23**		ECLPR
Agustí, Benet	57	Cuba	01/10/45*	Comerciant	PESFG
Agustí, Josep	13	Montevideo	03/09/37	Estudiant	AHSFG
Albertí Bosch, Elena	29	Santo Domingo	06/10/61		AHSFG
Albertí Bosch, Narcís	2	Santo Domingo	06/10/61		AHSFG
Albertí Esteva, Antoni	25	L'Havana	05/09/49	Ferrer	AHSFG
Albertí Esteva, Feliu	24	L'Havana	10/09/51	Rajoler	AHSFG
Albertí Esteva, Joan	20	Amèrica	17/08/40	Sabater	AHSFG
Albertí Esteva, Miquel		Naguabo P.Rico	10/09/51**		AHSFG
Albertí Gafas, Martí	15	L'Havana	29/09/52	Estudiant	AHSFG
Albertí Isern, Benet	33	Santo Domingo	12/11/59	Paleta	AHSFG
Albertí Isern, M.Dolors		Santo Domingo	07/10/57		AHSFG
Albertí Martí, Marta	31	Güines Cuba	06/09/54		AHSFG
Albertí Muné, Josep	16	L'Havana	29/10/53	Treballador	AHSFG
Albertí Serra, Antoni	13	Nova Orleans	12/09/59	Estudiant	AHSFG
Albertí Soler, Llorenç	15	Nova Orleans	23/11/47	Taper	AHSFG
Albertí, Llorenç	26	Mayaguez	05/05/39	Pagès	AHSFG
Albertí, Miquel	24	Matanzas	06/01/41	Comerciant	AHSFG
Albertí, Modest		L'Havana	08/11/40		AHSFG
Albó Fernández, Benedicta		Puerto Rico	01/01/32		ECLPR
Albó Fernández, Eduard		Puerto Rico	01/01/32		ECLPR
Albó Fernández, Josep		Puerto Rico	01/01/32		ECLPR
Albó Geronès, Joan	15	Nova Orleans	22/04/61		AHSFG
Albó, Albert		Puerto Rico	01/01/32**	Comerciant	ECLPR
Albó, Robert		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Albó Sebastià		Puerto Rico	01/05/51*		PESFG
Alejandro, Albert		Puerto Rico	01/01/25**		ECLPR
Amat, Estanislau	28	Stgo. de Cuba	01/10/50*	Comerciant	PESFG
Amat, Feliu	40	L'Havana	01/04/40*	Comerciant	PESFG
Andreu Arxé, Narcís		L'Havana	11/10/37	Comerciant	AHSFG
Andreu, Beatriu		Matanzas	29/08/37		AHSFG
Andreu, Gertrudis		Sierra Morena	24/01/53**		AHSFG
Andreu, Maria		Matanzas	28/09/37		AHSFG
Andreu, M.Carmen		L'Havana	30/11/36		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Andreu, Narcís	34	Cárdenas	11/11/54		AHSFG
Andreu, Narcís		Matanzas	29/08/37**	Comerciant	AHSFG
Andreu, Rafael		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Andreu, Rosa (filla)		Matanzas	29/08/37		AHSFG
Andreu, Bas, Josep		L'Havana	01/01/59	Comerciant	AHPG
Andreu Buscarons, Gerard		Sierra Morena	01/01/56	Comerciant	AHPG
Anglada Barba, Pere	36	Nova Orleans	16/11/58	Jornaler	AHSFG
Anglada Carreras, Benet	15	Gurabo P.Rico	01/01/37**		ECLPR
Anglada Carreras, Domènech		Puerto Rico	01/01/37		ECLPR
Anglada Caymó, Feliu	17	Nova Orleans	25/08/58	Taper	AHSFG
Anglada Caymó, Josep	13	Nova Orleans	31/10/49	Estudiant	AHSFG
Anglada Caymó, Pere	15	Nova Orleans	17/09/60	Estudiant	AHSFG
Anglada Font, Josep	8	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Anglada Font, Joan	14	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Anglada Martinell, Reparada		Puerto Rico	01/01/29**		ECLPR
Anglada Pons, Casimir	14	Matanzas	14/09/46	Comerciant	AHSFG
Anglada Pons, Joan	19	Cuba	18/09/51	Treballador	AHSFG
Anglada Rabell, Andreu		Puerto Rico	01/01/24	Patró	EMSFH
Anglada Reines, Andreu	16	Puerto Rico	01/01/03**		ECLPR
Anglada Rissech, Josep	45	Rio de Janeiro	09/10/60	Comerciant	AHSFG
Anglada Soler, Benet	14	L'Havana	06/09/47		AHSFG
Anglada Soler, Feliu	13	L'Havana	22/03/43		AHSFG
Anglada Soler, Josep	12	L'Havana	25/10/53		AHSFG
Anglada Soler, Pere		L'Havana	27/10/46		AHSFG
Anglada Torres, Miquel	14	Nova Orleans	12/12/58	Estudiant	AHSFG
Anglada, Benet		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Anglada, Dolors		Nova Orleans	01/11/54**		AHSFG
Anglada, Gertrudis		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Anglada, Josep	16	Puerto Príncipe	25/09/36		AHSFG
Anglada, Josep		Rio de Janeiro	20/10/43		AHSFG
Anglada, Josep		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Anglada, Josep		L'Havana	01/01/24	Mestre	EMSFG
Anglada, Joan		Rio de Janeiro	12/01/39	Comerciant	AHSFG
Anglada, Leonor		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Anglada, Miquel		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Anglada, Pere		Nova Orleans	19/04/54	Negociant	AHSFG
Anglada, Silvestre		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Anglada, Silvestre		L'Havana	01/01/24	Mestre	EMSFG
Anglada, Silvestre		Nova Orleans	01/09/53*		AHSFG
Arm, Andreu		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Arnau, Josep		Nova Orleans	25/08/60	Pagès	AHSFG
Arola, Antònia		Puerto Rico	01/01/21		ECLPR
Artau Costa, Baldomer	14	Nova Orleans	14/10/59	Estudiant	AHSFG
Arús, Nicolàs	20	L'Havana	06/07/36	Taper	AHSFG
Arxer Asols, Feliu		Puerto Rico	01/01/25	Mariner	ECLPR
Arxer Bosch, Manel	25	L'Havana	02/03/50	Taper	AHSFG
Arxer Bosch, Maria	41	Puerto Rico	01/01/09		ECLPR
Arxer Busquets, Llorenç	15	Nova Orleans	13/09/57	Estudiant	AHSFG
Arxer Busquets, Manel	15	L'Havana	23/09/51	Estudiant	AHSFG
Arxer Carreras, Josep	14	Mayaguez	06/03/38		AHSFG
Arxer Castelló, Elias	13	Mayaguez	10/04/45		AHSFG
Arxer Castelló, Marià	15	L'Havana	20/08/49	Sastre	AHSFG
Arxer Mestre, Jaume	14	L'Havana	08/10/48	Taper	AHSFG
Arxer Remus, Sebastià	18	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Arxer Sabater, Benet	25	Matanzas	26/02/44	Mariner matric.	AHSFG
Arxer Sabater, Mateu	12	Nova Orleans	15/09/57	Estudiant	AHSFG
Arxer Sangredulce, Francesc		L'Havana	27/10/62	Propietari	AHSFG
Arxer, Magdalena		L'Havana	02/04/43		AHSFG
Arxer, Benet	16	L'Havana	10/09/39		AHSFG
Arxer, Eduard		Puerto Rico	01/01/24	Pilot	EMSFG
Arxer, Francesc		Stgo. de Cuba	21/08/56	Estudiant	AHSFG
Arxer, Joaquim		L'Havana	15/10/37	Comerçant	AHSFG
Arxer, Joaquim		L'Havana	11/08/37	Taper	AHSFG
Arxer, Josep		Santo Domingo	01/01/24	Comerçant	EMSFG
Arxer, Josep		L'Havana	01/01/24	Fabricant	EMSFG
Arxer, Joan		Cuba	13/01/39		AHSFG
Arxer, Joan		L'Havana	01/05/36**		AHSFG
Arxer, Rafael		Puerto Rico	01/01/02**		ECLPR
Axalà Torrent, Joan	16	Nova Orleans	28/10/56	Estudiant	AHSFG
Ayats Aleix, Esteve	18	L'Havana	20/11/52	Flequer	AHSFG
Ayats Patxot, Josep	21	Puerto Rico	15/01/48	Comerçant	AHSFG
Ayats Romaguera, Josep	19	L'Havana	13/09/52		AHSFG
Ayguavellas Dalgar, Mateu	29	Montevideo	07/10/60	Paleta	AHSFG
Ayguavivas Albó, Josep	29	L'Havana	14/09/52	Taper	AHSFG
Aymerich, Miquel	19	Puerto Rico	21/02/43		AHSFG
Aymerich, Pere		Puerto Rico	21/02/43**		AHSFG
Baguer, Esteve		L'Havana	17/09/52		RPSFG
Baguer, Joan	44	L'Havana	30/11/36		AHSFG
Baguer, Sebastià	26	L'Havana	01/06/51*	Comerçant	PESFG
Bagué, Esteve	17	L'Havana	12/11/38		AHSFG
Bagué, Joan	32	L'Havana	01/07/53	Comerçant	PESFG
Bagué, Pere	16	L'Havana	14/12/41		AHSFG
Bagué, P.		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Bagué, Rosa		L'Havana	30/11/36		AHSFG
Balcells Asols, Antoni	25	Puerto Rico	01/01/19		ECLPR
Balcells Durban, Ignasi		L'Havana	21/09/53**		AHSFG
Balcells Durban, Josep	15	L'Havana	21/09/53	Estudiant	AHSFG
Balcells Durban, Joan	19	L'Havana	11/10/53	Estudiant	AHSFG
Balmaña, Tomas	52	Buenos Aires	22/11/55		AHSFG
Balmaña, Vicenç		L'Havana	04/06/48**		AHSFG
Ballesta Arxer, Pere	14	San Tomás	10/11/57		AHSFG
Ballllobera, Pere		L'Havana	28/11/37		AHSFG
Ballllobera, Pere Maria	18	Amèrica	20/10/40		AHSFG
Ballllobera, Ramon	5	Guanabacoa	20/10/43		AHSFG
Ballllobera, Victòria		Guanabacoa	20/10/43		AHSFG
Ballllobera, Victoriana	7	Guanabacoa	20/10/43		AHSFG
Bandrich, Rosa	42	Rio de Janeiro	20/10/43	Criada	AHSFG
Barceló Bernich, Cristòfor	6	Puerto Rico	01/01/32		ECLPR
Barceló Bernich, Rosa		L'Havana	01/08/45*		PESFG
Barceló Bernich, Salvador		Buenos Aires	05/11/56**		AHSFG
Barceló Carreras, Gerard	37	Montevideo	22/09/55	Cuiner Barco	AHSFG
Barceló Carreras, Jaume		L'Havana	25/11/45		AHSFG
Barceló Caseras, Gerard	21	Montevideo	25/08/49	Cuiner	AHSFG
Barceló Escriba, Josep		L'Havana	27/11/52	Negociant	RPSFG
Barceló Ros, Josep	30	Nova Orleans	06/11/56	Fuster	AHSFG
Barceló, Jaume	57	L'Havana	24/10/43	Cuiner Barco	AHSFG
Barceló, Joan		S. German P. Rico	01/01/32	Comerçant	ECLPR
Barnès Cama, Narcís	13	L'Havana	29/01/38		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Barnès Campaneria, Benet	29	Càrdenas	25/04/51	Serraller	AHSFG
Barris Anglada, Josep		L'Havana	07/04/60	Estudiant	AHSFG
Barris Montañà, Feliu	25	Nova Orleans	09/09/54	Sabater	AHSFG
Barris Montañà, Plàcid	13	L'Havana	21/11/55	Taper	AHSFG
Barris, Domènech	57	Rio de Janeiro	01/05/53*	Comerciant	PESFG
Barris, Honorat		L'Havana	12/09/45**	Flequer	AHSFG
Barris, Josep Oriol	22	L'Havana	11/09/45		AHSFG
Bas Ferrer, Jaume		Matanzas	26/01/36	Pagès	AHSFG
Bas Maury, Jaume		Nova Orleans	17/09/59	Comerciant	AHSFG
Bas Roig, Josep	17	Matanzas	25/10/59	Comerciant	AHSFG
Bas, Benet		L'Havana	21/11/54		RPSFG
Bas, Simó		L'Havana	21/09/53	Fuster	RPSFG
Bas, Enric	15	Naguabo P.Rico	29/11/56	Estudiant	AHSFG
Bas, Joan		Naguabo P.Rico	29/11/56**	Pagès	AHSFG
Basart Bassol, Josep	14	Nova Orleans	11/01/59	Estudiant	AHSFG
Basart Sentí, Cosme	15	L'Havana	07/09/54	Taper	AHSFG
Basart Sentí, Daniel	13	Nova Orleans	13/09/57	Estudiant	AHSFG
Basart Sentí, Estanislau	13	Nova Orleans	10/09/60	Estudiant	AHSFG
Basart Sentí, Josep		Nova Orleans	13/09/57**		AHSFG
Basart Villa, Joan	20	Cuba	14/12/49	Corder	AHSFG
Basart, Antoni		L'Havana	01/01/24	Pagès	EMSFG
Basart, Baltasar	14	L'Havana	08/10/41		AHSFG
Basart, Jeroni	35	Nova Orleans	01/10/52	Comerciant	PESFG
Basart, Maria		Nova Orleans	19/08/41		AHSFG
Basart, Narcís	23	L'Havana	09/08/38		AHSFG
Basas, Josep	27	L'Havana	08/10/53	Corder	AHSFG
Basas, Martí	23	L'Havana	08/10/53	Estudiant	AHSFG
Bascós Boet, Benet		Mayaguez	10/05/42		AHSFG
Bascós Fa, Josep	16	Nova Orleans	22/08/60	Taper	AHSFG
Bascós Fa, Roc	15	Nova Orleans	11/09/58	Taper	AHSFG
Bascós Llinas, Gertrudis	13	Puerto Rico	01/01/31		ECLPR
Bascós Llinas, Isabel	10	Puerto Rico	01/01/31		ECLPR
Bascós Llinas, Manel	14	Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Bascós Noallas, Joan	15	L'Havana	05/11/50	Estudiant	AHSFG
Bascós Rabell, Narcís	33	L'Havana	27/01/48	Treballador	AHSFG
Bascós, Agustí		L'Havana	07/09/38	Taper	AHSFG
Bascós, Benet		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Bascós, Feliu		Nova Orleans	29/11/38	Calafat	AHSFG
Bascós, Feliu	23	L'Havana	22/10/48		AHSFG
Bascós, Jaume		Puerto Rico	01/01/29**	Comerciant	ECLPR
Bascós, Josep		Puerto Rico	01/01/24	Pilot	EMSFG
Bascós, Josep		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Bascós, Joan		L'Havana	05/11/50**	Calafat	AHSFG
Basot, Pere		L'Havana	09/09/44**		AHSFG
Baster, Josep		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Bastons, Maria		Nova Orleans	30/10/49**		AHSFG
Batalla Bascos, Baldiri	25	San Tomás	07/08/57	Teixidor	AHSFG
Batalla, Josep	20	Tacna - Perú	25/07/50		AHSFG
Batet Arús, Antoni	15	L'Havana	26/01/50		AHSFG
Batet Arús, Pere	26	L'Havana	30/01/50	Taper	AHSFG
Batet Arús, Simeó	17	L'Havana	27/09/45	Dependent	AHSFG
Batet Arús, Victòria		L'Havana	28/09/50		AHSFG
Batet Granès, Benet	14	Regla Cuba	29/10/61	Estudiant	AHSFG
Batet Granès, Francesc	17	L'Havana	03/09/59	Taper	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Batet Granès, Josep	18	L'Havana	26/09/56	Estudiant	AHSFG
Batet, Antoni		L'Havana	28/07/37	Taper	AHSFG
Batlle Llauredor, Manel	10	S.German P.Rico	16/10/54	Estudiant	AHSFG
Batlle Trebull, Ambrosi		S.German P.Rico	01/01/40		AHSFG
Batlle, Antoni	18	Mayaguez	12/06/42		AHSFG
Begay Riera, Salvador	17	L'Havana	11/10/56	Estudiant	AHSFG
Beltran, Ventura	33	Brasil	01/12/49*	Sabater	PESFG
Bergali, Feliu	31	Matanzas	29/11/52	Taper	AHSFG
Bergoñós Vilanova, Agustí	36	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Bergoñós Vilanova, Nicolàs	35	Naguabo P.Rico	02/10/51	Taper	AHSFG
Bergoñós, Feliu		Juncos P.Rico	03/10/50**		AHSFG
Bergoñós, Nicolàs		Naguabo P.Rico	28/03/56**		AHPG
Bernat Carreras, Anna		Puerto Rico	10/02/37		AHSFG
Bernat Carreras, Nicolàs	8	Puerto Rico	10/02/37		AHSFG
Bernat, Josep	56	L'Havana	22/12/36	Mariner Matric.	AHSFG
Bernat, Joan		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Bernat, Nicolàs		Puerto Rico	10/02/37**		AHSFG
Bernat, Pere		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Bernich Calsada, Josep		Puerto Rico	01/01/63	Estudiant	AHSFG
Bernich Martí, Rosa		S.German P.Rico	01/01/32		ECLPR
Bernich, Pius		L'Havana	09/11/48**		AHSFG
Bertran Barceló, Anna	18	Nova Orleans	12/09/56		AHSFG
Bertran Barceló, Feliu	11	Nova Orleans	08/12/55		AHSFG
Bertran Barceló, Joan	14	L'Havana	24/07/49		AHSFG
Beya Anglada, Francesc	18	L'Havana	27/09/58	Comerciant	AHSFG
Bialle, Feliu	34	Nova Orleans	11/01/53	Corder	AHSFG
Bialle, Narcisa		L'Havana	04/08/39		AHSFG
Bialle, Teresa	2	L'Havana	04/08/39		AHSFG
Bigas, Benet		L'Havana	08/11/38		AHSFG
Blanch Anglada, Ramon		Puerto Rico	01/01/42		ECLPR
Blanch Barceló, Josep		Amèrica	05/11/46	Aprenent	AHSFG
Blanch Barceló, Pere	35	Veracruz	23/09/52	Taper	AHSFG
Blanch Barceló, Sebastià	14	Matanzas	12/05/37	Aprenent	AHSFG
Blanch Camps, Santiago		Mayaguez	01/01/82**		
Blanch Carreras, Antoni	14	Nuevitas	20/10/59	Estudiant	AHSFG
Blanch Carreras, Manel	18	L'Havana	27/09/60	Calesser	AHSFG
Blanch Castelló, Gertrudis		Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Blanch Castelló, Ramon		Puerto Rico	01/01/58**		
Blanch Castelló, Rita		Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Blanch Vivó, Francesc d'Assís	16	San Tomás	09/10/61	Estudiant	AHSFG
Blanch, Cristòfor		Puerto Rico	01/01/29	Comerciant	ECLPR
Blanch, Eudald		L'Havana	17/12/43		AHSFG
Blanch, Josep		Montevideo	04/11/57	Dispeser	AHSFG
Blanch, Josep	49	Panamà	06/08/59	Dispeser	AHSFG
Blanch, Josep		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Blanch, Josep		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Blanch, Miquel		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Blanch, N.		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Blanch, Raimund	17	Amèrica	27/08/39	Aprenent	AHSFG
Blavis Sitjà, Tomas	25	L'Havana	28/08/60	Pagès	AHSFG
Blondi Feliu, Adolf	13	Nova Orleans	05/11/61	Estudiant	AHSFG
Boada Bosch, Bartolomé	10	Altiguabo Cuba	30/12/55		AHSFG
Boada Bosch, Josep	5	Altiguabo Cuba	30/12/55		AHSFG
Boada Bosch, Margarida	12	Altiguabo Cuba	30/12/55		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Boada Bosch, Victoria		Altiguabo Cuba	30/12/55		AHSFG
Boada Iglesias, Jaume	17	L'Havana	04/11/53	Estudiant	AHSFG
Boada Iglesias, Joan	15	Nova Orleans	06/09/58	Estudiant	AHSFG
Boada Jordà, Joan		Montevideo	13/01/60	Estudiant	AHSFG
Boada Jordà, Tomàs		Nova Orleans	29/05/82**		EG
Boada, Bartolomé	41	Stgo. de Cuba	02/11/51	Fuster	AHSFG
Boada, Francesc	37	L'Havana	12/02/51	Mestre	AHSFG
Boada, Josep	13	L'Havana	29/06/36		AHSFG
Bofill, ?		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Bofill Alfonso, Antoni		S.José de Laja	17/11/54		AHSFG
Bofill Bas, Jaume	16	Nova Orleans	28/08/60	Estudiant	AHSFG
Bofill Bernadí, Joan	12	Matanzas	17/06/56		AHSFG
Bofill Lloberas, Gonçal	10	L'Havana	08/10/48		AHSFG
Bofill Oliver, Enric	7	Matanzas	01/10/55		AHSFG
Bofill Oliver, Joan	2	Matanzas	01/10/55		AHSFG
Bofill Oliver, Mercè		Matanzas	01/10/55		AHSFG
Bofill Oliver, Ricard	3	Matanzas	01/10/55		AHSFG
Bofill Oliver, Rita	1	Matanzas	01/10/55		AHSFG
Bofill Prat, Gertrudis		Nova Orleans	22/10/57		AHSFG
Bofill Prat, Gertrudis	8	Nova Orleans	22/10/57		AHSFG
Bofill Prat, Maria	6	Nova Orleans	22/10/57		AHSFG
Bofill Ribas, Joan	37	L'Havana	01/10/51	Taper	AHSFG
Bofill Ribas, Joan	28	Nova Orleans	13/09/54		AHSFG
Bofill Vicens, Isabel	28	Matanzas	02/09/52		AHSFG
Bofill Vicens, Rosa	1	Matanzas	02/09/52		AHSFG
Bofill Vicens, Victòria	2	Matanzas	02/09/52		AHSFG
Bofill, Bonaventura	13	L'Havana	14/11/40		AHSFG
Bofill, Gerard	51	Matanzas	14/04/37	Calafat	AHSFG
Bofill, Gumersind	15	S.J. de Lajas	16/01/56		AHSFG
Bofill, Isabel	8	S.J. de Lajas	16/01/56		AHSFG
Bofill, Josep		L'Havana	08/11/48**	Taper	AHSFG
Bofill, Josep	7	S.J. de Lajas	16/01/56		AHSFG
Bofill, Josep		L'Havana	30/10/43**		AHSFG
Bofill, Joan	28	Matanzas	28/06/43	Ferrer	AHSFG
Bofill, Magí	11	L'Havana	30/10/43		AHSFG
Bofill, Nicolàs	14	Matanzas	14/04/37		AHSFG
Bofill, Serafí	12	L'Havana	16/09/39		AHSFG
Bofill, Teresa	12	S.J. de Lajas	16/01/56		AHSFG
Bohigas, Francesc		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Bonet, Benet		Cuba	10/10/43	Jornaler	AHSFG
Bonet, Ramon		L'Havana	02/12/47**		AHSFG
Bonsart, Manel		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Bordàs Carreras, Josep	15	Puerto Rico	13/02/44	Sabater	AHSFG
Bordàs Iglesias, Josep	21	L'Havana	03/10/59	Taper	AHSFG
Bordàs, Benet		L'Havana	01/01/24	Pagès	EMSFG
Bordàs, Gabriel		L'Havana	08/11/82**		EG
Bordàs, Josep	13	L'Havana	31/10/38		AHSFG
Bordàs, Miquel		Montevideo	17/03/56	Fuster	AHSFG
Bordàs, Narcís		L'Havana	06/03/55**	Taper	AHSFG
Borgoñós, Catalina		Puerto Rico	16/01/44		AHSFG
Borgoñós, Teresa	44	San Tomas	26/10/57		AHSFG
Borjas Bosch, Nazarí	29	Montevideo	01/03/59	Paleta	AHSFG
Borjas Sala, Isabel	27	Montevideo	01/03/59		AHSFG
Borjas Sala, Josepa	1	Montevideo	01/03/59		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Bosch Arxer, Josep	18	Ponce	01/01/31		ECLPR
Bosch Arxer, Joan		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Bosch Badosa, Dionís	14	Nova Orleans	04/10/55		AHSFG
Bosch Badosa, Joan	13	Carballo Cuba	13/09/52		AHSFG
Bosch Barceló, Sebastià	14	Nova Orleans	25/11/58		AHSFG
Bosch Basart., Teresa		L'Havana	10/11/43		AHSFG
Bosch Peya, Gerard	17	L'Havana	21/10/45		AHSFG
Bosch Prohias, Joan Josep Benet		Puerto Rico	01/01/48		ECLPR
Bosch Rissech, Benet	13	Matanzas	01/12/40		AHSFG
Bosch Romaguera, Llorenç	28	Puerto Rico	20/02/49	Cuiner	AHSFG
Bosch Torrent, Antoni	12	L'Havana	20/08/49	Taper	AHSFG
Bosch Vilaret, Miquel	16	San Tomás	24/09/59	Estudiant	AHSFG
Bosch, Benet		L'Havana	11/08/38	Taper	AHSFG
Bosch, Esteve	18	L'Havana	29/11/40		AHSFG
Bosch, Francesc		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Bosch, Josep	20	L'Havana	27/07/36	Sabater	AHSFG
Bosch, Josep	31	Veracruz	16/08/49	Taper	AHSFG
Bosch, Josep	30	L'Havana	01/07/46*	Comerciant	PESFG
Bosch, Joan	14	L'Havana	08/02/54		AHSFG
Bosch, Llorenç		Nova Orleans	17/12/58	Cuiner Barco	AHSFG
Bosch, Llorenç	11	Nova Orleans	15/11/61	Taper	AHSFG
Bosch, Miquel		L'Havana	05/09/55**		AHSFG
Bosch, Pere	24	Puerto Rico	01/06/53*		PESFG
Bosch, Salvador		Matanzas	03/12/52	Cerraller	RPAFG
Bosch, Sebastià		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Bosch, Simó		Amèrica	02/12/41		AHSFG
Bousereñs, Pere		L'Havana	22/12/78**		EG
Boy Sallés, Fulgència	38	Nova Orleans	07/09/58		AHSFG
Boy Sallés, Jaume	4	Nova Orleans	07/09/58		AHSFG
Boy Sallés, Josep	12	Nova Orleans	07/09/58		AHSFG
Brugart Pereferri, Modest	20	L'Havana	07/09/60	Tallant	AHSFG
Bruguera Campiàñó, Benet	12	Guanabacoa	23/09/51		AHSFG
Bruguera Campiàñó, Teresa		Guanabacoa	23/09/51		AHSFG
Bruguera, Pere	42	Nova York	17/11/55	Taper	AHSFG
Brusi Font, Frederic	15	Puerto Rico	28/10/61	Estudiant	AHSFG
Brusi Font, Jaume		Puerto Rico	01/01/66**	Comerciant	
Brusi Font, Joan	19	Panamà	13/03/61	Estudiant	AHSFG
Buisal, Ramon		Buenos Aires	25/09/49		AHSFG
Bursós Carbó, Maria	28	Montevideo	03/07/56		AHSFG
Bursós, Pere Màrtir	11	Montevideo	03/07/56		AHSFG
Busigó, Sebastià		Puerto Rico	01/01/59**	Comerciant	ECLPR
Busot Cateura, Josep	16	L'Havana	09/09/44		AHSFG
Busot Estrach, Jaume	23	Nova Orleans	09/08/51	Fuster	AHSFG
Busot Estrach, Joan	21	Nova Orleans	07/02/55	Taper	AHSFG
Busquets Arxer, Manel		Nova Orleans	14/09/57**		AHSFG
Busquets Martorell, Josep		Bayamo Cuba	19/04/55		AHSFG
Busquets Noallas, Anna	18	Cuba	13/09/54		AHSFG
Busquets Noallas, Gertrudis	50	Cuba	13/09/54		AHSFG
Busquets Noallas, Joan		Cuba	13/09/54**		AHSFG
Busquets Noallas, Maria	12	Cuba	13/09/54		AHSFG
Busquets Noallas, (Muller)	15	Cuba	13/09/54		AHSFG
Busquets Roselló, Francesc	58	L'Havana	02/01/61	Comerciant	AHSFG
Busquets Roselló, Maria		Guanabacoa	26/03/46		AHSFG
Busquets, Agustí		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Busquets, Francesc		Puerto Rico	01/01/24	Comerçant	EMSFG
Busquets, Josepa		Montevideo	10/04/41		AHSFG
Busquets, Rafael	13	Guanabacoa	27/09/42		AHSFG
Busquets, Sebastià		L'Havana	01/05/36	Aprenent	AHSFG
Busquets, (Muller)		Bayamo Cuba	19/04/55		AHSFG
Busquets, Francesc Miquel	39	L'Havana	21/09/59		AHSFG
Buxó Barcelo, Joan	16	L'Havana	03/11/42		AHSFG
Buxó Barcelo, Narcís		L'Havana	14/12/47**	Pilot	AHSFG
Buxó Bas, Francesc		Puerto Rico	01/01/24	Comerçant	ECLPR
Buxó Bas, Joan		Puerto Rico	01/01/34		
Buxó Bezar, Salvador		Puerto Rico	01/01/87**		ECLPR
Buxó Carreras, Gertrudis		Puerto Rico	05/08/41		AHSFG
Buxó Carreras, Narcís	28	L'Havana	15/09/52	Taper	AHSFG
Buxó Carreras, Serafi	34	San Tomas	10/11/56	Taper	AHSFG
Buxó Geli, Clara		San Tomas	29/01/58		AHSFG
Buxó Geli, Josep	14	San Tomas	29/01/58		AHSFG
Buxó Geli, Ramon	2	San Tomas	29/01/58		AHSFG
Buxó Mon, Josep	13	Puerto Rico	21/08/47		AHSFG
Buxó Mon, Joan	16	L'Havana	21/12/53	Taper	AHSFG
Buxó Moret, Joan		Amèrica	01/02/54	Taper	RPSFG
Buxó Quintana, Joan	18	Naguabo P.Rico	15/09/56	Estudiant	AHSFG
Buxó, Joan		Naguabo P.Rico	01/01/31	Comerçant	ECLPR
Buxó, Narcís		L'Havana	15/08/42**		AHSFG
Buxó, Nicolàs	16	L'Havana	12/12/38		AHSFG
Buxó, Pere		L'Havana	12/12/53**	Mariner	AHSFG
Cabañas Bosch, Josep	28	Nova York	07/12/53	Comerçant	AHSFG
Cabañas Comadira, Joan	21	Puerto Rico	01/01/25	Mariner	ECLPR
Cabañas Comadira, Pere		Puerto Rico	01/01/25		ECLPR
Cabañas, Antoni		Puerto Rico	01/01/24	Mariner	EMSFG
Cabarrocas Carreras, Florenci		Puerto Rico	09/01/49		AHSFG
Cabarrocas Carreras, Josep	15	Matanzas	29/09/59	Estudiant	AHSFG
Cabarrocas Ribot, Josep	14	L'Havana	22/10/40	Comerçant	AHSFG
Cabarrocas Torres, Joan	15	L'Havana	24/09/40	Estudiant	AHSFG
Cabarrocas, Joan		L'Havana	01/01/24	Fuster	EMSFG
Cabra Arxer, Andreu	29	Mayaguez	01/01/29	Metge	ECLPR
Cabra Arxer, Narcís		Puerto Rico	01/01/30	Metge	ECLPR
Cabra Parera, Gertrudis		Mayaguez	02/04/43		AHSFG
Cabra Parera, Rita		Mayaguez	02/04/43		AHSFG
Cabra, Domènec		Mayaguez	08/03/38		AHSFG
Carrera, Sebastià	27	Stgo. de Cuba	01/06/53*	Comerçant	PESFG
Caldas, Jeroni		Puerto Rico	19/11/35		AHSFG
Caldas, Jeroni		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Caldas, N.		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Calsada Campodonico, Francesca		Cuba	12/03/55		AHSFG
Calsada Campodonico, Joan	9	Cuba	12/03/55		AHSFG
Calsada Costa, Francesc	16	L'Havana	18/03/58		AHSFG
Calsada Gruart, Josep	14	Nova Orleans	10/10/59	Estudiant	AHSFG
Calsada Llambí, Eduard		Amèrica	01/01/09**	Navegant	AHSFG
Calsada Pons, Benet	17	Nova Orleans	11/08/57	Estudiant	AHSFG
Calsada Pons, Josep	14	Nova Orleans	06/02/54	Estudiant	AHSFG
Calsada Pons, Josep	22	Pernambuco	20/08/62	Comerçant	AHSFG
Calsada Ribot, Llorenç	14	Nova Orleans	25/08/58	Estudiant	AHSFG
Calsada Vilallonga, Beneta	30	L'Havana	03/10/61		AHSFG
Calsada Vilallonga, Maria	10	L'Havana	03/10/61		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Calsada, Antoni	52	Amèrica	21/08/39	Mariner Matric.	AHSFG
Calsada, Benet		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Calsada, Francesc	17	L'Havana	01/01/40*	Comerciant	PESFG
Calsada, Josep	18	L'Havana	19/11/35	Sabater	AHSFG
Calsada, Joan	23	Puerto Rico	01/05/53*	Dement	PESFG
Calsada, Narcís		L'Havana	03/10/61**		AHSFG
Calsada, Pere		San Tomás	01/01/24	Patró	EMSFG
Calsada, Pere		L'Havana	01/01/24	Confiter	EMSFG
Calvet, Bru		L'Havana	21/10/37	Taper	AHSFG
Calvet, Josep Maria		Montevideo	08/12/48**		AHSFG
Calvet, Maria		L'Havana	30/11/36		AHSFG
Calvet, Martí		Amèrica	06/05/52	Treballador	RPSFG
Calvet, Narcís	30	L'Havana	01/07/44*	Comerciant	PESFG
Camas, Joan	12	Puerto Rico	04/08/39		AHSFG
Cama, Pere		Nova Orleans	23/09/47**		AHSFG
Campaneria, Josep		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Campaneria, Miquel		L'Havana	25/04/51**		AHSFG
Campaneria, Teresa	43	L'Havana	01/10/48*		PESFG
Campasol Vidal, Gaspar	29	L'Havana	13/09/54	Flequer	AHSFG
Campasols, Josep	17	Puerto Rico	18/09/37		AHSFG
Campodonico Carrera, Cristina	26	Montevideo	07/10/60		AHSFG
Cañellas Balcells, Josep		L'Havana	13/09/56	Taper	AHSFG
Cañellas, Baldiri		Puerto Rico	01/01/10**	Mariner	ECLPR
Canet Dalmau, Jeroni	17	Nova Orleans	07/10/59	Paçs	AHSFG
Caparró, Manel	15	L'Havana	01/05/45*	Estudiant	PESFG
Capell Pou, Jaume	23	Veracruz	22/11/52	Taper	AHSFG
Capella, Joaquim		L'Havana	27/03/53	Flequer	AHSFG
Carbó Berçoños, Catalina		Puerto Rico	04/09/59		AHSFG
Carbó Berçoños, Isabel	7	Puerto Rico	16/01/44		AHSFG
Carbó Berçoños, Manela	14	Puerto Rico	04/09/59		AHSFG
Carbó Bosch, Jaume	12	Nova Orleans	23/10/58	Estudiant	AHSFG
Carbó Carbó, Esteve	16	Cuba	03/12/39		AHSFG
Carbó Carbó, Joan	13	Cuba	22/01/48		AHSFG
Carbó Carreras, Isabel	27	L'Havana	22/10/45		AHSFG
Carbó Carreras, Narcís	25	L'Havana	01/11/38	Taper	AHSFG
Carbó Carreras, Sebastià		Puerto Rico	26/10/37	Taper	AHSFG
Carbó Martinell, Gerard	49	Matanzas	14/12/53	Propietari	AHSFG
Carbó Roma, Antoni		Montevideo	03/07/56	Taper	AHSFG
Carbó Vilaret, Feliu		Mayaguez	01/01/86**		AHSFG
Carbó, Enric		Sabana Grande	01/01/51**	Mariner Matric.	ECLPR
Carbó, Francesc	12	Matanzas	18/09/56	Estudiant	AHSFG
Carbó, Gerard	61	Matanzas	09/09/38	Paleta	AHSFG
Carbó, Josep	9	Matanzas	09/09/38		AHSFG
Carbó, Josep		Matanzas	09/09/38**		AHSFG
Carbó, Pere		Matanzas	18/09/56**		AHSFG
Carbó, Vicenç Oriol	15	Nova Orleans	10/11/60	Estudiant	AHSFG
Carbonell Bernich, Jaume	15	L'Havana	07/10/53		AHSFG
Carbonell Sires, Joan		Montevideo	04/07/62	Fuster	AHSFG
Carbonell, Joan	26	Montevideo	02/09/58	Fuster Ribera	AHSFG
Cardoneda, Damià		L'Havana	05/08/36		AHSFG
Carreras Arxer, Antònia	60	Mayaguez	04/09/39		AHSFG
Carreras Arxer, Maria Rosa		Puerto Rico	01/01/09		ECLPR
Carreras Blanch, Feliu	15	L'Havana	15/09/52	Estudiant	AHSFG
Carreras Blanch, Josep	17	L'Havana	15/09/52	Estudiant	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Carreras Blanch, Leandre		L'Havana	15/09/52**		AHSFG
Carreras Bosch, Benet		Puerto Rico	01/01/31	Comerciant	ECLPR
Carreras Carreras, Benet	13	Puerto Rico	18/05/60		AHSFG
Carreras Comadira, Gerard	36	L'Havana	22/10/45		AHSFG
Carreras Estrada, Joan		Puerto Rico	01/01/42**		
Carreras Ferrer, Antoni	14	San Tomás	30/09/57	Estudiant	AHSFG
Carreras Font, Pere Jaume		Puerto Rico	01/01/73**		ECLPR
Carreras Gispert, Jaume		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Carreras Mauri, Rafael		Stgo. de Cuba	21/09/47**		AHSFG
Carreras Pascual, Maria	13	Puerto Rico	01/01/18		ECLPR
Carreras Perentòria, Rafael		Puerto Rico	01/01/23**		ECLPR
Carreras Puig, Benet	16	San Tomás	17/09/61	Taper	AHSFG
Carreras Puig, Jaume		Puerto Rico	01/01/73**		ECLPR
Carreras Taulaet, Feliu	12	Nova Orleans	12/08/57	Estudiant	AHSFG
Carreras, Antònia		Puerto Rico	17/09/39		AHSFG
Carreras, Antoni	2	Puerto Rico	13/09/45		AHSFG
Carreras, Antoni		Puerto Rico	01/01/29	Mariner	ECLPR
Carreras, Antoni	34	L'Havana	01/06/44	Comerciant	PESFG
Carreras, Benet		Stgo. de Cuba	16/09/43	Patró	AHSFG
Carreras, Domènech		Cuba	14/01/39	Cuiner	AHSFG
Carreras, Eduard		S.German P.Rico	01/06/52*		PESFG
Carreras, Eduard		Puerto Rico	28/10/54		RPSFG
Carreras, Ferran		Mayaguez	01/01/62**		ECLPR
Carreras, Gerard		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Carreras, Jeroni		L'Havana	07/09/41**	Sabater	AHSFG
Carreras, Josep	21	L'Havana	12/10/41		AHSFG
Carreras, Josep		Puerto Rico	01/01/18	Comerciant	ECLPR
Carreras, Josep	46	Stgo. de Cuba	01/07/44*		PESFG
Carreras, Joan		Puerto Rico	18/05/60**	Patró	AHSFG
Carreras, Joan		L'Havana	29/09/38	Terrissaire	RPSFG
Carreras, Joan	15	Puerto Rico	18/05/60	Estudiant	AHSFG
Carreras, Manel		Cuba	01/01/57**	Comerciant	AHPG
Carreras, Maria		Puerto Rico	17/09/39	Pobre	AHSFG
Carreras, Maria		Puerto Rico	13/09/45		AHSFG
Carreras, Maria Eugènia		S.German P.Rico	01/06/52*		PESFG
Carreras, Narcís		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Carreras, Nicolàs	16	L'Havana	07/09/41		AHSFG
Carreras, Nicolàs	8	Puerto Rico	13/09/45		AHSFG
Carreras, Nicolàs		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Carreras, Pere Jaume		Puerto Rico	01/01/34	Comerciant	ECLPR
Carreras, Pere Joan		Puerto Rico	01/01/24	Mariner	EMSFG
Carreras, Rafael		Stgo. de Cuba	01/07/44*		PESFG
Carreras, Rosalia		Puerto Rico	17/09/39		AHSFG
Carreras, Sacerdot	13	L'Havana	11/08/40		AHSFG
Carreras, Teresa		Puerto Rico	17/09/39		AHSFG
Carreró, Feliu		Matanzas	04/09/81**		EG
Carreró, Narcís		Amèrica	01/01/09**	Navegant	AHSFG
Carreró Jofre, Joan	26	Nova Orleans	08/10/52	Taper	AHSFG
Casadellà Pagès, Francesc	15	Puerto Príncipe	09/12/43	Barber	AHSFG
Casals Bordàs, Benet	15	L'Havana	06/03/55		AHSFG
Casals Bordàs, Cristina	13	Cárdenas	06/11/61		AHSFG
Casals Bordàs, Magdalena	16	Cárdenas	06/11/61		AHSFG
Casals Bordàs, Ramon	15	Cárdenas	09/09/59	Estudiant	AHSFG
Casals del Bruch, Manel		Nova Orleans	25/10/53	Flequer	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Casals, Ramon		Cuba	20/09/52	Fuster	AHSFG
Casanova, Patrona		Cuba	10/09/56		AHSFG
Casas Busquets, Josep		Puerto Rico	01/01/27	Comerciant	ECLPR
Casas, Mieras, Josep	32	Nova Orleans	19/03/57	Flequer	AHSFG
Casas Suñer, Frederic	10	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Casas Suñer, Nicolàs	12	Puerto Rico	04/02/51		AHSFG
Casas, A.		L'Havana	01/01/24	Treballador	EMSFG
Casas, Andreu		Cuba	03/11/44		RPSFG
Casas, Antònia		Caracas	21/03/39		AHSFG
Casas, Antoni		Caracas	01/07/45*	Comerciant	PESFG
Casas, Antoni		L'Havana	14/04/44	Comerciant	RPSFG
Casas, Feliu		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Casas, Joan		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Casas, Nicolàs		L'Havana	06/04/44	Pilot	AHSFG
Casas, Nicolàs		L'Havana	01/01/24	Taper	EMSFG
Casellas Carreró, Domènech	1	Sagua Cuba	28/10/55		AHSFG
Casellas Carreró, Joan	2	Sagua Cuba	28/10/55		AHSFG
Casellas Carreró, Pere	6	Sagua Cuba	28/10/55		AHSFG
Casellas Carreró, Rosa		Sagua Cuba	28/10/55		AHSFG
Casellas Ribas, Antoni	15	Nova Orleans	24/10/61	Estudiant	AHSFG
Casellas, Tomas	25	Nova Orleans	02/11/53	Paleta	AHSFG
Caseras Puig, Simó	15	Nova Orleans	20/08/57		AHSFG
Caseras, Simó	31	Montevideo	25/09/55	Cuiner Barco	AHSFG
Cassà Garriga, Francesc	14	Nova Orleans	30/09/60	Estudiant	AHSFG
Castañé Bas, Joan	42	Nova Orleans	10/09/57	Propietari	AHSFG
Castellà, Ramon		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Castellé, Josep		Puerto Rico	10/02/51		RPSFG
Castellé, Maria E.		Puerto Rico	10/02/51		RPSFG
Castelló Anglada, Josep	14	Puerto Príncipe	24/04/52	Taper	AHSFG
Castelló Botet, Rafael	15	Panamà	26/09/62	Estudiant	AHSFG
Castelló Busquets, Agustí		Puerto Rico	01/01/62**		ECLPR
Castelló Busquets, Manel	15	L'Havana	02/11/50	Estudiant	AHSFG
Castelló Fort, Miquel	12	Mayaguez	07/02/49		AHSFG
Castelló, Agustí		L'Havana	20/08/49**		AHSFG
Castelló, Gerard		Mayaguez	08/07/40	Taper	AHSFG
Castelló, Joan		L'Havana		Mestre	AHSFG
Castelló, Maria	41	Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Català, Esteve	28	Puerto Rico	07/09/46	Sabater	AHSFG
Cateura Marcillach, Margarida		Rio de Janeiro	23/04/53		AHSFG
Cateura Maury, Benet	35	L'Havana	01/06/53*	Comerciant	PESFG
Cateura, Benet	23	L'Havana	04/02/37	Taper	AHSFG
Cateura, Feliu	22	Buenos Aires	01/10/51	Taper	AHSFG
Cateura, Josep Oriol	19	Montevideo	14/03/41		AHSFG
Cateura, Sebastià	32	L'Havana	01/09/41*	Comerciant	
Caymó Arxer, Joan		Stgo. de Cuba	01/01/63**		AHPG
Caymó Bascós, Lluïsa		Mayaguez	07/02/43		AHSFG
Caymó Bascós, Nemèsia		Mayaguez	07/02/43		AHSFG
Caymó, Catalina	27	L'Havana	14/09/36		AHSFG
Caymó, Francesca	7	L'Havana	14/09/36		AHSFG
Caymó, Josep	28	Nova Orleans	01/01/40*	Comerciant	PESFG
Caymó, Joan	23	Nova Orleans	01/01/40*	Comerciant	PESFG
Caymó, M. Àngela		Mayaguez	10/05/42		AHSFG
Caymó, Nicolàs		L'Havana	14/09/36**		AHSFG
Caymó, Pere		Puerto Rico	01/01/24	Patró	EMSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Cervià, Feliu		Amèrica	24/10/39	Cuiner	AHSFG
Cibils Calvet, Josep	15	Montevideo	08/12/48		AHSFG
Cibils Gros, Francesc	14	Nova Orleans	09/10/61	Estudiant	AHSFG
Cibils, Agustí		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Cibils, Carles		Montevideo	02/04/39		AHSFG
Cibils, Ferriol	26	L'Havana	28/08/38		AHSFG
Cibils, Jaume		Montevideo	01/01/24	Pilot	EMSFG
Cibils, Josep		Montevideo	27/05/46	Fuster Ribera	AHSFG
Cibils, Josep		Montevideo	02/12/35	Aprenent	AHSFG
Cibils, Josep		Montevideo	02/12/35		AHSFG
Cibils, Josep		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Cibils, Josep	8	Montevideo	01/01/43*		PESFG
Cibils, Joan		Montevideo	02/12/35**		AHSFG
Cibils, N.		L'Havana	01/01/24	Fuster Ribera	EMSFG
Cirtron, Corneli	22	Puerto Rico	01/07/47*	Estudiant	PESFG
Ciura Baillolobera, Narcís	21	Guanabacoa	10/08/44		AHSFG
Ciura, Jeroni		Amèrica	11/01/38		AHSFG
Clara Bernat, Jaume	18	L'Havana	24/01/53	Estudiant	AHSFG
Clara Bernat, Josep Oriol	17	Nova Orleans	26/08/57	Estudiant	AHSFG
Clara Bernat, Lluís	21	Matanzas	20/03/60	Sastre	AHSFG
Clara Bernat, Pere	16	Puerto Rico	04/05/53	Estudiant	AHSFG
Clara Bernat, Pere	23	Nova Orleans	18/10/59	Comerciant	AHSFG
Codolar Morera, Joan	18	Naguabo	18/08/51		AHSFG
Colomer, Tomas	27	Stgo. de Cuba	01/03/54*	Comerciant	PESFG
Colomer, Tomàs		Nova Orleans	10/10/52	Taper	AHSFG
Colomer, Tomàs		Nova Orleans	10/10/52	Taper	RPSFG
Colominas, Vicenç	26	Montevideo	28/10/41	Taper	AHSFG
Coll, Miquel		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Comadira, Miquel	38	L'Havana	01/09/39*	Comerciant	PESFG
Comas Busquets, Tomàs	20	Montevideo	17/03/56	Sabater	AHSFG
Comas Cañellas, Josep	31	Nova Orleans	28/12/58	Sabater	AHSFG
Comas Mauri, Esteve	27	Nova York	11/10/58	Corder	AHSFG
Comas Morera, Catalina		L'Havana	21/08/44		AHSFG
Comas Morera, Francesca		L'Havana	21/08/44		AHSFG
Comas Morera, Isabel		L'Havana	21/08/44		AHSFG
Comas Morera, Victòria		L'Havana	21/08/44		AHSFG
Comas Vilar, Miquel	27	Nova Orleans	16/10/61	Sabater	AHSFG
Comas, Andreu		L'Havana	21/08/44**		AHSFG
Comas, Bonaventura		Amèrica	30/08/39	Calafat	AHSFG
Comas, Feliu	14	Amèrica	30/08/39		AHSFG
Comas, Josep		Montevideo	10/04/41		AHSFG
Corominas Serra, Vicenç	13	Nova Orleans	12/11/55	Estudiant	AHSFG
Corominas Serra, Vicenç	13	Nova Orleans	15/09/56	Estudiant	AHSFG
Corp Rovira, Joan	16	Santo Domingo	18/10/57	Pagès	AHSFG
Cortada, Pau		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Cosp, Gerard		L'Havana	07/04/46		AHSFG
Cosp, N.		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Costa Berçoños, Agustí		Naguabo P.Rico	28/03/56**		AHPG
Costa Mas, Jeroni	26	Nova Orleans	01/09/57	Fuster	AHSFG
Costa Mas, Joan	12	Nova Orleans	14/09/57	Estudiant	AHSFG
Costa Pruneda, Antònia		Cárdenas	10/10/55		AHSFG
Costa Pruneda, Antònia	23	Cárdenas	10/10/55		AHSFG
Costa Pruneda, Antoni		Cárdenas	10/10/55	Espardenyer	AHSFG
Costa Pruneda, Bonaventura		Cárdenas	10/10/55**		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Costa Pruneda, Josepa		L'Havana	16/12/53		AHSFG
Costa Pruneda, Rita	29	Cárdenas	10/10/55		AHSFG
Costa Soler, Bonaventura	15	Puerto Rico	09/07/43		AHSFG
Costa Soler, Francesca		L'Havana	12/10/53		AHSFG
Costa Soler, Joan	23	L'Havana	28/09/50	Flequer	AHSFG
Costa Sureda, Josep Oriol	15	Cárdenas	25/09/51	Estudiant	AHSFG
Costa, Annabel	12	Cárdenas	10/10/55		AHSFG
Costa, Josep	17	Amèrica	09/11/43		AHSFG
Costa, Josepa		L'Havana	16/12/53		AHSFG
Costa, Joan		Gurabo P.Rico	02/10/53**		
Costa, Joan		Juncos P.Rico	01/01/59**	Comerciant	ECLPR
Cristià, Carles Miquel	16	Nova Orleans	22/09/58	Sastre	AHSFG
Crosas Martimont, Josep	17	Matanzas	28/08/60	Teixidor	AHSFG
Crosas, Roc	21	L'Havana	23/08/37	Teixidor	AHSFG
Cruañas, N.		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Cruañas, Pere	33	L'Havana	01/06/40*	Comerciant	PESFG
Cruz Arxer, Bonaventura	40	Cuba	01/07/53*	Comerciant	PESFG
Cruz Arxer, Joan		Cuba	01/04/47*	Comerciant	PESFG
Cruz Arxer, Pere	17	Cuba	07/08/42		AHSFG
Cruz, Joan de la	28	Cuba	01/02/45*	Comerciant	PESFG
Cruz, Antoni		Amèrica	01/01/09**	Sabater	AHSFG
Cruz, Maties		Amèrica	01/01/09**	Comerciant	
Cúbias Ribas, Joan	19	Matanzas	10/09/51	Fuster	AHSFG
Cúbias Ribas, Narcís		Amèrica	29/09/50		AHSFG
Cúbias Riba, Nicolas	15	Matanzas	13/10/53		AHSFG
Cubí, Marià	46	Nova Orleans	01/12/49*	Literat	PESFG
Cusó Prats, Antoni		L'Havana	01/09/37		AHSFG
Dalmau, Francesc	14	L'Havana	24/08/41		AHSFG
Dalmau, Joan	15	L'Havana	30/11/36		AHSFG
Dalmau, Manel		L'Havana	01/01/57**		AHPG
Dalmau, Narcís		Puerto Rico	26/10/37	Jornaler	AHSFG
Daltabuit Patxot, Domènec	24	L'Havana	12/12/53	Taper	AHSFG
Daltabuit, Caeta		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Daltabuit, Josep		L'Havana	01/10/46*		AHSFG
Dardeu Ribot, Josep	7	Montevideo	07/01/43		AHSFG
Dardeu Ribot, Maria	44	Montevideo	07/01/43		AHSFG
Dardeu, Josep		Montevideo	07/01/43**		AHSFG
De Silva, Josep Rafael	19	Mayaguez	01/06/52*	Estudiant	PESFG
Deulofeu Bonsart, Bonaventura	19	L'Havana	03/12/40		AHSFG
Deulofeu Bonsart, Joaquim		L'Havana	12/12/44		AHSFG
Dillet, Joan	28	L'Havana	07/08/42	Farmacèutic	AHSFG
Domènech Cateura, Josep	15	Regla Cuba	24/10/61	Estudiant	AHSFG
Donatiu Roger, Francesc	16	San Tomas	07/09/58	Pagès	AHSFG
Donatiu, Veremund	17	Mayaguez	19/03/41		AHSFG
Duran Cama, Pere	27	Puerto Rico	04/12/56	Paleta	AHSFG
Durban Carreras, Joaquim	19	Matanzas	31/10/55	Taper	AHSFG
Durban Carreras, Josep		Matanzas	31/10/55**		AHSFG
Durban Carreras, Miquel	12	Puerto Rico	01/06/42		AHSFG
Durban, Narcís		Naguabo P.Rico			ECLPR
Escarpenet Bofill, Teresa		Nova Orleans	22/10/57		AHSFG
Escarpenet, Jaume		L'Havana	31/03/53	Fuster	AHSFG
Escriba, Antoni		Cuba	31/03/39	Cuiner	AHSFG
Esteva, Santiago		Puerto Rico	01/01/03**		ECLPR
Esteva Arxer, Joan		L'Havana	18/09/56	Estudiant	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Esteva Arxer, Rafael	17	L'Havana	21/09/59	Treballador	AHSFG
Esteva Arxer, Silvestre	12	L'Havana	21/09/59		AHSFG
Esteva Bolívar, Pere		Jiguari Cuba	31/12/55**		AHSFG
Esteva Caseras, Josep	16	San Tomas	29/04/59	Taper	AHSFG
Esteva Esteva, Cecília	34	Nova Orleans	10/09/59		AHSFG
Esteva Esteva, Maria Pastora	12	Nova Orleans	10/09/59		AHSFG
Esteva Esteva, Nicolàs	20	Nova Orleans	23/08/53		AHSFG
Esteva Lluhi, Joan	16	L'Havana	15/12/58	Taper	AHSFG
Esteva Monpa, Valentí	13	Matanzas	12/03/38		AHSFG
Esteva Munt, Salvador	20	Stgo. de Cuba	10/04/44	Negociant	AHSFG
Esteva Puig, Jaume	26	L'Havana	19/11/51	Taper	AHSFG
Esteva Robert, Jaume		Cuba	18/09/37	Sabater	AHSFG
Esteva Robert, Joan	16	Stgo. de Cuba	14/11/53	Taper	AHSFG
Esteva Robert, Pere		Amèrica	16/10/48		AHSFG
Esteva Robert, Rafael	15	Cuba	22/09/40		AHSFG
Esteva Robert, Salvador	26	Nova Orleans	20/12/58	Taper	AHSFG
Esteva, Feliu	13	L'Havana	26/10/49		AHSFG
Esteva, Josep		Matanzas	01/08/43*	Comerciant	PESFG
Esteva, Josep		Matanzas	22/03/38**		AHSFG
Esteva, Narcís		L'Havana	01/01/24	Barber	EMSFG
Esteva, Salvador	33	Stgo. de Cuba	07/05/36	Sabater	AHSFG
Esteva, Silvestre		L'Havana	24/10/37		AHSFG
Esteva, Silvestre		L'Havana	21/09/59	Propietari	AHSFG
Estrada Balcells, Josep	19	L'Havana	11/12/58	Fuster	AHSFG
Estrada Bascós, Josep	14	San Tomas	24/09/58	Estudiant	AHSFG
Estrada Bernich, Joan		L'Havana	21/11/59**	Comerciant	AHPG
Estrada Bernich, Esteve		Gurabo P.Rico	01/01/45**		ECLPR
Estrada Bernich, Pere	21	L'Havana	12/09/39	Fab. de Taps	AHSFG
Estrada Reig, Silvestre	15	Amèrica	04/10/41	Estudiant	AHSFG
Estrada, Antoni		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Estrada, Benet		Amèrica	01/01/11**		
Estrada, Jaume		L'Havana	01/01/24	Pilot	EMSFG
Estrada, Josep		L'Havana	06/08/38	Aprenent	AHSFG
Estrada, Josep		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Estrada, Josep		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Estrada, Joan		L'Havana	26/11/45**		AHSFG
Estrada, Julita	33	L'Havana	01/05/52*	Comerciant	PESFG
Estrada, Martí		L'Havana	01/01/24	Flequer	EMSFG
Estrada, N.		L'Havana	01/01/24	Confiter	EMSFG
Fabre Forest, Domènec	14	Cuba	20/11/47		AHSFG
Fabre Forest, Froilà		L'Havana	04/11/50**		AHSFG
Fabre Forest, Froilà	17	Nuevitas	19/11/43		AHSFG
Fabre Forest, Tomàs	14	L'Havana	04/11/50	Estudiant	AHSFG
Fabre, Joan	15	L'Havana	15/08/53		AHSFG
Fabre, Sebastià		Nuevitas	19/11/43**	Cirurgià	AHSFG
Fàbregas Pascual, Pere	16	Mayaguez	14/10/55	Estudiant	AHSFG
Fàbregas Pasqual, Domènec	15	San Tomás	18/08/57	Pagès	AHSFG
Falast, Joaquim	54	Stgo. de Cuba	01/05/51*	Comerciant	PESFG
Falgueras Estrada, Ignasi	15	Nova Orleans	11/09/58	Estudiant	AHSFG
Falgueras, Narcís	27	L'Havana	29/10/47	Comerciant	AHSFG
Farreras, Joan		Stgo. de Cuba	22/09/38	Terrissaire	AHSFG
Feliu, Josep		L'Havana	05/08/38	Taper	AHSFG
Feliu, Joan		L'Havana	09/09/44**		AHSFG
Fernández Cúbias, Agustí		Amèrica	05/03/40	Estudiant	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Fernàndez Cúbias, Joan	20	Cuba	06/10/48		AHSFG
Fernàndez Cúbias, Miquel	20	Cuba	03/11/53	Taper	AHSFG
Fernàndez Cúbias, Narcís	23	Matanzas	30/10/59	Taper	AHSFG
Fernàndez, Pau		Cuba	26/02/39		AHSFG
Ferrer Anglada, Joan	14	L'Havana	21/10/56	Estudiant	AHSFG
Ferrer Arxer, Benet	13	Nova Orleans	02/11/61	Estudiant	AHSFG
Ferrer Basart, Francesc	32	Nova Orleans	17/09/54	Taper	AHSFG
Ferrer Basart, Pere Martí		L'Havana	10/08/37	Taper	AHSFG
Ferrer Basart, Teresa	32	Nova Orleans	11/08/57		AHSFG
Ferrer Calsada, Victòria		Cuba	12/03/55		AHSFG
Ferrer Foraster, Josep	31	Buenos Aires	18/10/61	Fuster	AHSFG
Ferrer Massaguer, Josep	16	Buenos Aires	20/11/51	Sabater	AHSFG
Ferrer Rigau, Gerard	30	Santo Domingo	24/08/57	Treballador	AHSFG
Ferrer Romaguera, Santiago		Puerto Rico	01/01/42**		ECLPR
Ferrer Torrent, , Antoni	15	Nova Orleans	12/09/56		AHSFG
Ferrer Vilaret, Francesca		Matanzas	29/08/37		AHSFG
Ferrer Vilaret, Maria		Matanzas	29/08/37		AHSFG
Ferrer Vilaret, Pere Jaume	17	Nova York	01/11/57	Estudiant	AHSFG
Ferrer, Benet	14	Nova Orleans	02/11/61	Estudiant	AHSFG
Ferrer, Feliu	32	L'Havana	01/10/41*	Comerçant	PESFG
Ferrer, Francesc		L'Havana	26/09/47	Sastre	AHSFG
Ferrer, Jaume		Matanzas	29/08/37**		AHSFG
Ferrer, Josep		Cuba	12/03/55**		AHSFG
Ferrer, Josep		Nova Orleans	23/01/54	Negociant	AHSFG
Ferrer, Manel	14	Cuba	05/02/39		AHSFG
Ferrer, Miquel	20	Matanzas	04/11/36	Sabater	AHSFG
Ferrer, Narcís	19	L'Havana	09/08/38	Taper	AHSFG
Ferrer, Narcís		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Ferrer, Pere Jaume	37	Matanzas	01/05/42**	Comerçant	PESFG
Ferrer, Rosa		Puerto Rico	17/08/58		AHSFG
Ferrer, Victòria		L'Havana	01/05/36		AHSFG
Figueras Anglada, Gerard	14	Nova Orleans	10/10/59	Estudiant	AHSFG
Figueras Anglada, Josep	15	L'Havana	22/11/52	Taper	AHSFG
Figueras Anglada, Manel	21	Cuba	18/09/51	Treballador	AHSFG
Figueras Badosa, Nicolàs	29	Nova Orleans	08/10/59	Jornaler	AHSFG
Figueras Martí, Matilde	21	Nova Orleans	10/10/59		AHSFG
Fillol, Joaquim		L'Havana	11/08/39		RPSFG
Fillol, (Fill)		L'Havana	06/09/39		RPSFG
Fonoll Servià, Rafael	14	Nova Orleans	18/10/57	Pagès	AHSFG
Font Barea, Feliu	17	L'Havana	23/07/56	Taper	AHSFG
Font Carreras, Benedicta	49	Nova Orleans	08/09/57		AHSFG
Font Carreras, Jacinta	5	Palma - Cuba	17/01/37		AHSFG
Font Carreras, Josep	16	Stgo. de Cuba	29/10/55		AHSFG
Font Carreras, Maria	28	Palma - Cuba	16/01/37		AHSFG
Font Carreras, Maria	11	Stgo. de Cuba	29/10/55		AHSFG
Font Carreras, Victòria	4	Stgo. de Cuba	29/10/55		AHSFG
Font Guitart, Manel		L'Havana	06/11/40	Fab. de Taps	AHSFG
Font Juera, Josep	40	Nova Orleans	11/09/60	Jornaler	AHSFG
Font Jureda, Domènech	12	L'Havana	13/07/36		AHSFG
Font Llorens, Gerard	23	Montevideo	01/03/56	Treballador	AHSFG
Font Roselló, Anna		Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Font Roselló, Antònia	72	Rio de Janeiro	26/10/48		AHSFG
Font, Antònia	24	Rio de Janeiro	26/10/48		AHSFG
Font, Antoni		Puerto Rico	01/01/03**		ECLPR

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Font, Enric		Stgo. de Cuba	13/04/51	Estudiant	RPSFG
Font, Feliu		Puerto Rico	01/01/30**	Comerciant	ECLPR
Font, Francesc	24	Nova Orleans	01/11/39*	Comerciant	PESFG
Font, Jeroni		Pinar del Rio	12/11/54**		AHSFG
Font, Josep	42	Stgo. de Cuba	20/03/50	Comerciant	AHSFG
Font, Josep		Palma Cuba	16/01/37**		AHSFG
Font, Josep Rico	16	Puerto Rico	01/07/47*	Estudiant	PESFG
Font, Joan		Puerto Rico	01/01/39**	Mariner	ECLPR
Font, Rafael		Stgo. de Cuba	09/08/41	Comerciant	AHSFG
Font, Rafael		Nova Orleans	09/10/56		AHSFG
Font, Salvador		Nova Orleans	01/11/54**		AHSFG
Font, Sergi	15	Cuba	09/05/51	Estudiant	AHSFG
Forest Cardona, Florenci	15	Matanzas	05/09/54	Estudiant	AHSFG
Forest Cateura, Josep	12	Nova Orleans	12/10/59	Estudiant	AHSFG
Forest Ferrer, Josep	39	Nova Orleans	02/11/55	Comerciant	AHSFG
Forest Figueras, Josep	18	Panamà	11/10/62	Paleta	AHSFG
Forest Figueras, Rosa	27	Nova Orleans	16/09/60		AHSFG
Forest Mundet, Josep	9	Nova Orleans	30/08/58		AHSFG
Forest Mundet, Lúcia		Nova Orleans	30/08/58		AHSFG
Forest Mundet, Lúcia	6	Nova Orleans	30/08/58		AHSFG
Forest Remus, Pere	15	Naguabo P.Rico	11/08/46		AHSFG
Forest Rovira, Joan		Naguabo	01/01/34**		ECLPR
Forest, Agustina		Montevideo	26/05/46		AHSFG
Forest, Baltasar	15	L'Havana	18/11/35		AHSFG
Forest, Josep		L'Havana	20/10/43**		AHSFG
Forest, Joan		Puerto Rico	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Forest, Ventura	24	L'Havana	01/07/51*	Comerciant	PESFG
Formagueras, Josep	28	L'Havana	01/06/52*	Comerciant	PESFG
Forn Durban, Narcís	27	Panamà	06/12/62	Fuster	AHSFG
Fornós, Mateu		I. de las Lajas	07/09/54**		AHSFG
Fortó Carreras, Josep	21	Illa de la Laja	07/09/54	Taper	AHSFG
Fortó Durban, Maria	29	Cuba	26/09/54		AHSFG
Fortó Durban, Narcís	17	L'Havana	12/11/38	Aprenent	AHSFG
Fortó Jordà, Emili	15	San Tomás	20/09/60	Estudiant	AHSFG
Fortó Jordà, Frederic		San Tomás	09/09/56	Estudiant	AHSFG
Fortó, Jordà, Josep		Puerto Rico	01/01/74**		ECLPR
Fortó, Jordà, Joan		San Tomás	09/09/60**		AHSFG
Fortó, Gumersind		S. de las Vegas	12/10/79**		EG
Fort, Benet	17	Puerto Rico	24/10/38		AHSFG
Fraginals Estrada, Joaquim		Matanzas	25/09/56	Veterinari	AHSFG
Frigola, Josep		Stgo. de Cuba	13/04/44	Taper	RPSFG
Furest, Bonaventura	16	L'Havana	20/10/43		AHSFG
Fuster Costa, Francesc	26	San Tomás	24/10/57	Taper	AHSFG
Gafas Cassa, Manel	65	Nova Orleans	21/10/57	Treballador	AHSFG
Gafas Roselló, Josep	13	L'Havana	16/04/51	Taper	AHSFG
Gafas, Joan		L'Havana	25/11/39	Comerciant	AHSFG
Gafas, Martí		Nova Orleans	21/10/57**		AHSFG
Galceran Bartra, Antoni	14	L'Havana	06/03/54	Taper	AHSFG
Galceran Bartra, Jaume	19	Matanzas	10/10/52	Flequer	AHSFG
Galceran Bartra, Josep	17	L'Havana	13/09/54	Sabater	AHSFG
Galceran Borda, Joan	17	Matanzas	18/10/59	Comerciant	AHSFG
Gallisa, Pere	19	Amèrica	19/10/41	Comerciant	AHSFG
Galter, Joaquim		L'Havana	23/01/45	Comerciant	RPSFG
Garriga Gros, Josep		Nova Orleans	12/09/56	Taper	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Garriga Ribas, Benet	14	Nova Orleans	30/09/60	Estudiant	AHSFG
Garriga, Arseni	33	L'Havana		Ferrer	PESFG
Garriga, Pere		Amèrica	20/10/48		AHSFG
Gelats Jordà, Josep	18	Nova Orleans	09/03/60	Estudiant	AHSFG
Gelats Jordà, Joan		Nova Orleans	09/03/60		AHSFG
Gelats Planas, Josepa		Cuba	25/10/43		AHSFG
Gelats, Joaquim	48	Nova Orleans	21/11/52	Treballador	AHSFG
Gelats, Joaquim		Cuba	25/10/43**		AHSFG
Geli, Benet	20	L'Havana	15/09/39	Aprenent	AHSFG
Geli, Rafael	20	L'Havana	06/03/38	Taper	AHSFG
Gerona Bosch, Francesc	13	Montevideo	03/10/40		AHSFG
Gerona Bosch, Maria del Carme		Montevideo	03/10/40		AHSFG
Geronès Blanch, Josep	15	Guanabacoa	08/04/51	Estudiant	AHSFG
Geronès Blanch, Raimund	14	Nova Orleans	11/09/59	Estudiant	AHSFG
Geronès Quintana, Pere	18	L'Havana	14/10/58		AHSFG
Geronès, Carme		Montevideo	16/11/53		AHSFG
Geronès, Esteve	20	L'Havana	08/07/36	Aprenent	AHSFG
Geronès, Júlia	10	Montevideo	16/11/53		AHSFG
Geronès, Pere		L'Havana	24/05/53		AHSFG
Geronès, Pere	22	Nova Orleans	31/10/60	Estudiant	AHSFG
Gibert Cibils, Rafael	23	L'Havana	14/12/47	Xocolater	AHSFG
Gibert, Ramon	29	Matanzas	01/08/46	Comerciant	PESFG
Ginesta Puig, Agustí	17	Nova Orleans	08/09/57	Estudiant	AHSFG
Ginesta Puig, Josep	12	Nova Orleans	13/02/60		AHSFG
Ginesta Puig, Joan	10	Guanabacoa	08/03/55		AHSFG
Ginesta Puig, Maria		Nova Orleans	13/02/60		AHSFG
Ginesta, Domènech		Guanabacoa	01/08/51*	Tabaquer	AHSFG
Ginesta, Feliu		Matanzas	05/09/39	Veterinari	AHSFG
Ginesta, Josep	32	Rio de Janeiro	01/07/43*	Negociant	PESFG
Ginesta, Manel		L'Havana	18/11/35		AHSFG
Ginesta, Maria		L'Havana	20/12/37		AHSFG
Girbau, Pere	15	Amèrica	07/02/45	Teixidor	AHSFG
Gironès Mauri, Josep		Montevideo	04/10/37	Pagès	AHSFG
Gironès, Jaume		L'Havana	12/08/37	Espardenyer	AHSFG
Gispert Bou, Antoni	15	Nova Orleans	28/10/61	Taper	AHSFG
Gispert Carreras, Joan	22	Cuba	25/11/47	Taper	AHSFG
Gispert Condom, Ferran	22	Pagès	27/11/58	Pagès	AHSFG
Gispert Esteva, Joan	14	Nova Orleans	11/09/57	Estudiant	AHSFG
Gispert Oliva, Jaume	17	Nova Orleans	12/10/58	Pagès	AHSFG
Gispert Ronsart, Antònia		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Gispert, Benet		Naguabo P.Rico	07/10/47	Aprenent	AHSFG
Gispert, Josepa		Humacao P.Rico	27/04/52		AHSFG
Gispert, Nicolàs		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Gordis Anglada, Francesc		Puerto Rico	16/10/54**		AHSFG
Gordis Anglada, Jaume	13	San Tomás	06/02/58		AHSFG
Gordis Anglada, Josep	18	Puerto Rico	16/10/54	Estudiant	AHSFG
Gordis Anglada, Margarida	23	San Tomás	06/02/58		AHSFG
Gordis, Vicenç		L'Havana	04/10/53	Treballador	AHSFG
Gorgoll Casas, Adelaida	4	L'Havana	19/10/43		AHSFG
Gorgoll Casas, Josepa	7	L'Havana	19/10/43		AHSFG
Gorgoll Casas, Maria		L'Havana	19/10/43		AHSFG
Gorgoll Maury, Benet	14	L'Havana	13/07/36	Aprenent	AHSFG
Gorgoll Maury, Bernadí	15	L'Havana	19/10/43		AHSFG
Gorgoll Maury, Feliu	14	L'Havana	20/08/39		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Gorgoll Maury, Francesca		L'Havana	31/12/39		AHSFG
Gorgoll Tordà, Agustí	15	L'Havana	14/09/39		AHSFG
Gorgoll, Benet		L'Havana	01/01/24	Comerçant	EMSFG
Gorgoll, Jaume		Campeche	28/08/58**		AHSFG
Gorgoll, Joan		L'Havana	02/09/53**	Estudiant	AHSFG
Gorgoll, Nicolàs		Cuba	20/01/39		AHSFG
Gorgoll, N.		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Grases Maña, Pere	14	Nova Orleans	04/09/52	Taper	AHSFG
Gregori Vivas, Ramon	16	Panamà	21/09/62	Taper	AHSFG
Gregori, Feliu	31	L'Havana	01/09/53**	Taper	PESFG
Gros, Domènec	23	Stgo. de Cuba	10/08/56	Taper	AHSFG
Gros, Joan		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Gros, Narcís		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Gruart Cruz, Vicenç		San Tomás	10/11/54	Taper	AHSFG
Gruart Rufí, Antoni	20	Panamà	21/10/62		AHSFG
Guasch, Magí		L'Havana	26/01/38		AHSFG
Guasch, Miquel		L'Havana	26/01/38		AHSFG
Guerra, Benet		L'Havana	23/06/36		AHSFG
Guerra, Rafael		L'Havana	09/09/36		AHSFG
Guitó Oliver, Pere	19	L'Havana	24/09/53	Treballador	AHSFG
Guitó, Manel		Mayaguez	09/10/37	Cuiner	AHSFG
Hermosilla, Dolors	25	Stgo. de Cuba	01/06/53**		PESFG
Hermosilla, Nativitat	1	Stgo. de Cuba	01/06/53**		PESFG
Iglesias Bosch, Joan	16	Stgo. de Cuba	15/09/56		AHSFG
Iglesias Font, Eudald	14	Puerto Rico	02/05/48	Estudiant	AHSFG
Iglesias Font, Jaume	14	Mayaguez	06/08/44		AHSFG
Iglesias Font, Joan	17	Mayaguez	06/08/44		AHSFG
Iglesias Font, Silvestre	12	Mayaguez	31/03/39		AHSFG
Iglesias Juera, Antoni	30	L'Havana	28/08/60		AHSFG
Iglesias Juera, Carles	15	L'Havana	12/07/49	Estudiant	AHSFG
Iglesias Juera, Jaume	15	L'Havana	17/02/40	Sense Ofici	AHSFG
Iglesias Panicot, Ignasi		Puerto Rico	01/01/34	Paleta	ECLPR
Iglesias, Antoni		L'Havana	01/01/24	Comerçant	EMSFG
Iglesias, Domènec		L'Havana	14/09/39		AHSFG
Iglesias, Mateu	16	L'Havana	29/06/36	Aprenent	AHSFG
Isern, Rafael		Cuba	24/03/41		AHSFG
Jané Castelló, Felip		Ponce	25/04/50**		AHSFG
Jané Prats, Josep	35	L'Havana	16/02/50	Flequer	AHSFG
Janó Boy (Bas), Josep	19	L'Havana	11/12/58	Sabater	AHSFG
Janó Boy, Feliu	17	Stgo. de Cuba	11/10/56	Sabater	AHSFG
Janó Castelló, Feliu	14	Amèrica	08/07/40		AHSFG
Janó Catelló, Josep		Ponce	25/04/50	Taper	AHSFG
Janó Rabell, Josep	21	L'Havana	07/11/61	Flequer	AHSFG
Jofre Paradís, Francesc		Puerto Rico	01/01/31		ECLPR
Jofre Paradís, Joan		Mayaguez	16/01/44	Taper	AHSFG
Jofre Reig, Domènec	12	S.Jose de Lajas	27/10/47		AHSFG
Jofre Reig, Josep	15	L'Havana	17/10/55	Estudiant	AHSFG
Jofre Reig, Joan	25	L'Havana	22/09/56	Propietari	AHSFG
Jofre, Paula		Mayaguez	16/01/44		AHSFG
Jofre, Rosa	11	Mayaguez	16/01/44		AHSFG
Jondi, Benet		Nova Orleans	31/12/55	Taper	AHSFG
Jordà Feliu, Tomàs		Nova Orleans	09/10/56**		AHSFG
Jordà Font, Joan	23	L'Havana	19/11/35	Taper	AHSFG
Jordà Mundó, Jaume	19	Cuba	22/01/41		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Jordà Ponsjoan, Teresa	29	Nova Orleans	08/10/56		AHSFG
Jordà Ponsjoan, Tomàs		Nova Orleans	09/01/48		AHSFG
Jordà, Feliu		Cuba	22/01/41**		AHSFG
Jordà, Francesc		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Jordà, Jeroni		L'Havana	01/01/24	Flequer	EMSFG
Jordà, Jeroni		Rio de Janeiro	09/08/51**		AHSFG
Juanals, Marc		L'Havana	06/01/45		RPSFG
Juanals Rotllan, Josep	27	Nova Orleans	01/11/57	Fuster	AHSFG
Juera Bascós, Jaume	23	L'Havana	21/08/55	Treballador	AHSFG
Juera Jimènez, Laureà	14	L'Havana	01/06/44*		PESFG
Juera Morell, Josep		L'Havana	27/09/44**		AHSFG
Juera Ponsjoan, Benet	57	L'Havana	24/10/45		AHSFG
Juera Ribas, Joan	26	L'Havana	20/03/57	Sabater	AHSFG
Juera Torrent, Josep		L'Havana	07/04/45**		AHSFG
Juera, Agustina		L'Havana	01/01/40*		PESFG
Juera, Benet	74	Nova Orleans	21/08/60	Comerciant	AHSFG
Juera, Domènec	15	L'Havana	09/01/44		AHSFG
Juera, Feliu		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Juera, Josep	54	L'Havana	07/04/45	Dispenser	AHSFG
Juera, Joan	26	Veracruz	19/09/52	Taper	AHSFG
Juera, Joan	29	L'Havana	07/04/45	Taper	AHSFG
Juera, Joan		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Juera, Rosa		L'Havana	09/01/44		AHSFG
Julià Cisneros, Llorenç	22	Puerto Rico	01/01/68	Soldat	ECLPR
Julià, Antoni	54	Matanzas	14/01/50	Treballador	AHSFG
Julià, Benet	29	Stgo. de Cuba	01/05/48*	Comerciant	PESFG
Julià, Marisela		Nova Orleans	28/04/54		AHSFG
Lafont, Josep		L'Havana	02/12/47	Taper	AHSFG
Lafont, Josep	35	L'Havana	01/01/50*	Dependent	PESFG
Lladó Bohera, Francesc		Nova York	19/12/80**		EG
Lladó Bohera, Jaume		Nova York	19/12/80**		EG
Lladó Comas, Antoni	17	L'Havana	21/10/56		AHSFG
Lladó Comas, Miquel		L'Havana	21/10/56**		AHSFG
Lladó Pujol, Narcís	23	L'Havana	13/09/52	Treballador	AHSFG
Llagostera, Domènec		Cuba	20/11/47**		AHSFG
Llagostera, Francesc		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Llambí Bas, Feliu	16	Santo Domingo	03/08/57	Taper	AHSFG
Llambí Buxó, Feliu	16	L'Havana	21/12/53	Taper	AHSFG
Llambí Buxó, Leandre	14	Nova Orleans	16/09/59	Estudiant	AHSFG
Llambí, Agustí		Stgo. de Cuba	01/01/24	Patró	EMSFG
Llambí, Antoni		Stgo. de Cuba	07/04/45**		
Llambí, Joan		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Llambí, Leandre		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Llambí, Narcís		Cuba	24/03/41	Comerciant	AHSFG
Llinàs Albó, Isabel		Puerto Rico	01/01/31		ECLPR
Llinàs, Joan		L'Havana	08/07/36		AHSFG
Llinàs, Joan	25	L'Havana	13/07/36		AHSFG
Llinàs, Manel		L'Havana	27/09/37		AHSFG
Lloberas Mone, Jaume	14	Aguilas Cuba	28/08/54	Estudiant	AHSFG
Lloberas Noellàs, Teresa	9	Stgo. de Cuba	19/09/54		AHSFG
Lloberas Ribas, Jaume	28	L'Havana	01/09/48*	Comerciant	PESFG
Lloberas Ribas, Josep	14	L'Havana	12/08/46		AHSFG
Lloberas, Antònia		Amèrica	03/10/39	Revenedora	AHSFG
Lloberas, Antònia		Amèrica	03/10/39		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Lloberas, Baldomer		L'Havana	22/12/78**		EG
Lloberas, Benet	17	L'Havana	31/10/37		AHSFG
Lloberas, Bonaventura		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Lloberas, Joan		Stgo. de Cuba	26/09/54*	Patró	AHSFG
Lloberas, Joan		Mayaguez	03/07/36**		AHSFG
Lloberas, Maria		Amèrica	03/10/39		AHSFG
Lloberas, Rafael		L'Havana	28/08/37		AHSFG
Lloberas, Ramona		Amèrica	03/10/39		AHSFG
Lloberas, Serafi	17	L'Havana	28/07/38		AHSFG
Lloberas, Tomàs		Stgo. de Cuba	17/09/46		AHSFG
Llor Roguer, Joan	12	L'Havana	29/08/49		AHSFG
Llor Roguer, Pere	17	L'Havana	21/10/56		AHSFG
Llor, Dolors	18	Cuba	19/01/44		AHSFG
Llor, Feliu		Cuba	14/12/49**	Calafat	
Llor, Josep		L'Havana	09/09/55	Pagès	AHSFG
Llor, Josep		L'Havana	29/08/49**		AHSFG
Llor, Maria		Cuba	19/01/44		AHSFG
Llor, Roc	21	L'Havana	19/11/35	Pagès	AHSFG
Llorens Buxó, Baltasar	17	L'Havana	26/09/56	Estudiant	AHSFG
Llorens Carbó, Joan		Mayaguez	03/07/36		AHSFG
Llorens Carbó, Paula		Mayaguez	03/07/36	Pobre	AHSFG
Llorens Roura, Roc		Puerto Rico	01/01/10*	Pilot	ECLPR
Llorens, Baltasar		Cuba	14/12/38		AHSFG
Llorens, Manel		Puerto Rico	01/01/24	Patró	EMSFG
Llorens, Manel		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Lloret Vinyoles, Feliu		Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Lloveras Noallas, Maria	39	Stgo. de Cuba	13/09/54		AHSFG
Lloveras, Joan		Puerto Rico	01/01/10**		ECLPR
Llovet, Joan	48	Matanzas	01/05/45*	Comerciant	
Lluch Pruneda, Francesc		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Lluch Voltes, Francesc		Puerto Rico	01/01/30**	Comerciant	ECLPR
Lluí Roguer, Jaume	15	L'Havana	19/10/58	Estudiant	AHSFG
Lluí, Miquel		L'Havana	23/06/49	Dispeser	AHSFG
Macavi Estuadi, Joan	8	Jiguari Cuba	31/12/55		AHSFG
Macavi, Pere		Cuba	06/10/47	Sabater	AHSFG
Macavi, Pere	35	Cuba	25/03/50	Sabater	AHSFG
Macaya Agustí, Jaume	14	Nova Orleans	27/10/61	Taper	AHSFG
Macaya Buxó, Afortunat	21	Corralillo Cuba	04/09/56	Taper	AHSFG
Macaya, Manel	25	L'Havana	07/04/45	Sabater	AHSFG
Macaya, Miquel		L'Havana	08/02/48	Sabater	AHSFG
Malaret, Esteve		Sabana Grande	01/01/29**	Comerciant	ECLPR
Malaret, Francesc		Puerto Rico	01/01/31**	Comerciant	ECLPR
Maña, Valentí		Montevideo	28/10/41		AHSFG
Marcillach Rabell, Irene	5	Rio de Janeiro	23/04/53		AHSFG
Marcillach Rabell, Rosalia		Rio de Janeiro	23/04/53		AHSFG
Marcillach, Feliu	25	Rio de Janeiro	12/05/51	Treballador	AHSFG
Marcó, Frederic		Matanzas	19/09/37		AHSFG
March Ciura, Nicolàs	16	L'Havana	05/02/44		AHSFG
March Fortó, Maria	9	Cuba	26/09/54		AHSFG
March Mauri, Manel		L'Havana	12/03/47**		AHSFG
March Mauri, Narcís	26	L'Havana	12/03/47		AHSFG
March, Antoni		Stgo. de Cuba	21/09/47	Negociant	AHSFG
March, Domènec		Montevideo	26/04/52	Negociant	AHSFG
March, Feliu	15	L'Havana	07/11/40		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
March, Josep	17	L'Havana	06/08/42		AHSFG
March, Narcís	16	L'Havana	20/09/38		AHSFG
Marimon Ribas, Josep	17	L'Havana	15/09/55	Sastre	AHSFG
Marsal Puig, Rosa		Nova Orleans	01/11/54	Criada	AHSFG
Martí Barris, Narcís	13	Nova Orleans	11/10/59	Estudiant	AHSFG
Martinell Boadella, Victòria		L'Havana	01/11/40		AHSFG
Martí, Agustí		Buenos Aires	20/11/51**		AHSFG
Martí, Damià		Puerto Rico	04/05/53		AHSFG
Martí, Just		L'Havana	31/03/47	Llauner	AHSFG
Martí, Laure		Pto. Príncipe	16/01/81**		EG
Martorell, Antoni	28	Nova Orleans	01/02/56	Semoler	AHSFG
Mas Mestres, Jaume	16	Cárdenas	14/01/49	Fuster	AHSFG
Masaguer Ferrer, Pere		Guanabacoa	18/09/54	Taper	AHSFG
Masaguer Vidal, Josep	12	Nova Orleans	10/10/59	Estudiant	AHSFG
Masaguer Vidal, Margarida	20	Nova Orleans	10/10/59		AHSFG
Masaguer, Bonaventura		Mayaguez	25/09/51		RPSFG
Masaguer, Felip	61	Guanabacoa	03/10/61	Jornaler	AHSFG
Masaguer, Felip	21	Cuba	18/09/51	Treballador	AHSFG
Masaguer, Josep	18	Guanabacoa	20/09/54	Taper	AHSFG
Masaguer, Nicolàs	24	Nova Orleans	13/09/56		AHSFG
Masifern Portis, Joan	15	L'Havana	02/05/59	Estudiant	AHSFG
Masmitjà Morera, Antoni	13	Matanzas	07/09/59	Estudiant	AHSFG
Masmitjà Morera, Cirili	15	L'Havana	15/08/53		AHSFG
Masmitjà Morera, Dídac	16	Buenos Aires	07/09/55	Estudiant	AHSFG
Masmitjà Morera, Maria Josep	19	Matanzas	08/03/52	Estudiant	AHSFG
Masmitjà Morera, Miquel	12	Humacao P.Rico	07/02/49		AHSFG
Masmitjà, Josep	13	Amèrica	02/08/46		AHSFG
Masmitjà, Miquel		Amèrica	18/08/53		RPSFG
Masmitjà, S.		Amèrica	17/08/53	Confiter	RPSFG
Masó Pla, Josep	17	Mayaguez	17/08/56	Estudiant	AHSFG
Masó Torrent, Josep	17	Puerto Rico	18/03/58	Pagès	AHSFG
Masó, Josep	27	Mayaguez	28/09/41		AHSFG
Massà Viñas, Feliu	14	Nova Orleans	07/10/61	Estudiant	AHSFG
Massaguer, Catalina	19	Guanabacoa	03/10/61		AHSFG
Massaguer, Dolors	21	Guanabacoa	03/10/61		AHSFG
Massaguer, Maria	10	Guanabacoa	03/10/61		AHSFG
Massaguer, Vicenç		Nova Orleans	13/09/56**		AHSFG
Massana Abellí, Victòria	22	Matanzas	29/08/55		AHSFG
Massana, Cristòfor	60	Nova Orleans	01/08/52*	Comerciant	PESFG
Massana, Benet		L'Havana	22/04/39		AHSFG
Massana, Cristòfor	41	Matanzas	01/04/42*		PESFG
Massana, Cristòfor		Matanzas	11/08/38		RPSFG
Massanet Soler, Miquel	16	Nova Orleans	30/09/60	Taper	AHSFG
Massanet, Benet		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Massanet, Josep		Amèrica	15/01/36	Mariner Matric.	AHSFG
Massanet, Josep	32	Puerto Rico	01/10/44*	Comerciant	PESFG
Mateu Cibils, Jeroni		L'Havana	24/08/46**	Jornaler	AHSFG
Mateu Cibils, Josep		L'Havana	24/08/46**		AHSFG
Mateu Cibils, Joan		Montevideo	15/11/49**		AHSFG
Mateu Cibils, Magdalena	39	L'Havana	01/02/51		AHSFG
Mateu Cibils, Narcís	15	S.Juan Remedios	10/01/49		AHSFG
Mateu Cibils, Nicolàs	24	S.Juan Remedios	10/01/49		AHSFG
Mateu, Jeroni	59	L'Havana	24/08/46	Jornaler	AHSFG
Mateu, Joan		Puerto Rico	15/02/51	Xocolater	RPSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Mateu, Nicolàs		Puerto Rico	11/02/51	Xocolater	RPSFG
Mató Mauri, Manel	17	Cienfuegos	12/04/26	Sabater	AHSFG
Mató Pla, Josep		Puerto Rico	01/01/56		ECLPR
Mató Torrent, Feliu	13	Puerto Rico	16/12/52	Estudiant	AHSFG
Mató, Maria		L'Havana	07/04/46**		AHSFG
Mauri Bascós, Tomàs	18	Puerto Rico	11/10/58	Taper	AHSFG
Mauri Baster, Pere Màrtir	17	Rio de Janeiro	16/10/56	Comerçant	AHSFG
Mauri Martí, Miquel	25	Matanzas	21/01/50	Cuiner Barco	AHSFG
Mauri Martí, Miquel	14	L'Havana	03/03/49	Estudiant	AHSFG
Mauri Molinas, Feliu	27	L'Havana	05/10/46	Estudiant	AHSFG
Mauri Molinas, Ramon		L'Havana	05/10/46**	Estudiant	AHSFG
Mauri Sicars, Manel	18	L'Havana	26/09/56	Estudiant	AHSFG
Mauri, Cristòfor	48	L'Havana	07/12/38		AHSFG
Mauri, Escolàstica		L'Havana	13/09/44		AHSFG
Mauri, Joan	48	L'Havana	01/08/49*	Comerçant	PESFG
Mauri, Rosa		L'Havana	13/09/44		AHSFG
Mauri, Silvestre		L'Havana	09/10/41**	Mariner	AHSFG
Mauri, Silvestre	11	L'Havana	09/10/41		AHSFG
México Roura, Antoni	18	Guanabacoa	07/11/61	Taper	AHSFG
Mestres Bascós, Ferriol	20	San Tomás	25/09/57	Taper	AHSFG
Mestres Bascós, Tomàs		Cidra P.Rico	01/01/94**		ECLPR
Mestres Bosch, Jeroni	19	L'Havana	09/10/53	Taper	AHSFG
Mestres Bosch, Josep	16	L'Havana	05/09/55	Taper	AHSFG
Mestres Puig, Ignàsia	18	Nova Orleans	08/09/57		AHSFG
Mestres Puig, Josepa	43	Nova Orleans	08/09/57		AHSFG
Mestres Puig, Maria	12	Nova Orleans	08/09/57		AHSFG
Mestres, Antoni		L'Havana	07/01/59**		AHSFG
Mestres, Francesc	30	Bayamo	08/09/47		AHSFG
Mestres, Josep		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Mestres, Nicolàs		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Miguel, Joan		L'Havana	25/01/47		AHSFG
Mirambell, Maria		Montevideo	01/10/39		RPSFG
Molinas Rigau, Antoni		Puerto Rico	01/01/24	Comerçant	ECLPR
Molinas Vejarano, Francesc		Puerto Rico	01/01/24		ECLPR
Molinas Vejarano, Joan		Puerto Rico	01/01/24		ECLPR
Molinas Vejarano, Julià		Puerto Rico	01/01/24		ECLPR
Molinas Vejarano, Tomasa		Puerto Rico	01/01/24		ECLPR
Molinas Verdaguier, Gertrudis	20	Rio de Janeiro	15/09/49		AHSFG
Molleras Rovira, Josep Oriol	16	Nova Orleans	27/04/60	Estudiant	AHSFG
Mon Calsada, Maria Mercè		Gurabo P.Rico	01/01/34		ECLPR
Moner Barceló, Feliu	16	Nova Orleans	04/11/55	Estudiant	AHSFG
Moner Caymó, Benet	30	Panamà	07/09/62	Músic	AHSFG
Moner Juera, Jaume	12	Nova Orleans	12/09/56	Taper	AHSFG
Moner Juera, Josep	17	Panamà	07/10/62	Estudiant	AHSFG
Moner Ribot, Anna		Montevideo	26/10/59		AHSFG
Moner, Cristòfor		Nova Orleans	04/09/55**		AHSFG
Moner, Esteve		Puerto Rico	20/01/57		AHSFG
Moner, Rafael		Montevideo	20/01/41		AHSFG
Montaner Maña, Maria		Cienfuegos	09/05/52		AHSFG
Montaner Pujol, Agustí	26	L'Havana	09/08/55	Treballador	AHSFG
Montaner, Mateu		Cienfuegos	09/05/52**		AHSFG
Morell Carreras, Josep	17	Pinar del Rio	12/11/54	Taper	AHSFG
Morell Casañas, Jaume	14	L'Havana	11/10/58	Estudiant	AHSFG
Morell Morell, Josep		Puerto Rico	01/01/25**		ECLPR

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Morell, Pere		Stgo. de Cuba	07/05/36	Sabater	AHSFG
Moren Dardeu, Josep	13	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Moren, Narcís		Puerto Rico	01/01/34**	Comerciant	ECLPR
Morera Buxó, Antoni		Puerto Rico	01/01/32**	Comerciant	ECLPR
Morera Buxó, Josep		L'Havana	01/01/33	Mariner	ECLPR
Morera Buxó, Joan		Puerto Rico	01/01/32		EMSFG
Morera Buxó, Ponç		Puerto Rico	01/01/31	Comerciant	ECLPR
Morera Buxó, Vicenç		Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Morera, Antoni		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Morera, Baltasar		L'Havana	01/01/24	Taper	EMSFG
Morera Puig, Gertrudis		L'Havana	05/09/38		AHSFG
Morera, Nicolàs	14	L'Havana	12/05/37		AHSFG
Morera, Nicolàs		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Morera Puig, Rosa	18	L'Havana	05/09/38		AHSFG
Morera, Salvador		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Morera Puig, Teresa	12	L'Havana	05/09/38		AHSFG
Morera, Victòria		L'Havana	12/05/37		AHSFG
Moret Rosa, Pere		Puerto Rico	01/01/27**		ECLPR
Muñoz Servià, Eusebi	23	L'Havana	16/09/62	Taper	AHSFG
Muitg, Joan	14	S.José de Lajas	21/09/51	Estudiant	AHSFG
Muitg, Joan		L'Havana	26/05/47	Espardenyer	RPSFG
Muné, Victòria	34	L'Havana	29/08/59		AHSFG
Nadal Andreu, Feliu	38	Nova Orleans	08/11/55	Taper	AHSFG
Nadal Arxer, Frederic	15	L'Havana	20/12/41		AHSFG
Nadal Arxer, Llorenç	15	Nova Orleans	04/10/55		AHSFG
Nadal Bas, Feliu	40	Nova Orleans	07/11/56	Taper	AHSFG
Nadal Blanch, Miquel	17	L'Havana	17/12/43		AHSFG
Nadal Bosch, Esperança		Cuba	20/10/41		AHSFG
Nadal Bosch, Francesc	11	L'Havana	15/11/39		AHSFG
Nadal Bosch, Josep		Cuba	20/10/42		AHSFG
Nadal Bosch, Josep		Cuba	20/10/42		AHSFG
Nadal Calsada, Benet	15	Veracruz	17/02/52		AHSFG
Nadal Calsada, Feliu	16	Mèxic	28/12/57	Taper	AHSFG
Nadal Robert, Joan	14	L'Havana	26/09/41		AHSFG
Nadal Robert, Pere	14	Cuba	29/09/46		AHSFG
Nadal, Josep		L'Havana	30/10/38	Taper	AHSFG
Nadal, Joan		Nova Orleans	12/09/56	Comerciant	AHSFG
Nadal, Joan	36	L'Havana	01/09/53*	Comerciant	PESFG
Nava, Nicolàs		Puerto Rico	03/10/37	Taper	AHSFG
Negre, Joan	26	L'Havana	27/09/44	Treballador	AHSFG
Noallas Carreras, Pere	28	San Tomás	25/01/58	Taper	AHSFG
Noallas Pascual, Irene	5	L'Havana	04/08/37		AHSFG
Noallas Pascual, Maria		L'Havana	05/12/39		AHSFG
Noallas Pascual, Rosa	19	L'Havana	14/10/46		AHSFG
Noallas Pascual, Teresa		L'Havana	14/10/46		AHSFG
Noallas, Antoni	14	L'Havana	10/12/58		AHSFG
Noallas, Jaume	29	Cuba	24/09/38		AHSFG
Noallas, Josep	10	L'Havana	14/10/46		AHSFG
Noallas, Joan		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Noallas, Joan		L'Havana	01/01/24	Calafat	EMSFG
Noallas, Maria	20	L'Havana	01/03/52*		PESFG
Noallas, Miquel		L'Havana	07/12/36	Comerciant	AHSFG
Noallas, Pere		Buenos Aires	27/05/59	Taper	AHSFG
Noallas, Tomàs		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Noe, Vicenç		Matanzas	19/11/46	Comerçant	AHSFG
Nogué Causa, Joan	24	Nova Orleans	29/10/55		AHSFG
Nogué Costa, Miquel	17	L'Havana	19/09/56	Taper	AHSFG
Nogué, Jaume	33	L'Havana	01/06/49*	Dependent	PESFG
Nussa Borràs, Joan		Puerto Rico	22/04/50**		AHSFG
Nussa Borràs, Magdalena		Puerto Rico	22/04/50		AHSFG
Nussa Borràs, Nicolas		Puerto Rico	22/04/50**	Taper	ECLPR
Nussa Pascual, Francesc		Puerto Rico	01/01/87**		ECLPR
Nussa Varnet, Nicolàs		Puerto Rico	01/01/55**		ECLPR
Nussa, Manel		Puerto Rico	01/10/40*		PESFG
Olgas, Narcís	28	Matanzas	01/04/41*	Ferrer	PESFG
Oliu Noallas, Josep		Nova Orleans	08/10/55	Comerçant	AHSFG
Oliu, Beatriu		Montevideo	30/11/48		AHSFG
Oliu, Ignàsia		Montevideo	30/11/48		AHSFG
Oliu, Ignasi		L'Havana	11/08/36	Fuster	AHSFG
Oliu, Josep		Montevideo	09/04/48	Treballador	AHSFG
Oliu, Josep		Montevideo	22/10/52		AHSFG
Oliu, Josepa	41	Puerto Rico	01/11/51*		PESFG
Oliu, Maria		Montevideo	30/11/48		AHSFG
Oliu, Miquel		Montevideo	26/08/49**		AHSFG
Oliva Cullera, Josep		Puerto Rico	01/01/18**		ECLPR
Oliver Gibert, Maria	4	Buenos Aires	13/02/55		AHSFG
Oliver Gibert, Narcís	12	Buenos Aires	13/12/55		AHSFG
Oliver Gibert, Teresa	33	Buenos Aires	13/12/55		AHSFG
Oliver Gibert, Tomàs	1	Buenos Aires	13/12/55		AHSFG
Oliver Puig, Jaume		L'Havana	20/12/53	Canter	RPSFG
Oliver, Josep	10	Nova Orleans	06/08/59	Estudiant	AHSFG
Oliver, Narcís	37	Buenos Aires	13/12/55	Paleta	AHSFG
Oliveras, Francesc	26	Montevideo	03/11/41	Sabater	AHSFG
Oliveras, Mateu		L'Havana	20/10/40	Sabater	AHSFG
Oller Noalles, Margarida		Stgo. de Cuba	20/11/53		AHSFG
Oller Noalles, Mercè	2	Stgo. de Cuba	20/11/53		AHSFG
Oller Serra, Narcís	16	San Tomás	17/08/61	Estudiant	AHSFG
Oller, Marcial		Stgo. de Cuba	20/11/53**		AHSFG
Pages Serrarols, Josep Oriol	16	Nova Orleans	11/09/58	Flequer	AHSFG
Pages Serrarol, Benet	15	Nova Orleans	05/04/61		AHSFG
Palau Carandell, Joan	26	Campeche Mèxic	07/08/54	Treballador	AHSFG
Palau, Barbara		Mayaguez	07/06/42		AHSFG
Palou, Joan		Mayaguez	07/06/42**		AHSFG
Parera, Pere	17	Mayaguez	02/04/43		AHSFG
Parts, Victòria Maria	22	Montevideo	01/06/40*		PESFG
Pascual Julià, Manela	4	Nova Orleans	28/04/54		AHSFG
Pascual Julià, Manela	5	Stgo. de Cuba	13/09/54		AHSFG
Pascual Julià, Tomàs	1	Nova Orleans	28/04/54		AHSFG
Pascual Julià, Tomàs	1	Stgo. de Cuba	13/09/54		AHSFG
Pascual Lloberas, Josep	48	Nova Orleans	31/10/62	Comerçant	AHSFG
Pascual Morena, M.Dolors		Nova Orleans	09/09/62		AHSFG
Pascual Nussa, Maria		San Tomás	29/08/59		AHSFG
Pascual Sicars, Narcís	15	Nova Orleans	12/10/59	Estudiant	AHSFG
Pascual, Anna		Puerto Rico	01/01/18		ECLPR
Pasqual Buxó, Josep	28	L'Havana	31/08/46	Mariner	AHSFG
Pasqual Carbó, Dolors		Matanzas	15/09/60		AHSFG
Pasqual Font, Francesc	16	L'Havana	10/11/40		AHSFG
Pasqual Font, Joan	13	L'Havana	03/11/46		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Pasqual Font, Maria	21	Puerto Rico	01/09/36		AHSFG
Pasqual Font, Tomàs	37	Nova Orleans	28/04/54	Comerciant	AHSFG
Pasqual Julià, Manela	39	Stgo de Cuba	13/09/54		AHSFG
Pasqual Lloberas, Josep		Nova Orleans	25/08/60	Comerciant	AHSFG
Pasqual Molinas, Pere	29	Amèrica	17/08/40	Treballador	AHSFG
Pasqual, Joaquim		Montevideo	27/08/37	Teixidor	AHSFG
Pasqual, Pere	39	Matanzas	01/06/44*	Comerciant	PESFG
Patxot Altarriba, Pere	18	L'Havana	23/10/51	Flequer	AHSFG
Patxot Dalmau, Josep	13	L'Havana	26/09/51		AHSFG
Patxot Dalmau, Pere	16	Nova Orleans	11/09/59	Estudiant	AHSFG
Patxot Roig, Bonaventura	15	L'Havana	13/10/58	Taper	AHSFG
Patxot Roig, Miquel	15	Nova Orleans	27/04/60	Sabater	AHSFG
Patxot Rufí Feliu	35	Puerto Rico	01/01/27	Comerciant	ECLPR
Patxot, Benet		L'Havana	14/09/39		AHSFG
Patxot, Eudald		Matanzas	04/09/39		AHSFG
Patxot, Feliu		L'Havana	14/09/39		AHSFG
Patxot, Jeroni		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Patxot, Josep		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Patxot, Maria		Rio de Janeiro	20/10/43		AHSFG
Patxot, N.		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Patxot, Ramon		Puerto Rico	01/01/24	Pilot	EMSFG
Perals, Francesc		L'Havana	10/02/38		AHSFG
Perpiñana Anglada, Bonaventura	15	L'Havana	24/08/37		AHSFG
Pi Bofill, Joan	15	Matanzas	16/02/57		AHSFG
Pi Calvet, Agustí	27	Nova Orleans	03/02/54	Taper	AHSFG
Pi Calvet, Ferriol	20	Matanzas	19/04/55	Taper	AHSFG
Pi Calvet, Jaume	30	Matanzas	12/10/48	Taper	AHSFG
Pi, Frederic		Puerto Rico	01/07/53*	Soldat	PESFG
Piferrer, Domènec	40	Matanzas	01/04/41*	Comerciant	
Piñana, N.		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Pla Bas, Jaume	27	Montevideo	26/01/48	Taper	AHSFG
Pla Bernat, Francesc	16	L'Havana	24/03/38	Taper	AHSFG
Pla Crosas, Benet	16		11/09/58	Pagès	AHSFG
Pla Ferrer, Vicenç	21	Puerto Príncipe	25/09/58	Pagès	AHSFG
Pla Masarro, Agustí	14	Nova Orleans	17/10/56	Estudiant	AHSFG
Pla Masarro, Antoni	15	Nova Orleans	30/09/60	Estudiant	AHSFG
Pla Masarro, Josep	17	L'Havana	26/09/53	Taper	AHSFG
Pla Muro, Felícia	17	L'Havana	29/08/59		AHSFG
Pla Muro, Fermí	17	L'Havana	02/10/62	Estudiant	AHSFG
Pla Muro, Josep	15	L'Havana	29/08/59		AHSFG
Pla Pla, Carles		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Pla Pla, Caetà	18	Cárdenas	30/08/49	Sabater	AHSFG
Pla Pla, Feliu		Corralillo Cuba	10/09/56**	Aprenent	AHSFG
Pla Pla, Josep	38	L'Havana	01/06/48*	Comerciant	PESFG
Pla Pla, Joan	24	L'Havana	16/12/53	Comerciant	AHSFG
Pla Pla, Pere	30	L'Havana	27/09/51	Taper	AHSFG
Pla Puch	19	L'Havana	01/01/39*	Comerciant	PESFG
Pla Tort, Francesc	17	L'Havana	06/10/58	Taper	AHSFG
Pla, Benet		L'Havana	01/01/56**		AHPG
Pla, Eduard	12	Corralillo Cuba	10/09/56		AHSFG
Pla, Ferran		Nova Orleans	04/10/55	Taper	AHSFG
Pla, Jaume		L'Havana	15/11/48	Taper	AHSFG
Pla, Josep	17	L'Havana	03/10/39		AHSFG
Pla, Josep		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Pla, Narcís		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Plaja Española, Bonaventura		Ponce P.Rico	01/05/45*		PESFG
Plaja Patxot, Bonaventura		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Plaja Patxot, Ventura	15	Puerto Rico	17/08/37		AHSFG
Plaja Vidal, Ventura		Puerto Rico	23/04/55**	Comerciant	ECLPR
Plaja, Agnès	30	L'Havana	22/10/45		AHSFG
Plaja, Josep		Puerto Rico	01/01/24	Pilot	EMSFG
Plaja, Pere		Nova Orleans	19/08/41	Comerciant	AHSFG
Planellas Cuya, Rafael		Puerto Rico	18/02/44		AHSFG
Planellas Gruart, Francesc	15	Nova Orleans	13/09/56**	Taper	AHSFG
Planellas Gruart, Vicenç		Nova Orleans	13/09/56**		
Planellas, Agustí		San Tomás	23/09/59**		AHSFG
Planellas, Bonaventura	20	Matanzas	26/08/41	Cuiner Barco	AHSFG
Planellas, Domènec Marcel	12	San Tomás	23/09/59	Taper	AHSFG
Planellas, Josep	68	Puerto Rico	22/10/55	Pagès	AHSFG
Planellas, Josepa		Puerto Rico	18/03/44		AHSFG
Planellas, Narcís		L'Havana	25/02/48	Taper	AHSFG
Planellas, Narcís	42	L'Havana	01/10/45*	Comerciant	PESFG
Poch, Josep		L'Havana	31/10/37		AHSFG
Poch, Maria	1	Amèrica	03/10/39		AHSFG
Pons Maury, Maria	60	Cuba	09/10/48		AHSFG
Ponsetí Carreras, Gerard	21	L'Havana	05/11/56	Estudiant	AHSFG
Ponsjoan Balillobera, Baltasar	14	Buenos Aires	05/11/56		AHSFG
Ponsjoan Balillobera, Antònia	25	Buenos Aires	05/11/56		AHSFG
Ponsjoan Carrero, Joan	16	L'Havana	01/11/53	Taper	AHSFG
Ponsjoan Suñer, Josep	24	Puerto Rico	31/08/61	Taper	AHSFG
Ponsjoan, Feliu		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Ponsjoan, Joan		L'Havana	02/04/38	Jornaler	AHSFG
Ponsjoan, Joan	23	L'Havana	30/09/36		AHSFG
Ponsjoan, Joan		Brasil	01/01/24	Mariner	EMSFG
Ponsjoan, R.		L'Havana	01/01/24	Pagès	EMSFG
Ponsjoan, Victòria		L'Havana	30/09/36		AHSFG
Pons, Joan	39	L'Havana	01/06/52*	Comerciant	PESFG
Pons, Marc	28	Stgo. de Cuba	22/09/38		AHSFG
Pons, Mateu		L'Havana	20/09/38	Comerciant	RPSFG
Pons, Ramon		Puerto Rico	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Pontasi Carreras, Gerard		Matanzas	04/09/59**		AHSFG
Pontasi Carreras, Josep	19	Matanzas	04/09/59	Taper	AHSFG
Pont, Benet		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Porchas, Joaquim		S.German P.Rico	10/10/47**	Comerciant	ECLPR
Porpes, Joaquim	16	Puerto Rico	07/05/42		AHSFG
Porras Monràs, Pau	29	Santo Domingo	29/10/57	Fuster	AHSFG
Porxar Bensi, Salvador	23	S.German P.Rico	05/10/55	Taper	AHSFG
Pou Andreu, Benet	22	L'Havana	07/01/59	Pagès	AHSFG
Pou Anglada, Eduard	11	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Anglada, Gertrudis	9	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Anglada, Josep	5	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Anglada, Nicolàs	3	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Anglada, Rosend	1	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Buxó, Francesc	16	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Pou Buxó, Joan	16	Puerto Rico	01/01/30	Mariner	ECLPR
Pou Buxó, Ramon		Puerto Rico	01/01/34	Mariner	ECLPR
Pou Carreras, Nicolàs		Puerto Rico	01/01/34**	Comerciant	ECLPR
Pou Jordà, Ameri	12	Nova Orleans	12/08/57	Estudiant	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Pou Sentí, Joan	21	Cárdenas	27/07/59	Taper	AHSFG
Pou, Joan		Puerto Rico	02/05/48**		AHSFG
Pou, Nicolàs		Puerto Rico	01/01/30**	Comerçant	ECLPR
Pou, ?		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Prats Auladells, Josep	16	Nova Orleans	05/12/56	Treballador	AHSFG
Prats Busquets, Joan	12	Nova Orleans	22/09/57		AHSFG
Prats Forest, Benet	14	Nova Orleans	27/08/60	Estudiant	AHSFG
Prats Llagosteras, Mateu	16	L'Havana	25/10/42		AHSFG
Prats Llagostera, Benet	13	L'Havana	19/01/51		AHSFG
Prats Llagostera, Enric	15	L'Havana	24/09/40		AHSFG
Prats Oradell, Joan	19	Stgo. de Cuba	10/11/55	Treballador	AHSFG
Prats Orodell, Joan	14	Amèrica	23/09/51	Estudiant	AHSFG
Prats Reig, Ignasi	31	Panamà	13/09/62	Taper	AHSFG
Prats, Francesc		Amèrica	01/01/09**	Taper	AHSFG
Prats, Josep		Cuba	14/02/39	Taper	AHSFG
Prats, Josep		Montevideo	01/01/24	Patró	EMSFG
Prats, Joan	15	L'Havana	15/08/42	Estudiant	AHSFG
Prats, Joan	16	L'Havana	01/01/54*	Estudiant	PESFG
Prats, Julianna	18	Montevideo	01/06/40*		
Prats, Margarida	50	Montevideo	01/06/40*		
Prats, Mateu	66	L'Havana	01/11/55	Propietari	AHSFG
Presas Bailllovera, Feliu	18	Panamà	09/10/62	Estudiant	AHSFG
Presas Bailllovera, F. d'Assís	16	Nova Orleans	27/08/60		AHSFG
Pruneda Cateura, Josep	13	Nova Orleans	13/08/57	Estudiant	AHSFG
Pruneda Montaner, Rafael	39	Nova Orleans	29/08/60	Taper	AHSFG
Pruneda Mon, Nicolàs	16	Lima	17/09/58	Estudiant	AHSFG
Pruneda, Pere		Matanzas	20/12/53	Paleta	RPSFG
Pruneda, Tomàs		Matanzas	20/12/53	Paleta	RPSFG
Puch Soler, Manel		Puerto Rico	01/01/23**		ECLPR
Puig Anglada, Francesca		Montevideo	18/07/39		AHSFG
Puig Anglada, Miquel	13	Puerto Príncipe	07/02/49		AHSFG
Puig Llorens, Baltasar	17	Nova Orleans	30/10/54	Taper	AHSFG
Puig Llorens, Josep	24	Nova Orleans	16/01/53	Taper	AHSFG
Puig, Cristòfor		Güines	01/01/56**	Comerçant	AHPG
Puig, Gertrudis	19	L'Havana	23/08/37		AHSFG
Puig, Jaume		L'Havana	08/08/51	Jornaler	RPSFG
Puig, Josep		Montevideo	18/08/39**		AHSFG
Puig, Llorenç		Stgo. de Cuba	21/10/39		AHSFG
Puig, Maria		Buenos Aires	30/10/43		AHSFG
Puig, Maria	4	Buenos Aires	30/10/43		AHSFG
Puig, Nicolàs		Montevideo	19/09/39		AHSFG
Puig, Rafael	14	L'Havana	23/08/37		AHSFG
Puig, Ramon		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Puig, Sebastià		Puerto Príncipe	18/09/38		AHSFG
Puig, Silvi	20	Puerto Rico	27/09/36		AHSFG
Puig, ?		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Pujalat, Joan	47	L'Havana	28/01/48	Treballador	AHSFG
Pujol Feliu, Agustí	17	Puerto Rico	10/09/59		AHSFG
Pujol Planellas, Agustí	17	Nova Orleans	13/09/56	Taper	AHSFG
Pujol Ribot, Josepa	4	Nova Orleans	31/10/60		AHSFG
Pujol Ribot, Margarida	25	Nova Orleans	31/10/60		AHSFG
Pujol Torres, Agustí	23	Cuba	27/11/58	Carromater	AHSFG
Pujol Torres, Josep	25	Nova Orleans	07/01/56	Taper	AHSFG
Pujol Torres, Pere	13	Nova Orleans	10/11/60	Estudiant	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Pujol, N.		L'Havana	01/01/24	Taper	EMSFG
Pujol, Vicenç	38	Cuba	12/10/44	Treballador	AHSFG
Pujol, Vicenç	35	Cuba	01/06/45*	Comerciant	PESFG
Quintana Buxó, Andreu	13	Puerto Rico	01/01/31	Comerciant	ECLPR
Quintana Buxó, Domènec	15	Puerto Rico	01/01/31	Sabater	ECLPR
Quintana Buxó, Josep	17	Puerto Rico	01/01/30	Sabater	ECLPR
Quintana Lladó, Joan	25	Nova Orleans	04/11/55	Paleta	AHSFG
Quintana, Feliu		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Quintana, Josep	27	Puerto Rico	27/08/39		AHSFG
Quintana, Josep		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Quintana, Joan	37	L'Havana	26/09/45	Comerciant	AHSFG
Quintana, Joan		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Quintana, Rafaela		Puerto Rico	01/01/43*		PESFG
Rabassa Vergas, Joan	15	Cienfuegos	26/02/49	Estudiant	AHSFG
Rabassa Verges, Benet	9	Trinidad Cuba	08/10/37		AHSFG
Rabassa Verges, Jeroni	18	Nova Orleans	22/09/57	Taper	AHSFG
Rabassa Verges, Josep	20	Cienfuegos	16/10/62	Taper	AHSFG
Rabassa Verges, Miquel	19	Matanzas	12/09/55	Taper	AHSFG
Rabassa, Antoni		Trinidad Cuba	08/10/37**		AHSFG
Rabassa, Francesc		Trinidad Cuba	08/10/37**		AHSFG
Rabell Hernandez, Joan	20	Puerto Rico	01/06/53*		PESFG
Rabell Llabí, Raimunda	9	Nova Orleans	23/09/59		AHSFG
Rabell Llabí, Rosa	5	Nova Orleans	23/09/59		AHSFG
Rabell Llabí, Victòria	33	Nova Orleans	23/09/59		AHSFG
Rabell Llabí, Victòria	33	Nova Orleans	23/09/59		AHSFG
Rabell Roura	13	Montevideo	15/11/49	Estudiant	AHSFG
Rabel Roura, Feliu	17	Nova Orleans	31/12/57	Cadri	AHSFG
Rabell Roura, Rafael	13	Panamà	28/09/62	Estudiant	AHSFG
Rabell Vingut, Pere	17	Puerto Rico	18/11/60	Estudiant	AHSFG
Rabell, Josep		L'Havana	01/01/24	Patrò	EMSFG
Rabell, Pere		Puerto Rico	01/01/24		EMSFG
Rabell, Ramon		Nova Orleans	23/09/59**		AHSFG
Rabell, Salvi	14	Puerto Rico	24/09/38		AHSFG
Rabell, Vicenç	25	Puerto Rico	13/04/51	Metge	AHSFG
Rafols, Feliu		Puerto Rico	01/01/66**	Comerciant	ECLPR
Raurich Senti, Agustí	14	Nova Orleans	06/10/60	Estudiant	AHSFG
Raurich, Joan		L'Havana	04/10/53	Flequer	AHSFG
Raventós Arxer, Joan	2	L'Havana	02/04/43		AHSFG
Raventós Arxer, Joanna	4	L'Havana	02/04/43		AHSFG
Recasens Arxer, Tomas	18	L'Havana	25/10/59	Taper	AHSFG
Recasens, Tomàs	20	L'Havana	18/11/35	Espardenyer	AHSFG
Regau Bofill, Joan	12	Matanzas	25/10/47		AHSFG
Regolta, Feliu		L'Havana	08/09/36	Sabater	AHSFG
Reig Bague, Josep	15	Puerto Príncipe	06/07/39		AHSFG
Reig, Josep		Nicaragua	01/01/24	Patrò	EMSFG
Reig, Vicenç		Amèrica	01/01/11		EMSFG
Reixach, Benet		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Reixach, Josep		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Remus Basas, Maria	16	Panamà	16/09/62		AHSFG
Remus Calsada, M.Teresa	29	Puerto Rico	01/01/34		ECLPR
Remus Juera, Josep	13	L'Havana	24/10/53	Estudiant	AHSFG
Remus Juera, Joan	13	S.German P.Rico	01/01/40		ECLPR
Remus Tura, Josep		Puerto Rico	01/01/54**		ECLPR
Remus, Carles		L'Havana	01/01/59**	Comerciant	AHPG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Remus, Josep	12	Amèrica	22/08/40		AHSFG
Remus, Sebastià		Puerto Rico	01/01/20**		ECLPR
Respecte, Antoni	27	L'Havana	03/09/59		AHSFG
Reventes, Joan		L'Havana	02/04/43**		AHSFG
Rexach Forest, Maria		L'Havana	22/01/38		AHSFG
Rexach, Jaume	13	L'Havana	22/01/38		AHSFG
Rexach, Joan		L'Havana	19/11/35		AHSFG
Ribas Albertí, Josep	21	L'Havana	29/09/51	Sastre	AHSFG
Ribas Albertí, Salvador	25	L'Havana	01/12/58	Taper	AHSFG
Ribas Albertí, Tomàs	14	Nova Orleans	18/09/54	Sastre	AHSFG
Ribas Calsada, Benet	15	Puerto Rico	09/10/50	Estudiant	AHSFG
Ribas Castelló, Salvador		L'Havana	01/01/24	Taper	EMSFG
Ribas Molina, Joan	17	Matanzas	20/08/39		AHSFG
Ribas Ribas, Josep	34	Nova Orleans	01/01/53*	Comerciant	PESFG
Ribas Vidal, Francesc	29	Nova Orleans	19/08/57	Treballador	AHSFG
Ribas Vila, Joan		L'Havana	08/09/36		AHSFG
Ribas Vila, Nicolàs		L'Havana	08/09/36		AHSFG
Ribas, Benet	11	Puerto Rico	02/09/46	Estudiant	AHSFG
Ribas, Benet	26	Nova Orleans	01/07/51*	Sabater	PESFG
Ribas, Gerard		Matanzas	10/10/52**	Taper	AHSFG
Ribas, Josep		L'Havana	01/01/24	Patró	EMSFG
Ribas, Josep Maria	20	Puerto Rico	01/01/50		ECLPR
Ribas, Narcís	19	L'Havana	29/10/45		AHSFG
Ribas, Nicolàs		Amèrica	06/11/45	Treballador	AHSFG
Ribas, Sebastià	19	Matanzas	01/07/46*		PESFG
Ribas, Tomàs		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Ribot Iglesias, Antoni	13		27/11/58	Estudiant	AHSFG
Ribot Iglesias, Jordi	16	L'Havana	08/11/53	Estudiant	AHSFG
Ribot Iglesias, Josep		Nova Orleans	27/09/58**		AHSFG
Ribot Iglesias, Joan	16	Nova Orleans	18/08/57	Dependent	AHSFG
Ribot (Lloveras ?), Joan		Amèrica	22/11/53	Sabater	RPSFG
Ribot, Josep		L'Havana	22/10/49**		AHSFG
Riembau Gamina, Josep	16	Nova Orleans	14/02/59	Taper	AHSFG
Riembau, Francesc		Matanzas	24/08/37	Paleta	AHSFG
Riembau, Tomàs	52	Nova Orleans	12/12/59	Pagès	AHSFG
Rifa Font, Carolina	15	Nova Orleans	25/08/58		AHSFG
Rifa Font, Josep	14	Cienfuegos	28/03/54	Estudiant	AHSFG
Rifa Patxot, Antoni	36	Nova Orleans	20/08/57	Jornaler pobre	AHSFG
Rifa Patxot, Antoni		Nova Orleans	25/08/58	Jornaler	AHSFG
Rifa, Antoni		Nova Orleans	15/10/56	Cuiner	AHSFG
Rigau Bascós, Felip		Puerto Rico	01/01/57**		ECLPR
Rigau Bofill, Jaume	14	Nova Orleans	11/09/59		AHSFG
Rigau Estrada, Antoni	15	L'Havana	04/11/50	Estudiant	AHSFG
Rigau Estrada, Joan	20	L'Havana	26/02/45		AHSFG
Rigau Estrada, Rafael		L'Havana	04/11/50		AHSFG
Rigolta Carreras, Josep	12	Cuba	29/10/52	Taper	AHSFG
Rissech Bas, Eduald	25	Cuba	27/09/50	Taper	AHSFG
Rius Dalmau, Narcís	14	Nova Orleans	14/09/57	Estudiant	AHSFG
Rius Ferrer, Josep	23	Stgo. de Cuba	26/09/54	Treballador	AHSFG
Rius Ferrer, Miquel	20	Stgo. de Cuba	17/09/59	Pagès	AHSFG
Rius, Frederic	22	Puerto Rico	01/07/49*	Estudiant	PESFG
Robert Castelló, Pompeu	19	Nova Orleans	09/02/55	Taper	AHSFG
Robert, Agustí	35	Cuba	01/11/44*	Comerciant	PESFG
Robert, Joaquim	24	Cuba	01/07/50	Comerciant	PESFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Roca Bosch, Joan	13	Santo Domingo	30/09/57	Estudiant	AHSFG
Roca Carreras, Emili	14	Corralillo Cuba	20/09/55		AHSFG
Roca Carreras, Joaquim	15	Buenos Aires	02/10/51		AHSFG
Roca Carreras, Josep Maria	16	Corralillo Cuba	25/10/54	Estudiant	AHSFG
Roca Carreras, Manel	15	Humacao P.Rico	18/08/48		AHSFG
Roca, Antoni		Nova Orleans	29/09/56	Botiguer	AHSFG
Roca, Salvador	26	Matanzas	29/11/52	Manyà	AHSFG
Roguer Aimerich, Miquel		Puerto Rico	11/02/51	Sastre	RPSFG
Roguer Gros, Josep	44	Nova Orleans	07/10/59	Jornaler	AHSFG
Roguer Gros, Josep	44	Nova Orleans	11/09/60	Jornaler	AHSFG
Roguer Pont, Lluís	14	Nova Orleans	13/09/59	Estudiant	AHSFG
Roguer, Jaume		L'Havana	01/01/24	Pagès	EMSFG
Rogué, Jaume	57	Caracas	12/04/39		AHSFG
Roguer, Josep		Puerto Rico	10/02/51		RPSFG
Roig Ballesta, Pere	17	L'Havana	23/08/55	Taper	AHSFG
Roig Ballester, Jaume	13	Nova Orleans	15/12/57	Estudiant	AHSFG
Roig Ballester, Joan	14	Nova Orleans	06/11/60	Estudiant	AHSFG
Roig, Francesc		Puerto Rico	31/03/39	Taper	AHSFG
Roig, Julià (Gendre)		L'Havana	19/08/41	Curtidor	AHSFG
Roig, Lluís		L'Havana	22/12/78**		EG
Romaguera Agustí, Jaume	15	Nova Orleans	14/10/59	Estudiant	AHSFG
Romaguera Carreras, Catalina		Puerto Rico	17/02/44		AHSFG
Romaguera Cibilis, Jaume		Montevideo	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Romaguera Cibilis, Rosa		Rio de Janeiro	15/09/49		AHSFG
Romaguera Mestres, Flabi	16	L'Havana	09/10/53	Taper	AHSFG
Romaguera Mestres, Josep	36	Rio de Janeiro	05/11/62	Calafat	AHSFG
Romaguera Patxot, Ferran	13	L'Havana	04/11/53	Estudiant	AHSFG
Romaguera Pruneda, Narcís	23	Humacao P.Rico	17/07/56	Fuster	AHSFG
Romaguera, Antoni		Montevideo	01/01/24	Pilot	EMSFG
Romaguera, Josep	15	L'Havana	23/09/38		AHSFG
Romaguera, Josep	20	Amèrica	20/10/40		AHSFG
Romaguera, Josep		Puerto Rico	01/01/28	Mariner	ECLPR
Romaguera, Joan	49	L'Havana	10/12/58	Comerciant	AHSFG
Romaguera, Joan		L'Havana	01/01/24	Taper	EMSFG
Romaguera, Lluís		L'Havana	18/08/36		AHSFG
Romaguera, Narcís		Puerto Rico	01/01/50		ECLPR
Romaguera, Pere		Puerto Rico	01/01/47	Ebenista	ECLPR
Romaguera, Silvestre		L'Havana	09/10/53**	Calafat	AHSFG
Romaguera, Vidal		L'Havana	18/08/36	Mosso	AHSFG
Romà Patxot, Silvestre	29	L'Havana	12/09/59	Fuster	AHSFG
Rorrells Martí, Gerard	35	Santo Domingo	14/08/57	Flequer	AHSFG
Rosa Bosch, Joan	12	Puerto Rico	01/01/56		ECLPR
Rosa Corominas, Manel	15	Nova Orleans	07/11/60	Estudiant	AHSFG
'Rosa Pascual, Pascual	7	Nova Orleans	06/10/59		AHSFG
Rosa Pasqual, Beatriu	31	Nova Orleans	06/10/59		AHSFG
Rosa, Antoni		L'Havana	18/11/35	Espardenyer	AHSFG
Rosa, Antoni		Puerto Rico	30/10/54		RPSFG
Rosa, Josepa		Puerto Rico	17/02/43		AHSFG
Rosa, Maties	14	Nova Orleans	14/11/61	Estudiant	AHSFG
Rosell Vilaret, Josep	13	Nova Orleans	27/04/60	Sabater	AHSFG
Roselló Andreu, Josep	15	L'Havana	14/09/49	Estudiant	AHSFG
Roselló Andreu, Joan	15	Matanzas	27/10/47		AHSFG
Roselló Andreu, Ramon		Sierra Morena	01/01/56**	Comerciant	AHPG
Roselló Bascos, Joan		Puerto Rico	01/01/85**		ECLPR

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Roselló Ribot, Josep	14	L'Havana	08/10/41		AHSFG
Roselló Vidal, Ramon	36	Puerto Rico	01/01/34	Dependent	ECLPR
Roselló, Anna	6	Cuba	16/12/39		AHSFG
Roselló, Eduard	25	L'Havana	30/11/36		AHSFG
Roselló, Josep		L'Havana	11/04/37	Paleta	AHSFG
Roselló, Maria		Cuba	16/12/39		AHSFG
Roselló, Maria	12	Cuba	16/12/39		AHSFG
Roselló, Paula	8	Cuba	16/12/39		AHSFG
Roselló, Pere	5	Cuba	16/12/39		AHSFG
Roselló, Ramon		Puerto Rico	11/01/37	Mariner Matric.	AHSFG
Roselló, Victòria	9	Cuba	16/12/39		AHSFG
Roura Boada, Josep	16	L'Havana	20/08/39		AHSFG
Roura Font, Anna	22	Puerto Rico	12/10/55		AHSFG
Roura Font, Josepa	16	Puerto Rico	12/10/55		AHSFG
Roura Font, Miquel		Puerto Rico	12/10/55		AHSFG
Roura Font, Miquel	17	Nova Orleans	25/08/58	Estudiant	AHSFG
Roura Font, Pere	15	L'Havana	10/11/51	Estudiant	AHSFG
Roura Maña, Joan	23	L'Havana	04/09/59	Jornaler	AHSFG
Roura Patxot, Roc	34	Puerto Rico	08/04/47	Cuiner Barco	AHSFG
Roura Tort, Benet	14	Mayaguez	11/01/51	Estudiant	AHSFG
Roura Tort, Feliu	15	Puerto Rico	01/01/34	Fuster	ECLPR
Roura, Dolors	9	Puerto Rico	20/01/57		AHSFG
Roura, Narcisca	1	Puerto Rico	20/01/57		AHSFG
Roura, Victòria		Puerto Rico	20/01/57		AHSFG
Rovira Albertí, Joan	11	L'Havana	10/12/58		AHSFG
Rovira Muntada, Catalina		Montevideo	27/08/37		AHSFG
Rovira Muntada, Miquel	18	Montevideo	02/04/41		AHSFG
Rovira Patxot, Joan		L'Havana	15/01/48**		AHSFG
Rovira, Josep		Matanzas	06/08/44	Pagès	AHSFG
Rovira, Joan		L'Havana	10/12/58**		AHSFG
Rovira, Manel		Rio de Janeiro	08/08/36	Reverend	AHSFG
Rufi Arxer, Escolàstica		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Rufi Arxer, Josepa		Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Rufi Arxé, Escolàstica	39	Puerto Rico	01/01/30		ECLPR
Rufi Cateura, Benet		Amèrica	01/01/11**	Comerciant	
Rufi, Josep		Puerto Rico	01/01/30**	Comerciant	ECLPR
Rufi, Joan		Puerto Rico	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Ruscada Font, Joan	21	Buenos Aires	19/07/55	Taper	AHSFG
Sabater Botet, Francesc	16	Matanzas	08/10/40		AHSFG
Sabater Pons, Joan	16	Filadelfia	30/10/61	Estudiant	AHSFG
Sabater, Benedicta	18	Mayaguez	26/03/43		AHSFG
Sabater, Carles	18	Amèrica	06/08/40		AHSFG
Sabater, Carles		Puerto Rico	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Sabater, Josep	15	Mayaguez	26/03/43		AHSFG
Sabater, Joan		Mayaguez	01/01/62**	Comerciant	ECLPR
Sabater, Maria Rosa		Mayaguez	26/03/43		AHSFG
Sabater, Maria Teresa	24	Mayaguez	26/03/43		AHSFG
Sabater, Mateu		L'Havana	07/10/47	Manyà	AHSFG
Saellas Burrell, Pau	21	Puerto Rico	23/10/54	Sabater	AHSFG
Sagols Andreu, Benet	14	Nova Orleans	05/10/50	Estudiant	AHSFG
Sagols Pujol, Feliu	10	Campeche Mèxic	07/08/54		AHSFG
Sagrera Auger, Francesc	21	Nova Orleans	27/08/59	Paleta	AHSFG
Sagrera Plaja, Joaquim	25	Nova Orelans	22/09/56		AHSFG
Sala Fa, Antoni	15	Nova Orleans	16/07/57	Sabater	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Sala Fa, Josep	14	Nova Orleans	29/08/59		AHSFG
Sala Rosa, Rafael	13	Gurabo P.Rico	15/09/61	Estudiant	AHSFG
Sala Saguer, Gaspar	25	Nova Orleans	10/10/55	Treballador	AHSFG
Sala Saguer, Pere		Nova Orleans	09/10/55	Treballador	AHSFG
Sala Salamó Gros, Pere	16	Montevideo	03/09/42		AHSFG
Sala Salamó, Joan	20	Montevideo	20/08/49	Taper	AHSFG
Salamó, Tomàs	18	Montevideo	30/07/56		AHSFG
Salas Martí, Lluís		Amèrica	05/11/51	Estudiant	RPSFG
Salas Roca, Jaume		Gurabo P.Rico	01/01/56**	Comerciant	ECLPR
Salas, Agustí		S. Lorenzo P.Rico	09/10/50**		
Salas, Miquel		L'Havana	01/01/24	Escrivent	EMSFG
Salgàs Batlle, Cristina		Montevideo	30/07/47		AHSFG
Salgàs Calsada, Agustí		Puerto Rico	10/04/54**	Estudiant	AHSFG
Salgàs Juera, Cristina	61	Puerto Rico	19/11/35		AHSFG
Salgàs, Josep	28	Montevideo	16/01/45	Comerciant	AHSFG
Salgàs, Joan		Puerto Rico	10/04/54	Comerciant	AHSFG
Salgàs, Victòria		Puerto Rico	19/11/35		AHSFG
Salles, Miquel		Cuba	07/12/39		RPSFG
Salomó Moner, Cecília	18	Montevideo	30/07/56		AHSFG
Sandri Roura, Josep	17	Humacao P.Rico	17/08/61	Estudiant	AHSFG
Santi Martí, Jaume		Puerto Rico	01/01/25**		ECLPR
Sendil, Marià	31	L'Havana	21/09/59	Estudiant	AHSFG
Sendra Ribas, Frederic	24	L'Havana	12/09/59	Taper	AHSFG
Sentí Martí, Joan	15	Puerto Rico	01/01/24	Mariner	ECLPR
Sentí Prats, Josep	14	Nova Orleans	25/11/58	Estudiant	AHSFG
Sentí Prats, Vicenç		Güines	13/02/81**		EG
Sentí Ribas, Josep	16	Cardenas	23/09/61	Taper	AHSFG
Sentí, Anna Maria	17	Nuevitas	21/04/56		AHSFG
Sentí, Coloma		Nuevitas	21/04/56		AHSFG
Sentí, Jaume		Puerto Rico	22/08/39		AHSFG
Sentí, Joaquim	16	L'Havana	31/08/37		AHSFG
Sentí, Joan		Puerto Rico	01/01/24	Mariner	EMSFG
Serarol, Jaume		L'Havana	16/02/38		AHSFG
Serra Agustí, Joan	15	Mayaguez	05/08/44		AHSFG
Serra Anglada, Francesc	25	Puerto Rico	01/01/31	Dependent	ECLPR
Serra Anglada, Josep Oriol	17	Puerto Rico	20/09/37		AHSFG
Serra Baguer, Francesc	34	Panamà	18/11/62	Comerciant	AHSFG
Serra Castelló, Francesc	25	Puerto Rico	31/10/36	Mariner	AHSFG
Serra Castelló, Llorenç		Puerto Rico	01/01/34**	Comerciant	ECLPR
Serra Pasqual, Josep	15	Nova Orleans	14/10/61	Taper	AHSFG
Serra Raurich, Feliu	15	S.Jose de Lajas	09/03/61	Estudiant	AHSFG
Serra, Ferran		Puerto Rico	15/08/44		RPSFG
Serra, Joan		Montevideo	29/08/59	Fuster	AHSFG
Serra, Victòria		Puerto Rico	11/03/57		AHSFG
Serrallé, Narcís		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Serratos, Josep		L'Havana	01/01/24	Mestre	EMSFG
Sevrià, Sebastià		Nova Orleans	14/02/59**		AHSFG
Sibils, Joan		Puerto Rico	01/01/21**		ECLPR
Sicars Morell, Manel	38	L'Havana	22/10/45	Negociant	AHSFG
Sicars, Feliu		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Sicars, Francesca		L'Havana	26/10/46		AHSFG
Sicars, Juli		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Sicars, Manel		L'Havana	22/04/39		AHSFG
Sicars, Miquel		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Sicars, Salvador		L'Havana	01/01/24	Mariner	EMSFG
Simon Anglada, Maria	31	Nova Orleans	13/06/61		AHSFG
Simon Anglada, Miquel		Nova Orleans	13/06/61**	Aprenent	AHSFG
Simon Bergoñós, Feliu	10	Juncos P.Rico	03/10/50		AHSFG
Simon Bergoñós, Nicolàs	13	Juncos P.Rico	03/10/50		AHSFG
Simon, Feliu	31	Puerto Rico	03/05/48	Taper	AHSFG
Sircons Bergoñós, Catalina	13	San Tomás	26/10/57		AHSFG
Sircons, Feliu		San Tomás	26/10/57**		AHSFG
Siura, Mercè		L'Havana	15/03/50		AHSFG
Siura, Mercè		L'Havana	15/03/50		AHSFG
Siura, Mònica		L'Havana	15/03/50		AHSFG
Siura, Pere		L'Havana	15/03/50**		AHSFG
Siura, Rosa		L'Havana	15/03/50		AHSFG
Solà, Isidre		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Soler Bota, Joan	28	Nova Orleans	27/09/58	Pagès	AHSFG
Soler Bou, Antoni		Puerto Rico	01/01/56	Llicenciat	ECLPR
Soler Bou, Narcís	18	Puerto Rico	01/01/50	Comerciant	ECLPR
Soler Martí, Lluís	15	L'Havana	06/05/51	Estudiant	AHSFG
Soler, Antoni		Puerto Rico	06/09/37	Taper	AHSFG
Soler, Joan	25	L'Havana	01/04/40	Comerciant	PESFG
Soler, Narcís	21	Matanzas	17/09/49	Dependent	AHSFG
Soler, Pere	32	Stgo. de Cuba	08/03/37	Comerciant	AHSFG
Soler, Ramon		Montevideo	23/01/38	Pagès	AHSFG
Soler, Salvador		L'Havana	30/11/36		AHSFG
Soler, Salvador	21	Puerto Rico	02/12/36		AHSFG
Solsona Serra, Joan	10	Puerto Rico	11/03/57		AHSFG
Solsona Serra, Lluís	2	Puerto Rico	11/03/57		AHSFG
Solsona Sierra, Plini	4	Puerto Rico	11/03/57		AHSFG
Solsona, Josepa		Puerto Rico	11/03/57		AHSFG
Solsona, Vicenç	21	Amèrica	23/09/41		AHSFG
Subirà Pascual, Frederic	15	Nova Orleans	04/11/55	Taper	AHSFG
Subirà Pascual, Josep	17	L'Havana	08/10/53	Taper	AHSFG
Subirà Pascual, Joan	13	Nova Orleans	10/11/60	Estudiant	AHSFG
Subirà Pascual, Teresa	47	Nova York	07/10/61		AHSFG
Subirà, Andreu	14	L'Havana	14/11/40		AHSFG
Suira Martí, Feliu	15	L'Havana	24/10/54	Estudiant	AHSFG
Suira, Jeroni		L'Havana	01/01/24		EMSFG
Suira, Narcís		L'Havana	01/06/39*		AHSFG
Suñer Anglada, Nicolàs	14	Panamà	06/09/62		AHSFG
Suñer Anglada, Victòria		Panamà	06/09/62		AHSFG
Suñer Jonama, Joan	28	Panamà	06/10/62	Jornaler	AHSFG
Suñer Rufí, Josep	29	Nova Orleans	09/02/60	Taper	AHSFG
Suñer Rufí, Manel		Nova Orleans	17/12/58	Taper	AHSFG
Suñer Verges, Pere Màrtir	29	Nova Orleans	18/10/56	Fuster	AHSFG
Suñer, Manel	12	Nova Orleans	15/11/61	Taper	AHSFG
Suñer, Narcís		Montevideo	30/10/38	Taper	AHSFG
Surís Bas, Miquel		Cuba	01/01/56**	Comerciant	AHPG
Surís Carles, Isabel	21	L'Havana	15/09/56		AHSFG
Surís Carles, Teresa		L'Havana	15/09/56		AHSFG
Surís Carles, Victòria		L'Havana	15/09/56		AHSFG
Surís Casanova, Rafael	19	Cuba	11/08/58	Estudiant	AHSFG
Surís Martí, Benet	16	L'Havana	02/10/53	Sastre	AHSFG
Surís Martí, Joan	14	Naguabo	06/09/47		AHSFG
Surís Martí, Manel	14	L'Havana	04/11/50	Taper	AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Surís Martí, Salvador	16	Amèrica	08/01/49		AHSFG
Surís Reig, Andreu	15	S.Jose de Lajas	29/08/48		AHSFG
Surís Reig, Josep	15	L'Havana	24/09/40		AHSFG
Surís Reig, Miquel	14	L'Havana	24/12/37		AHSFG
Surís Ribas, Pere	15	Nova Orleans	20/08/58	Taper	AHSFG
Surís, Andreu		Amèrica	09/09/56		AHSFG
Surís, Benet		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Surís, Bernard		Güines	01/01/56**	Comerciant	AHPG
Surís, Josep		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Surís, Miquel	11	Cuba	10/09/56		AHSFG
Surís, Ponç		L'Havana	13/08/41		AHSFG
Surís, Rafael		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Surós, Francesc	22	L'Havana	19/11/35	Taper	AHSFG
Surós, Joan		Amèrica	13/01/36	Sabater	AHSFG
Surra Balllllovera, Pere	13	Guanabacoa	09/12/47		AHSFG
Surra, Antoni	36	Montevideo	19/09/58	Cuiner	AHSFG
Surra, Antoni	36	Montevideo	19/09/58	Taper	AHSFG
Surra, Baldiri		Amèrica	13/09/50		AHSFG
Tapis, Francesc	25	L'Havana	01/08/52*	Sastre	PESFG
Tarre Anglada, Josep	21	Cano Cuba	17/11/54	Taper	AHSFG
Tauler, Joan		Nova Orleans	11/11/55	Treballador	AHSFG
Taulet Cabarrocas, Jaume	16	Nova Orleans	29/08/60	Pagès	AHSFG
Testagorda Cruz, Josep	14	Panamà	08/10/62	Estudiant	AHSFG
Teixidor, Benet		Puerto Rico	01/01/27		ECLPR
Tió, Maria		Puerto Rico	01/01/29		ECLPR
Tornabells Castelló, Concepció	34	Mayaguez	03/09/59		AHSFG
Tornabells Castelló, Salvador	7	Mayaguez	03/09/59		AHSFG
Tornabells, Gerard		Mayaguez	03/09/59**		AHSFG
Torras Esteva, Eumerinda	6	Nova Orleans	18/09/59		AHSFG
Torras Esteve, Margarida	37	Nova Orelans	18/09/59		AHSFG
Torras, Narcís	30	Cuba	02/01/37	Treballador	AHSFG
Torregrosa, Rafael	32	L'Havana	01/06/53*	Comerciant	PESFG
Torrent Albó, Pantaleó	25	L'Havana	16/09/62	Taper	AHSFG
Torrent Arxer, Rosa	29	Buenos Aires	18/10/54		AHSFG
Torrent Castelló, Josep	21	Buenos Aires	18/10/54	Taper	AHSFG
Torrent Gorgoll, Baldomer	14	Panamà	09/09/62	Estudiant	AHSFG
Torrent Gorgoll, Josep	18	L'Havana	17/09/59		AHSFG
Torrent Morera, Josep	14	Amèrica	06/09/54	Estudiant	AHSFG
Torrent Romà, Agustí	20	Puerto Rico	10/09/49	Treballador	AHSFG
Torrent Romà, Miquel	17	Amèrica	28/09/40		AHSFG
Torrent, Mateu	26	Stgo. de Cuba	12/09/45	Taper	AHSFG
Torrent, Sebastià		Puerto Rico	01/01/10**	Pilot	
Torres, Manel		Nova Orleans	09/02/55**		AHSFG
Torres, Nicolàs		Cuba	12/10/44**		AHSFG
Torres, Ramon	26	Nova Orleans	25/09/49	Fuster	AHSFG
Valmaña Barceló, Maria		L'Havana	04/04/48		AHSFG
Valmaña, Vicenç		Buenos Aires	10/04/54		AHSFG
Valmaña, Vicenç		Buenos Aires	10/04/54		AHSFG
Valls Bosch, Joan	17	L'Havana	24/09/53	Taper	AHSFG
Verdaguer, Bonaventura		Puerto Rico	01/01/20**		ECLPR
Viader Iglesias, Joan	17	Matanzas	18/07/37	Aprenent	AHSFG
Viader Iglesias, Rafael	16	Nova Orleans	30/10/54	Taper	AHSFG
Viader Iglesias, Tomàs	22	Nova Orleans	16/09/56	Taper	AHSFG
Viader Soler, Alexandre	15	Puerto Rico	27/08/49		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Viader Soler, Antoni		Puerto Rico	01/01/47		ECLPR
Viader Soler, Narcís	13	Amèrica	08/03/47		AHSFG
Viader, Llorenç	14	Amèrica	04/10/41		AHSFG
Vicens Montaner, Francesca		L'Havana	28/02/50		AHSFG
Vicens Montaner, Josep	14	Matanzas	25/03/38		AHSFG
Vicens Quintana, Josep	18	Matanzas	16/02/57	Sastre	AHSFG
Vicens, Dolors		L'Havana	28/02/50		AHSFG
Vicens, Francesc	14	L'Havana	06/08/39		AHSFG
Vicens, Gertrudis		L'Havana	28/02/50		AHSFG
Vicens, Josep		Matanzas	25/03/38**		AHSFG
Vicens, Joan		L'Havana	01/01/24	Comerciant	EMSFG
Vicens, Manel		L'Havana	26/04/39		RPSFG
Vicens, Manel		Montevideo	09/08/49		RPSFG
Vicens, Marià	39	L'Havana	01/09/39*	Comerciant	PESFG
Vidal Buxó, Feliu	17	Puerto Rico	05/01/42		AHSFG
Vidal Calsada, Antònia	37	Buenos Aires	04/09/59		AHSFG
Vidal Cibilis, Clara		Montevideo	29/12/43		AHSFG
Vidal Cibilis, Teresa		Montevideo	29/12/43		AHSFG
Vidal Gorgoll, Agustí	18	Nova Orleans	22/09/57	Taper	AHSFG
Vidal Gorgoll, Esteve	17	L'Havana	02/09/53	Flequer	AHSFG
Vidal Gorgoll, Josep	16	Campeche Mèxic	28/08/58	Taper	AHSFG
Vidal, Benet	38	Trinidad	01/08/43*	Sastre	PESFG
Vidal, Climent		Buenos Aires	09/09/59**		AHSFG
Vidal, Ginès		L'Havana	28/12/37	Aprenent	AHSFG
Vidal, Jaume	24	Matanzas	01/07/43*	Comerciant	PESFG
Vidal, Joaquim	17	L'Havana	31/10/38	Aprenent	AHSFG
Vidal, Salvador		Valparaíso	01/01/59**	Comerciant	AHPG
Vila Ponsjoan, Rafael	14	San Tomás	28/08/60	Estudiant	AHSFG
Vilallonga Blanch, Escolàstica		Nova Orleans	31/12/39		AHSFG
Vilallonga Blanch, Feliu	10	Nova Orleans	15/08/39		AHSFG
Vilallonga Blanch, Narcís	20	Panamà	21/10/62		AHSFG
Vilallonga Torres, Narcís		L'Havana	03/01/36	Comerciant	AHSFG
Vilallonga, Josep		L'Havana	01/01/24	Sabater	EMSFG
Vilaret Comas, Pere	45	Amèrica	05/11/45	Cuiner Polacr.	AHSFG
Vilaret Feliu, Josep	17	L'Havana	09/09/44		AHSFG
Vilaret Germa, Josep	17	Nova Orleans	12/11/55	Taper	AHSFG
Vilaret Llinas, Climent	15	Puerto Rico	19/10/52		AHSFG
Vilaret Oliva, M.Teresa		Regla Cuba	03/06/52		AHSFG
Vilaret Oliver, Benet	16	L'Havana	07/02/50	Taper	AHSFG
Vilaret Oliver, Jaume	10	L'Havana	15/02/40		AHSFG
Vilaret Oliver, Josep	11	L'Havana	28/07/38		AHSFG
Vilaret, Agustí	28	Mayaguez	04/08/45	Taper	AHSFG
Vilaret, Joaquim		L'Havana	27/09/37	Jornaler	AHSFG
Vilaret, Joaquim	13	Regla Cuba	03/06/52	Estudiant	AHSFG
Vilaret, Josep		Amèrica	31/01/56	Mariner Matric.	AHSFG
Vilaret, Manel		L'Havana	19/12/42		AHSFG
Vilaret, Manel	51	L'Havana	01/05/43*	Comerciant	PESFG
Vilaret, Manel (menor)		L'Havana	19/12/42**		AHSFG
Vilaret, M.Teresa	51	L'Havana	19/10/43	Criada	AHSFG
Vilaret, N.		L'Havana	01/01/24	Flequer	EMSFG
Vilaret, Pere	51	L'Havana	24/11/51	Cuiner Polacr.	AHSFG
Vilaret, Rosa	20	Matanzas	04/11/36		AHSFG
Vilaret, Teresa	30	L'Havana	05/10/47		AHSFG
Vilarrubí, Joan		Buenos Aires	02/10/50		AHSFG

NOM	EDAT	DESTÍ	EMIGRA	OFICI	FONT
Vila, Josep		Matanzas	24/08/37	Paleta	AHSFG
Vila, Vicenç		Cárdenas	25/09/51**		AHSFG
Vilella, Pere		L'Havana	17/10/37	Barber	AHSFG
Villa Ribot, Joan	13	Mayaguez	31/08/52	Estudiant	AHSFG
Villalonga Blanch, Narcís	19	L'Havana	01/06/53*	Comerciant	PESFG
Villa, Feliu	44	Puerto Rico	01/01/54	Artesà	ECLPR
Viña, Jeroni		L'Havana	28/11/37	Aprenent	AHSFG
Vivas Llambí, Rafael	14	Nova Orleans	23/09/59		AHSFG
Vivas, Josep	31	Montevideo	01/08/51	Cuiner Polacr.	AHSFG
Vulaseca, Miquel	22	Puerto Rico	01/07/45*	Jornaler	PESFG
Xandri Roura, Felip	15	San Tomás	18/10/59	Estudiant	AHSFG

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	3
PRÒLEG	5
PREFACI	9
I. Comerç americà i emigració catalana. La formació d'una xarxa ètnica.	10
II. La quantia de l'emigració guixolenc a Amèrica.	14
III. L'emigració i la població de Sant Feliu de Guíxols.	24
IV. Característiques econòmiques i socials de l'emigració.	30
V. Destinacions i rutes de navegació.	43
VI. Estratègies familiars i la decisió d'emigrar.	46
Nota sobre fonts per a l'estudi de l'emigració a Amèrica en el període pre-estadístic.	63
1. Fonts municipals consultades en l'Arxiu Històric Municipal de Sant Feliu de Guíxols.	66
2. Fonts notariales consultades a l'Arxiu Històric Provincial de Girona.	74
Catàleg d'emigrants	89

AQUEST LLIBRE DE LA
COL·LECCIÓ
ESTUDIS GUIXOLENC

HA QUEDAT ENLLESTIT,
EN ELS TALLERS DE
GRÀFIQUES BIGAS
DE SANT FELIU DE GUÍXOLS,
AL MES D'ABRIL DE
MCMXCII

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
Servei de Publicacions i d'Arxiu